

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ (TEZLİ Y.L.)

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ DOĞA EĞİTİMİ
HAKKINDA METAFORİK ALGILARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BÜŞRA ÇAĞLAR KARAPINAR

DANIŞMAN
PROF. DR. KENAN ARIBAŞ

AKSARAY, 2017

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ DOĞA EĞİTİMİ
HAKKINDA METAFORİK ALGILARI**

BÜŞRA ÇAĞLAR KARAPINAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ (TEZLİ Y.L.)**

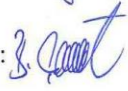
**AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

NİSAN, 2017

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 3..(üç) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Büşra
Soyadı : GAGLAR KARAPINAR
Bölümü : Sosyal Bilgiler Eğitimi (Tezli Y.L.)
İmza :

Teslim tarihi : 23.05.2017

TEZİN

Türkçe Adı : Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa Eğitimi
Hakkında Metaforik Algıları

İngilizce Adı : The Metaphorical Perceptions of Social Science
Pre-Service Teachers About Nature Education

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Buse ÇAĞLAR KARAPINAR

İmza :

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Büşra ÇAĞLAR KARAPINAR tarafından hazırlanan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa Eğitimi Hakkında Metaforik Algıları” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabuledilmiştir.

Danışman: (Unvanı AdıSoyadı) Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ

(Anabilim Dalı,ÜniversiteAdı) Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD,
Aksaray Üniversitesi

Üye: (Unvanı AdıSoyadı) Yrd. Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU

(Anabilim Dalı,ÜniversiteAdı) Sınıf Eğitimi ABD,
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Üye: (Unvanı AdıSoyadı) Yrd. Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM

(Anabilim Dalı,ÜniversiteAdı) Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD,
Aksaray Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi:13/04/2017

Sosyal bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun .25.05.2017.....tarih ve
...2017/24-12 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Büşra ÇAĞLAR KARAPINAR

Yrd. Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

Müdür

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ DOĞA EĞİTİMİ HAKKINDA METAFORİK ALGILARI (YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Büşra ÇAĞLAR KARAPINAR

**AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

Danışman: Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ

ÖZET

Bu araştırma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramına yönelik algılarını, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarından doğa eğitimi kavramına ilişkin metafor üretmeleri ve bu doğrultuda doğa eğitimi kavramını resmederek anlatmaları istenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz yarısında Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalına kayıtlı 150 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının 46'sı 1. sınıf; 28'i 2.sınıf; 43'ü 3.sınıf ve 33'ü 4.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerden oluşmaktadır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Sonuç olarak öğretmen adaylarının doğa eğitimine yönelik algılarının olumlu yönde olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforların çoğunun uygulamalı öğrenmeye yönelik olduğu ayrıca çizimlerinde yakın çevredeki doğal oluşumları (Hasan Dağı ve Peri Bacaları gibi) ve gidip gördükleri mekânları resmettikleri görülmüştür.

Bilim Kodu :

Anahtar kelime : Metafor, doğa eğitimi, algı

Sayfa Adedi : 92

Danışman : Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ

THE METAPHORICAL PERCEPTIONS OF SOCIAL SCIENCE PRE-SERVICE TEACHERS ABOUT NATURE EDUCATION

Büşra ÇAĞLAR KARAPINAR

**AKSARAY UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES**

MA Thesis, April 2017

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ

ABSTRACT

This study aims to reveal the perceptions of the social science pre-service teachers about the concept of nature education through metaphors. For this aim, pre-service teachers were requested to create metaphors related to the concept of nature education. Also, they were asked to describe this concept by drawing.

The participants of this study are 150 pre-service teachers who are registered to Aksaray University, Faculty of Education, the department of Social Sciences and department of Turkish Language, Social Sciences Education. 46 pre-service teachers are studying in the first year, 28 of them are the 2nd year, 43 of them are in the 3rd year, and 33 of them are in the 4th year. The content analysis method was used to analyse the data.

To conclude, it was identified that pre-service teachers' perceptions about the concept of nature education are positive. It was found out that most of the metaphors that preservice teachers created were intended for applied learning and also their drawings were described by natural formations and the places they visited.

Science Code :

Keywords : Metaphors, nature education, perception

Page Number : 92

Supervisor : Prof. Dr.Kenan ARIBAŞ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	5
1.3 Problem Cümlesi	5
1.4 Alt Problemler.....	6
1.5 Araştırmanın Önemi	6
1.6 İlgili Araştırmalar	7
1.7 Sayıtlar	10
1.8 Sınırlılıklar	10
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	11
2.1. Metafor Kavramı	11
2.2 Metafor Türleri.....	12
2.3. Metaforun Sosyal Bilgiler Öğretiminde ve Öğrenmedeki Yeri ve Önemi	13
2.4. Doğa Eğitiminin Öğrenmedeki Yeri ve Önemi	14
3. BÖLÜM	21
YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırma Modeli.....	21
3.2. Çalışma Grubu	21
3.4. Verilerin Analizi	23
BULGULAR ve YORUM	26
5.BÖLÜM.....	75
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	75
5.2 Öneriler.....	83
KAYNAKÇA.....	84
EKLER.....	91

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Türkiye'nin korunan doğal alanları.....	15
Tablo 2: Türkiye'nin milli parkları.....	16
Tablo 3: Sosyal Bilgiler dersi kazanımları doğa eğitimi ilişkisi (Meydan, 2015).	17
Tablo 5: Sınıfların cinsiyet dağılımına göre doğa eğitimine katılım durumu.....	22
Tablo 6: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Tarafından Oluşturulan Metaforların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kavramsal Kategoriler.....	31
Tablo 7: 1.Sınıfta Okuyan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri.....	32
Tablo 8: 2. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri.....	39
Tablo 9: 3. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri.....	44
Tablo 10: 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri.....	53
Tablo 11: Çizilen Görsel İmajların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kategoriler.....	63

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Metafor Türleri.....	12
Şekil 2: Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforların ortak özellikleri bakımından toplandığı kategorilere göre yüzdelik dağılımları.....	31
Şekil 3: K2'ye ait çizim örneği.....	61
Şekil 4: K108'e ait çizim örneği.....	61
Şekil 5: K110'a ait çizim örneği.....	62
Şekil 6: K16'ya ait çizim örneği.....	62
Şekil 7: Çizilen Görsel İmajların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kategorilerin Yüzdelik Dağılımı.....	63
Şekil 8: K 9'a ait çizim örneği.....	64
Şekil 9: K33'e ait çizim örneği.....	65
Şekil 10: K 38'e ait çizim örneği.....	65
Şekil 11: K23'e ait çizimler.....	66
Şekil 12: K80'e ait çizim örneği.....	66
Şekil 13: K39'a ait çizim.....	67
Şekil 14: K115'e ait çizim örneği.....	68
Şekil 15: K46'ya ait çizim örneği.....	69
Şekil 16: K70'e ait çizim örneği.....	69
Şekil 17: K102'ye ait çizim örneği.....	70
Şekil 18: K16'ya ait çizim örneği.....	70
Şekil 19: K98'e ait çizim örneği.....	71
Şekil 20: K40'a ait çizim örneği.....	72
Şekil 21: K81'e ait çizim örneği.....	72
Şekil 22: K64'e ait çizim örneği.....	73
Şekil 23: K119'a ait çizim örneği.....	73

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar hakkında bilgi verilecektir.

1.1 Problem Durumu

TDK (2009:574) doğayı “İnsan faaliyetlerinin dışında kendi kendini sürekli olarak yeniden yaratan ve değiştiren güç, canlı ve cansız maddelerden oluşan varlığın hepsi, tabiat.” olarak tanımlamaktadır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere doğa dışarıdan müdahale edilmediği takdirde kendi kendine yetebilen bir dinamik olarak açıklanmıştır. İnsan, doğanın içinde var olmuş ve var olduğu günden bugüne doğayla sürekli ilişki içerisinde olmuştur. Bu ilişki zamanla bir mücadeleye dönüşmüştür.

Doğa ile insanın arasındaki mücadele insanın yaratıldığı günden bu güne devam etmiştir ve yaşanan gelişmeler bu mücadelenin devam edeceğini de açıkça ortaya koymuştur. Özellikle sanayi devrimine girilmesiyle birlikte insanın doğa üzerindeki baskısı artmıştır. Babuş ve Yücel (2005:156) teknolojinin gelişmesi, sanayileşmenin artması sonucu ortaya çıkan değişik kirlenme türleri, orman yangınları, tarla açmalar, aşırı otlatmalar, sulak alanların kurutulması gibi etkenleri insanın doğaya olan olumsuz baskıları olarak sıralamıştır.

İnsanın doğaya olumsuz baskılarının artması sonucunda insanlar bazı çevre sorunları ile karşılaşmaya başlamıştır. Çevre sorunlarının kendini hissettirmesi ve insan hayatını olumsuz yönde etkilemesi sonucunda çevre sorunlarına karşı insanları bilinçlendirmek bu sorunlara karşı önlem almak amacıyla toplantılar düzenlenmiş ve bazı örgütler kurulmuştur. Baykal ve Baykal (2008:2) çevre sorunlarının küresel boyutta ilk defa ele alınmasını “Küreselleşmenin de etkisiyle çevre sorunları 70 ve 80’li yıllarda uluslararası boyutta konuşulmaya başlanmış ve Birleşmiş Milletler çevre ve insan konferansı Stockholm’de toplanarak ilk defa çevre sorunları küresel boyutta tartışılmıştır.” diyerek Stockholm’de yapılan konferansa dayandırmaktadır. Günümüzde çevre sorunlarına dikkat

çekmek ve çevre sorunlarını önlemek amacıyla Türkiye’de TEMA (Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı) , ÇEVKO (Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı), Dünya’da Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN), Greenpeace gibi birçok örgüt kurulmuştur. Ayrıca çeşitli sözleşmeler (Ramsar Sözleşmesi vb.), antlaşmalar (Basel Antlaşması vb.), protokoller (Montreal Protokolü vb.) imzalanmış ve bildirgeler (Rio Bildirgesi vb.) yayınlanmıştır.

Çevreye yönelik bütün sorunlar, kuşkusuz insan davranışından kaynaklanmakta, bu davranışların sonucu ortaya çıkan sorunlar konusunda bilinçlendirilmeyen insanlar kendilerini doğrudan etkilemediğini düşündükleri olaylara karşı duyarsız kalmaktadırlar (Özmen, Çetinkaya, Nehir, 2005:331). Bu duyarsızlıklarının altında yatan doğa konusundaki bilinçsizliği gidermek için şüphesiz en etkili yol eğitimden geçmektedir. Eğitim ile bilinçlendirilen insanların doğaya bakış açıları değişecek ve doğayı kendine göre değiştirmek yerine onu kendine yoldaş olarak seçecektir.

Ülkemizde uygulanan eğitim programı incelendiğinde doğa eğitime yönelik doğrudan bir ders bulunmamaktadır. Fakat derslerin kazanımları incelendiğinde ilkokul da Hayat Bilgisi dersinde ortaokulda ise Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersinden doğa eğitime yönelik kazanımlara rastlanmaktadır.

İlköğretim sosyal bilgiler ders programı içeriği incelendiğinde gezi-gözlem ve doğa eğitimi ile ilişkili kazanımlar şöyle belirlenebilir:

4. sınıf “Geçmişimi Öğreniyorum” ünitesinde;

Ailesinde ve çevresinde yer alan, geçmişten günümüze değişerek taşınan milli kültür öğelerini fark eder ve örnekler gösterir.

“Yaşadığımız Yer” ünitesinde;

Çevresinde gördüklerinin şeklini-şemasını çizer ve anlatır. Çizimlerinde kullandığı sembollerini açıklayan bir bölüm oluşturur.

Çevresindeki bir nesnenin doğal mı yoksa beşeri bir unsur mu olduğunu ayırt edebilir ve kendine göre konumunu belirleyerek krokisini çizer.

Gözlemleyebileceği hava olaylarından elde ettiği verileri resimli grafiklere dönüştürebilir.

Yaşadığı yerin coğrafi özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunurken çeşitli kültür öğelerinden yararlanır.

5. sınıf “Adım Adım Türkiye “ ünitesinde;

Çevresindeki ve ülkemizdeki doğal varlıkları, tarihi mekânları, nesneleri ve yapıtları tanır, kültürel özelliklere örnekler verir. Aralarındaki benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırarak kültür öğelerinin insanların bir arada yaşamalarındaki katkısını fark eder.

“Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde;

Kabartma haritasından faydalananarak yaşadığı yerin yüzey şekillerini genel olarak tanır.

İnsanların yoğun olarak yaşadığı yerlerle coğrafi özellikleri ilişkilendirir. İnsanların çevreyi değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir.

İklimin insan yaşamına etkisini günlük yaşamından örnekler vererek açıklar.

Doğal afetleri, coğrafi özellikler ve beşeri etkiler ile ilişkilendirir ve kültür ürünlerinden yola çıkarak doğal afetlerin toplum hayatı üzerindeki etkisine örnekler verir.

“Ürettiklerimiz” ünitesinde;

Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri coğrafi özelliklerle ilişkilendirerek ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisindeki etkisini değerlendirir.

Ekonomideki insan etkisini fark ederek üretime katkıda bulunmak için görüş oluşturur, işbirliği yaparak yeni fikirler oluşturur.

Yaşadığı bölgedeki meslekleri ekonomik faaliyetlerle ilişkilendirir.

“Hepimizin Dünyası” ünitesinde;

Çeşitli ülkelerdeki ortak miras öğelerine örnekler verir. Bunların tanınmasında turizmin yerini fark eder.

Turizmin uluslararası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir.

6. sınıf “Sosyal Bilgiler Öğreniyorum Öğrenme Alanı: Birey Ve Toplum” ünitesinde;

Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar.

“Yeryüzünde Yaşam Öğrenme Alanı: İnsanlar, Yerler Ve Çevreler” ünitesinde;

Farklı ölçeklerde çizilmiş haritalar üzerinde konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.

Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak, iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.

Haritalardan ve görsel materyallerden yararlanarak Türkiye’de görülen iklim türlerinin dağılışında, konumun ve yeryüzü şekillerinin rolünü açıklar.

Örnek incelemeler yoluyla tarih öncesindeki ilk yerleşmelerden günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.

Anadolu’da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile siyasal ve sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder.

Ülkemizin Kaynakları Öğrenme Alanı: Üretim, Tüketim, Dağıtım” ünitesinde

Türkiye’nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak, yatırım ve pazarlama proje önerileri tasarlar.

Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin insan yaşamına etkilerini tartışır.

“İpek Yolunda Türkler Öğrenme Alanı: Kültür e Miras 1” ünitesinde;

Orta Asya ilk Türk toplumlarının kültürel özellikleriyle yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerini ilişkilendirir.

Yukarıdaki örneklerden de anlaşılabileceği üzere 4. Sınıfta 5 kazanım, 5. Sınıfta 10 kazanım, 6. Sınıfta 9 kazanım gezi gözlem ya da doğa eğitimiyle kazandırılabilir.

Yukarıda verilen kazanımlardan da anlaşılabileceği üzere doğa ile ilgili farkındalık kazandırmada Sosyal Bilgiler dersine büyük görev düşmektedir. Sayan (2015:587) eğitimi bir sistem olarak tanımlamış. Eğitimin başarıya ulaşmasında bu sistemde yer alan öğelerden her birinin kaliteli olması gerektiğini vurgulamıştır. Fakat bu sistemdeki parçaları bir araya getirecek olan “öğretmen” ögesinin sistemdeki en önemli öge olduğunu söylemiştir. Bu açıdan doğa eğitimi konusunda Sosyal Bilgiler dersine ve bu dersin eğitimini veren Sosyal Bilgiler öğretmenlerine büyük görev düşmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yetiştirildiği üniversitelerin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü 4 yıl okutulmaktadır. Genel olarak üniversitelerin sosyal bilgiler eğitim ders programı incelendiğinde coğrafya ile ilgili derslerin; Genel Fiziki Coğrafya, Türkiye Fiziki Coğrafyası, Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya, Ülkeler Coğrafyası, Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, Siyasi Coğrafya şeklinde coğrafya dersleri verilmektedir. Bunların dışında ders programında seçmeli ders olarak da coğrafya ile ilgili dersler verilmektedir. Bu dersler ile bu bölümdeki yer alan öğrenciler doğa ile ilgili olarak bilinçlenmekte ve doğaya ait çeşitli algılar oluşturmaktadır.

İnsanlar eğitim hayatına önceden oluşturdukları çeşitli algılarla gelmektedir. Bu algılar olumlu olduğu takdirde eğitime olumlu etki yaparken olumsuz olduğu takdirde eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Çeşitli algılar sadece öğrencilerde değil öğretmenlerde de oluşmaktadır. Bu bakımdan öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının doğa eğitimi ile ilgili oluşturdukları olumlu ya da olumsuz algılar eğitimin kalitesine etki etmektedir. Bu algıların önceden belirlenmesi olumsuz algıya sahip olanların algılarının olumlu yönde değiştirilmesi eğitimin kalitesine doğrudan etki etmektedir.

Algıları belirlemede ve sebeplerini ortaya koymada etkili bir teknik olarak karşımıza metafor çıkmaktadır. Lakoff ve Jhonson (2003:25) “Düşüncemize yön veren kavramlar sadece zihne özgü sorunlar değildir. Onlar en sıradan detaylara kadar gündelik faaliyetlerimize de yön verir.” diyerek algıların dünyamıza olan etkisini vurgulamış ve bu algıları belirlemede metaforun ne kadar etkili bir teknik olduğunu söylemiştir.

Bu açıdan öğretmenlerin sahip olduğu algılar eğitim ortamlarını fazlaca etkilediği görülmektedir. Öğretmenlerin sahip olduğu algıları henüz eğitim ortamlarına girmeden belirlemek ve sahip olduğu olumsuz algıları olumluya çevirmeye yönelik etkinlikler eğitim ortamlarının kalitesini arttırmak açısından önemli görülmektedir. Bu bakımdan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının doğa eğitimine yönelik algılarının belirlenmesi doğa ile ilgili kazandırılacak kazanımların kalitesi bakımından önemlidir.

Yukarıda ortaya konulan durumlar göz önüne alınarak çalışmada Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının doğa eğitimine yönelik algıları metafor tekniği ile ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının doğa eğitimine yönelik algılarını metafor tekniği aracılığıyla ortaya koymaktır.

1.3 Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının doğa eğitimine yönelik metaforik algıları nasıldır?

1.4 Alt Problemler

1. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar ortak özellikleri bakımından ne tür kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?
3. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramına ilişkin görsel imajları nasıldır?
4. Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından çizilen görsel imajların ortak özellikleri bakımından toplandığı kavramsal kategoriler nelerdir?

1.5 Araştırmanın Önemi

Sosyal Bilgiler programının yapısı incelendiğinde karşımıza kazanımlar, öğrenme alanları, beceriler, kavramlar, değerler gibi bir takım kavramlar çıkar. Bu kavramlardan “beceri” Ata(2012:38)’ya göre; “Öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan bir iş yapabilmek veya bir konuyu işleyebilmek için gereken yatkınlık olarak tanımlanmıştır.”

Sosyal bilgilerde beceriler genel beceriler ve özel beceriler olarak 2’ye ayrılır. Genel beceriler nispeten öğrencinin tüm derslerde geliştirmesi beklenen beceriler olarak tanımlanabilir. Bu beceriler; eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma, problem çözme, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanmadır. Özel beceriler ise Sosyal Bilgiler öğretim programının öğrenciye kazandırmayı amaçladığı 6 alt beceriyi benimsemiştir ki bu da; gözlem sosyal katılım, empati, mekân algılama, değişim ve sürekliliği algılama, zaman ve kronolojiyi algılamadır. Sosyal Bilgiler dersine özgü 6 becerinin hemen hemen hepsi doğa eğitimi yöntemiyle öğrenciye kazandırılabilir.

Ülkemizde uygulanan eğitim-öğretim programı incelendiğinde doğa eğitimine yönelik herhangi bir ders olmadığı görülmektedir. Fakat çeşitli derslerin kazanımlarında doğa eğitimine yönelik kazanımların yer aldığı görülmektedir. Özellikle Sosyal Bilgiler dersi kapsamında birçok kazanım doğa eğitimine yöneliktir. Bu bakımdan Sosyal Bilgiler dersi doğa eğitimi açısından önemli bir derstir.

Yukarıdaki durumlar göz önüne alındığında doğa eğitimi konusunda Sosyal Bilgiler dersine dolayısıyla Sosyal Bilgiler dersini veren öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Yukarıda belirtilen durumlar göz önüne alınarak çalışmadan elde edilen sonuçların aşağıda belirtilen konularda literatüre katkı sağlayacağı ve bilim insanları tarafından dikkat çekeceği düşünülmektedir:

1. Araştırma, doğa eğitimi kavramına yönelik öğretmen adaylarının algılarını ortaya koyması bakımından önemli olacaktır.
2. Öğretmen adayının doğa eğitimine bakış açısını ortaya koyma bakımından önemli bir çalışmadır.
3. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitiminde doğa eğitiminin ne kadar önemli bir yer kapsadığı aşikârdır. Öğretmen adaylarının 4 yıllık lisans eğitimi boyunca aldıkları eğitiminin doğa ile ilgili farkındalık oluşturma konusunda yeterli olup olmadığı ortaya çıkacaktır. Elde edilen bu veriler bir doğa eğitimi projesi hazırlanırken proje yazarına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.6 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde eğitimde metaforik algı araştırması ile ilgili alan yazın incelenerek çalışmalardan konu ile ilişkili olanlarına yer verilmiştir.

Semerci (2007)'nin "Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış" isimli çalışmasında program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış geliştirmeyi amaçlamıştır.. Araştırmada, tarama ve nitel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2007 yılının Şubat ayında Elazığ Aziz Gül İlköğretim Okulu'nda görev yapan ve yeni ilköğretim programı ile ilgili seminerlere katılan 106 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma anketinde gerekçesiyle birlikte 41 metafor ve iki açık uçlu soru bulunmaktadır. Araştırma bulguları Program geliştirme kavramına ilişkin birinci öncelikli 10 metafor ile genel öncelikli 10 metafor arasındaki ağaç, milli takım, internet, rüya, kişiliği oluşmamış çocuk ve pusula metaforları olmak üzere altı(6) metafor ortak görünmektedir. Her iki öncelikte de, ağaç metaforunun birinci sırada yer almıştır. Öğretmenlerin yeni ilköğretim programlarının geliştirilmesine ilişkin olarak endişelerinin bulunduğu görülmektedir. Bu durum, programların öğretmenlere yeterince anlatılamadığı düşüncesini çağrıştırmaktadır. Bu nedenle, yeni ilköğretim programları aşama aşama öğretmenlere anlatılmalı ve benimsetilmelidir sonucuna varılmıştır (Semerci, 2007).

Töremen ve Döş(2009) “İlköğretim Öğretmenlerinin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” isimli bir çalışma yapmışlardır. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okulu öğretmenlerinin müfettişlik kavramına ilişkin algılarını, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Veriler Gaziantep il merkezindeki ilköğretim okullarından tesadüfi seçilen yirmi ilköğretim okulundaki öğretmenlerden toplanmıştır. 418 anket değerlendirilmiştir. Araştırma anketinde gerekçeleriyle birlikte otuz bir metafor ve bir açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu soru, “Sizce müfettiş... benzer. Çünkü...” şeklinde verilmiştir. İstatistiksel olarak ortalama, yüzdelik, frekans dağılımlarına bakılmıştır. Çalışma sonunda müfettişlerin öğretmenler tarafından nasıl algılandığına ilişkin metaforlar üretilmiş ve anket maddelerine verilen cevaplar yorumlanmıştır. Yüz yirmi üç metafor üretilmiştir. Üretilen metaforlar ağırlıklı olarak olumsuz nitelendirilen benzetmelerden oluşmuştur. Yetmiş altı tane olumsuz, yirmi tanesi hem olumlu hem olumsuz yönleri olan benzetmeler, sekiz tanesi ise müfettişlere gerek olmadığı şeklindeki benzetmelerdir. Sadece on iki tanesi olumlu düzeyde anlam yüklenen benzetmeler olarak tespit edilmiştir. Geriye kalan yedi metafor için ya gerekçe belirtilmemiş ya da aynı anlamda kullanılmıştır (Töremen, F. Döş, İ. 2009)

Boyacı (2009) “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Eğitim Planlaması Süreçlerine Yönelik Kullandıkları Metaforlar” isimli çalışma Eskişehir ilinde ilköğretim okullarında görev yapan 23 öğretmenden yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Bu araştırmanın amacı kamuda yer alan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin ilköğretimde gerçekleştirilen planlama süreç ve uygulamalarına ilişkin algılarını kullandıkları metaforlar yoluyla belirlemektir. Bu temel amaca bağlı olarak araştırma nitel araştırma yöntemi benimsenerek olgu bilim deseni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları şunlardır; öğretmenlerin, örgütü karmaşık ve kapsamlı bir yapı olarak algıladıkları sistemin işleyişinde hantallıktan kaynaklanan sorunların olduğunu ve süreçte öğretmenleri sistemin yürütücüsü olarak fedakar kişiler olarak değerlendirdikleri söylenebilir. Öğretmenler planlama sürecini araştırma yapılmadan gerçekleştirilen, sürekli değişiklik gösteren, alt katmanlara doğru katılımcıların görüşleri alınmayan ve amacına ulaşılması güç bir süreç olduğu şeklindeki metaforlarla ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenler planlama süreci sonundaki reformların ve bu reformların oluşturduğu dönüşümün yetersiz olduğu yönünde görüşler ortaya koyarken, planlama sürecinde rollerinin çok fazla olmadığı ancak uygulama sürecinde iş yüklerinin ve sorumluluklarının oldukça fazla olduğu yönünde metaforlar kullanmışlardır (Boyacı, 2009)

Gültekin (2013) “İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükladıkları Metaforlar” isimli çalışmada Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği, Okulöncesi Öğretmenliği, ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında 4. sınıfta öğrenim gören 120 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin kullandıkları metaforları ortaya koymaya amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmaya katılan öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin sahip oldukları düşünceleri ortaya çıkarmak için açık uçlu bir anket formu hazırlanmış; anket formunda öğretmen adaylarından “ Eğitim programı gibidir; çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına ilişkin düşünceleri içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin olarak toplam 84 metafor ürettikleri görülmüş; eğitim programına ilişkin olarak “ kilometre taşı sistemli bir bütün, geniş bir yelpaze, gelişmeye açık bir olgu, reber, şekillendirici ve sorun yaratan karmaşık bir yapı” kategorileri oluşturulmuştur. Sonuç olarak öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına ilişkin algılarının genelde olumlu olduğu ortaya çıkmıştır(Gültekin, 2013).

Kart (2016) “Pedagojik Formasyon Öğrencileri ile Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmen Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” isimli çalışmasını Pamukkale Üniversitesinde eğitim görmekte olan pedagojik formasyon öğrencileri ve eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışmanın amacı pedagojik formasyon öğrencileri ile eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik algılarını karşılaştırmaktır. Bu amaçla öğretmen metaforlarına başvurulmuş, oluşturulan metaforlar kategorilere ayrılmıştır. Bununla birlikte katılımcıların öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri de araştırılıp karşılaştırılmıştır. Bu çalışma nitel bir durum çalışmasıdır (Kart, 2016).

Saban (2004) “Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Öğretmen” Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar” isimli çalışmada Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan öğrencilerin öğretmen kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaya çalışmıştır. Bu öğrenciler 2003-2004 eğitim öğretim yılında “Öğretmenlik Mesleğine Giriş” dersini alan 74’ü normal öğretim 77’ si ikinci öğretim olan toplam 151 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri her öğrencinin “Öğretmen . . . gibidir; çünkü, . . .” veya “Öğretmen. . . benzer; çünkü, . . .” cümlesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmada

öğretmen adaylarının %64'ünün öğretmeni bilgi kaynağı ve aktarıcısı, öğrencileri tedavi edici ve öğrencileri şekillendirici ve bilgilendirici olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. %36'sı ise öğretmeni öğrencilerin bireysel gelişimini destekleyici, öğrencilere öğrenme sürecinde rehberlik eden olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir (Saban, 2004).

1.7 Sayıtlar

Araştırmanın katılımcıları olan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının zihninde doğa eğitime yönelik belirli anlamlar oluşturdukları, metafor kavramını daha önceden bildikleri ve araştırmaya içtenlikle katıldıkları varsayılmıştır.

1.8 Sınırlılıklar

- Araştırma, 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalına kayıtlı öğretmen adayları ile sınırlıdır.
- Araştırma, 2016-2017 yılı güz yarıyılında Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı 1, 2, 3 ve 4. Sınıflarına kayıtlı öğretmen adaylarıyla sınırlıdır.
- Öğretmen adaylarına 3 adet açık uçlu sorunun sorulduğu, yalnızca sınıf ve cinsiyet bilgilerinin yazılacağı bir form ile sınırlıdır.
- Araştırma verileri doğa eğitimi kavramı ile sınırlıdır.
- Araştırma verileri metafor üretme ve çizimlerle toplanan verilerle sınırlıdır.

1.9 Tanımlar

Metafor: Metafor, insanların bilmedikleri kavramları bildikleri kavramlarla açıklamalarını sağlayan bir yöntemdir (Kelleci, 2014;IV). Günümüzde söz sanatı olarak daha çok tanınan metafor, dilimizde karşılığını eğretilme olarak bulmuştur (Salman, 2003; 54).

Doğa Eğitimi: Doğayı ve doğada var olan düzeni insanlara tanıtmak amacıyla yapılan eğitimler.

Görsel İmaj: Bireyin kavramın adını duyduğunda veya kavramı düşündüğünde bireyin zihninde oluşan resimlerdir (Akkuş, Tüzün ve Eyceyurt, 2013;288).

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Metafor Kavramı

Metafor kelimesi Türkçe 'de “benzetme, eğretileme ve mecaz” anlamlarına karşılık gelmektedir (Aydın, 2006).

“Günümüzde eğitim faaliyetlerinin en önemli amacı; bilgiye ulaşabilen, araştıran, sorgulayan, kurgulayan ve üretebilen bireyler yetiştirmektir. Bilimsel bilgiler ancak alanlarla ilgili kavramların öğrenilmesiyle mümkündür. Son yıllarda sınıf ortamlarında ve ders kitaplarında kavramların doğru ve etkili öğretiminde yeni yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Özellikle öğrencileri sorgulama, sezgi ve düşünmeye zorlayan uygulamalardan biri de metafor yoluyla gerçekleştirilmektedir. Metafor, öğrencilerin bilmedikleri kavramları bildikleri kavramlarla açıklamalarını sağlayan bir yöntemdir”(Kelleci,2014).

Aydın (2011)'in tanımında metafor; bireyin kavramı ya da olguyu nasıl algıladığını benzetmeler yoluyla ifade etmesi (s. 27) olarak geçmektedir.

Metaforlar; insanların soyut, karmaşık bir kavramı daha anlaşılır bir hale getirmek için kullandığı zihinsel araçlardır (Koçbeker, Saban ve Saban, 2009). Saban'a (2008) göre metaforlar, beyindeki zihinsel şemaların birinden diğerine doğru yönelim sağlarlar ve bu sayede bir olguyu başka bir olguyla açıklarlar. Kılıç'a (2010) göre metaforlar duygu, düşünce ve olguları daha anlaşılır mesajlara dönüştüren araçlardır. Ayrıca metaforların; ayrı ayrı duran, önemsiz görülen bilgileri bir araya getirerek anlamlı bir bütün oluşturma özelliği de vardır.

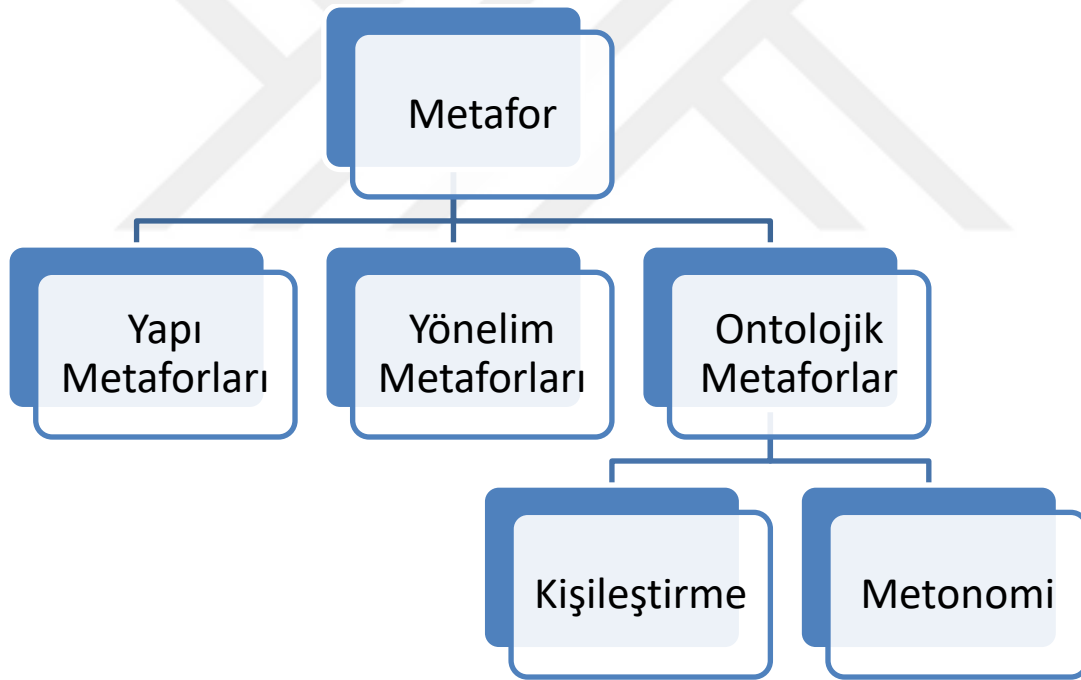
Girmen (2007)'e göre metaforlar anlatılmak istenileni daha güçlü kılmak için daha az sözle daha çok şey anlatmaya yarayan araçlardır. Metafor bir forma en az iki içeriğin sığdırılmasıdır(Lakoff, Johnson 2005).

Metaforların özellikleri Lakoff ve Johnson (2005, s. 304) tarafından Metaforlar/Hayat, Anlam ve Dil isimli kitapta şöyle özetlenmiştir:

❖ Metaforlar temelde kavramsaldir; metaforik dil ikincildir.

- ❖ Kavramsal metaforlar gündelik tecrübeler ile temellenir.
- ❖ Soyut düşünce bütünüyle olmasa da büyük ölçüde metaforiktir.
- ❖ Metaforik düşünce kaçınılmaz, hep mevcuttur ve genellikle bilinçdışıdır.
- ❖ Soyut kavramlar metaforlar olmadan eksiktir. Örneğin; büyü, cazibe, delilik, birleşme, büyütme, vb. metaforlar olmaksızın aşk, aşk değildir.
- ❖ Kavram sistemimiz bütünüyle tutarlı değildir. Çünkü kavramlar hakkında akıl yürütmek için kullanılan metaforlar tutarsız olabilir.
- ❖ Biz hayatlarımızı metafor aracılığıyla sağlanan çıkarımlar temelinde yaşarız.

2.2 Metafor Türleri

Şekil 1: Metafor Türleri

Yukarıdaki tabloda metaforun; yapı metaforları, yönelim metaforları ve ontolojik metaforlar olarak üç alt başlığa ayrıldığı görülmektedir. Ontolojik metaforlar da kişileştirme ve metonomi olarak iki alt başlığa ayrılır.

Yapı metaforlarında metaforun özelliklerinden bazıları göz önünde bulundurularak kavramsal yapı oluşturulmaya çalışılır. Yapı metaforlarını eğitimde kullanırken kavramların birden çok özelliğinin göz önüne alınması yapı metaforlarının eğitimdeki amacına daha iyi ulaşmasını sağlayacaktır (Köksal, 2010).

Örneğin; “tartışma savaştır” metaforu, tartışırken yaptığımız şeyi anlama tarzımızı kısmen de olsa yapıya kavuşturmasının ne anlama geldiğini vurgulayan güzel bir örnektir. Bu metafor ile “tartışma” kısmen de olsa “savaş”a göre yapılır, anlaşılır, icra edilir ve dile getirilir (Lakoff & Johnson, 2005, s. 27).

Yönelim metaforlarında; fiziksel benzetmeler aracılığıyla meydana getirilen metaforlara yönelim metaforları denir. Yönelim metaforlarında olumlu, iyi, güzel olan durumlar “yukarı” yön ifadesi, kötü, olumsuz durumlar ise “aşağı” yön ifadesi kullanılarak yapılır (Koçak, 2011). Örneğin; “Sevinçten havalara uçtum.” cümlesi olumlu bir durumda yükselmeyi vurgulamak için yukarı doğru yönelmeyi vurguluyor.

Ontolojik metaforları hayatımızdaki soyut kavramları daha anlaşılır hale getirmek, somutlaştırmak için kullanırız. Böylece kavramlar daha belirgin ve üzerinde konuşulabilir, tartışılabilir, yorum yapılabilir hale gelirler (Girmen, 2007). Eğitimde soyut kavramları öğretirken tercih edilir.

Bu metaforların haricinde birkaç metafor çeşidi daha vardır. Fakat Jensen (2006)’e göre “Metaforun anlaşılması için dinleyicinin gerekli ön bilgilere sahip olması gerekir.”

2.3. Metaforun Sosyal Bilgiler Öğretiminde ve Öğrenmedeki Yeri ve Önemi

Sosyal bilgiler ders kitapları incelendiğinde demokrasi, aile, sevgi, haklarım, değerler ve buna bezer pek çok soyut kavram görmekteyiz. İşte bu soyut kavramları ve bununla ilişkili kazanımları etkili bir şekilde öğrenciye aktarmak için kavramları somutlaştırmak önem kazanır. Burada en büyük görev dersin öğretmenine düşmektedir. Öğretmen; öğretim ilkelerinden somuttan soyuta, yakından uzağa gibi öğretim ilkelerini de göz önünde bulundurarak en etkili yöntemi seçebilmelidir. İşte metafor; soyut kavramları somutlaştırmada kolaylık sağlayacak yöntem ve tekniklerden biridir. Bilinen, görsel veya fiziksel bir gerçeklik bilinmeyen, görülmeyen veya fizikötesi bir şeyi açıklamak için kullanılır (Clarken’den aktaran Arslan ve Bayrakçı, 2006).

İnsanlar, bir düşünceyi veya duyguyu ifade ederken, onu karşısındaki kişi ya da kişilerin anlayabileceği bir yapıya dönüştürmek zorundadır (Pratte, 1981:310).

Soyut kavramların kelimelere dökülebilmesi için somutlaştırılması gereklidir. Somutlaştırmalar bireylerin biriktirdikleri yaşantılarla paraleldir. Metaforlar da somutlaştırma yapmada bireylerin başvurduğu vazgeçilmez araçlardandır (Kelleci, 2014).

Metaforların işlevi, “anlamak” olduğu için eğitim ve öğretimde algılamanın bir yolu olarak kullanılmaktadır (Woon ve Ho, 2005:362).

2.4. Doğa Eğitiminin Öğrenmedeki Yeri ve Önemi

Türk Dil Kurumu’nun yaptığı tanımda doğa; “kendi kuralları çerçevesinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız varlıkların hepsi.” şeklinde geçer.

Doğa sözcüğü Latince *natura* olarak geçer ve antik dönemlerde doğmak, ortaya çıkmak anlamında kullanılmıştır (Harper, 2012).

“Doğa, canlı ve cansız unsurlar bakımından, büyük bir renklilik ve çeşitlilik gösteren; etkilenen ve etkileyen, değişebilen ve değiştiren, yenilenebilme ve oluşturabilme özelliklerine sahip olan; insan etkisi dışında oluşmuş ve insansız da var olabilen; kendi mekanizmaları ve kanunları olan; çok farklı unsur, olgu, varlık, ilişkiler, etkileşimler ve süreçleri kapsayan; sınırları kesinlik taşımayan açık bir sistem olarak da tanımlanabilir” (Atasoy, 2009 : 69).

Ozoner (2004)’e göre “Çevre (doğa) eğitimi doğanın dilinin öğrenilmesi” şeklinde yapmıştır.

Keleş ve diğerler(2010)’ne göre; “Doğa eğitimleri, doğayı doğal ortamlarda tanımaya, doğanın sunduklarını eğitim konusu, malzemesi ve aracı olarak değerlendirmeye yöneliktir.”

“Doğa eğitimi, organizmanın daha da ötesi genel anlamda doğanın bir bütün olarak anlamlandırılması anlamına gelmektedir” (Erdoğan, 2011: 2223).

“Doğa eğitimi, alan gezileri ve bu gezilerde gerçekleştirilen uygulamalı etkinlikleri ile bilginin gerçek yaşamdaki karşılığını sunar” (Erentay ve Erdoğan, 2012: 3).

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak doğa eğitimi tanımlayan bazı anahtar kelimelere ulaşılabilir. Bunlar; doğanın dilinin öğrenilmesi, doğal ortam, doğanın sunduklarını eğitim malzemesi ve eğitim aracı olarak kullanmak, doğanın bir bütün olarak anlamlandırılması, alan gezisi ve bu gezilerde gerçekleştirilen uygulamalı etkinlikler, bilginin gerçek yaşamdaki karşılığı olarak sayılabilir.

Son yıllarda birçok çevre sorunuyla karşı karşıya gelinmiştir. Bu sorunların çözümünde eğitimin anahtar bir rol oynadığı aşikârdır. Erten (2005)’e göre çevre problemlerinin çözülmesinde yalnızca teknoloji ve yasaların yeterli olmayacağından bahsedilmiş ve bunun ancak bireysel davranışların değiştirilmesiyle mümkün olacağını vurgulamıştır.

Günümüzde okul öncesinden lise eğitimine kadar doğa eğitimi ile ilgili ders bulunmamaktadır. Ama doğa ya karşı duyarlılık geliştirme kazanımları ya da konuları ders programının içine dağıtılmıştır. “Ayrıca, son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı birkaç özel eğitim kurumu çocuklara çevre eğitimi vermeyi temel amaçlarından biri olarak ele almıştır ve eğitim uygulamalarında okul öncesinden üniversiteye kadar öğrencilere çevre koruma bilinci vermeye çalışmaktadır” (Akçay, 2006) (Özel Çevre Okulları ve Doğa Özel Doğa Okulları gibi).

Tablo 1: Türkiye’nin Korunan Doğal Alanları.

Koruma Kategorisi	Korunan alan değeri	Sayısı
Milli Park	Ulusal	40
Tabiatı Koruma Alanı	Ulusal	31
Tabiat Parkı	Ulusal	184
Tabiat Anıtı	Ulusal	107
Yaban hayatı geliştirme sahası	Ulusal	80
Muhafaza ormanı	Ulusal	58
Doğal sit	Ulusal	1273
Özel Çevre Koruma Bölgesi	Bölgesel	16
Ramsar alanı	Küresel	14
Biyosfer Rezervi	Küresel	1
Dünya Miras Alanı	Küresel	15
TOPLAM		1819

Kaynak: (<http://www.milliparklar.gov.tr/korunanalanlar/korunanalan1.html>)

Ozoner (2003)’e göre; “Bu programın sonunda gençlerin doğaya bakma ve onu okumada kendilerine özgü bir tarz geliştirmeleri, doğanın biçim-renk ve estetiğindeki çeşitliliği tekliği, özgünlüğü, doğadaki dengeyi algılayabilme becerisi kazanmaları, merak ve ilgiyi uyandırılmasının ve soru sordurulmasının amaçlandığını” vurgulamıştır.

Durmuş(2007)’a göre; “Çevre ve doğa eğitimi için ortam okul binası vb. ile sınırlı kalmamalıdır. Ona göre doğa büyük bir laboratuvar ve muhteşem bir Açık hava müzesidir”.

Doğa eğitimi için en elverişli yerler milli parklardır denilebilir. Ülkemizde doğa eğitimi genellikle milli parklarda yapılmaktadır. Aşağıdaki tabloda Türkiye’deki milli parkların bir listesi verilmiştir.

Tablo 2: Türkiye'nin milli parkları.

Kuruluş Sırası	Millî Park Adı	Bulunduğu İl	Alanı (Dekar)	İlan Yılı
1	Yozgat Çamlığı Milli Parkı	Yozgat	2.669,02	1958
2	Karatepe - Aslantaş Milli Parkı	Osmaniye	41.429,09	1958
3	Soğuksu Milli Parkı	Ankara	11.870,69	1959
4	Kuşçenneti Milli Parkı	Balıkesir	170.583,65	1959
5	Uludağ Milli Parkı	Bursa	130.240,66	1961
6	Yedigöller Milli Parkı	Bolu	16.230,69	1965
7	Dilek Y;-B. Menderes D. Milli Parkı	Aydın	275.981,62	1966
8	Spil Dağı Milli Parkı	Manisa	68.010,26	1968
9	Kızıldağ Milli Parkı	Isparta	551.059,08	1969
10	Güllük Dağı – Termessos Milli Parkı	Antalya	66.999,77	1970
11	Kovada Gölü Milli Parkı	Isparta	65.507,09	1970
12	Munzur Vadisi Milli Parkı	Tunceli	426.744,86	1971
13	Beydağları Sahil Milli Parkı	Antalya	311.658,77	1972
14	Köprülü Kanyon Milli Parkı	Antalya	357.191,56	1973
15	Ilgaz Dağı Milli Parkı	Kastamonu	11.176,96	1976
16	Başkomutan Tarihi Milli Parkı	Afyon	409.477,83	1981
17	Göreme Tarihi Milli Parkı	Nevşehir	96.136,52	1986
18	Altındere Vadisi Milli Parkı	Trabzon	44.677,14	1987
19	Boğazköy – Alacahöyük Milli Parkı	Çorum	26.004,38	1988
20	Nemrut Dağı Milli Parkı	Adıyaman	138.272,77	1988
21	Beyşehir Gölü Milli Parkı	Konya	868.551,37	1993
22	Kazdağı Milli Parkı	Balıkesir	209.348,33	1994
23	Kaçkar Dağları Milli Parkı	Rize	529.700,78	1994
24	Hatila Vadisi Milli Parkı	Artvin	169.437,79	1994
25	Karagöl – Sahara Milli Parkı	Artvin	32.509,72	1994
26	Altınbeşik Mağarası Milli Parkı	Antalya	11.466,48	1994
27	Aladağlar Milli Parkı	Niğde	550.644,08	1995
28	Marmaris Milli Parkı	Muğla	292.060,22	1996
29	Saklıkent Milli Parkı	Muğla	16.432,95	1996
30	Troya Tarihi Milli Parkı	Çanakkale	135.171,87	1996
31	Honaz Dağı Milli Parkı	Denizli	94.289,76	1998
32	Küre Dağları Milli Parkı	Kastamonu	377.533,75	2000
33	Sarıkamış – Allahuekber Dağları Milli Parkı	Kars	225.198,85	2004
34	Ağrı Dağı Milli Parkı	Ağrı	880.148,04	2004
35	Galagölü Milli Parkı	Edirne	60.868,44	2005
36	Sultansazlığı Milli Parkı	Kayseri	243.576,99	2006

37	Tek Tek Dağları Milli Parkı	Şanlıurfa	193.352,41	2007
38	İğneada Longoz ormanları Milli Parkı	Kırklareli	31.550,02	2007
39	Nenehatun Tarihi Milli Parkı	Erzurum	3.874,23	2009
40	Sakarya Meydan Muharebesi Milli Parkı	Ankara	138.504,64	2015
TOPLAM			8.286.143,15	

Kaynak: (<http://www.milliparklar.gov.tr/mp/mp.pdf>)

2.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Doğa Eğitiminin Yeri ve Önemi

Meydan (2015) “Hiçbir ders için hiçbir yöntemin sihirli bir değnek olmadığını vurgulamış ve bir derse özel yöntemin olmadığını söylemiştir. Meydan’ın anlatımından da çıkarılacağı üzere eğitim öğretimde yöntem ve teknikler belirlenirken; ihtiyaçlar, süre, kazanımlar vb. göz önünde bulundurulmalıdır. Ama yapılan araştırmalar gösteriyor ki öğrenciye yapılan öğretimde yaparak ve yaşayarak öğrenme yöntemleri uygulandığında öğrenme daha çok ve kalıcı oluyor. Özellikle doğa eğitimi sosyal bilgiler öğretiminde etkili yöntemlerden biridir.

Bu konuda Thomas Huxley (1825-1895)’e göre "doğa konusunda bilgisi olmayan bir kişi için kırlarda ya da sahilde yapılan bir gezinti, onda dokuzu yüzleri duvara dönük duran harika sanat yapıtlarıyla dolu bir galerinin içinde yapılan bir yürüyüş gibidir" (Louv, 2010).

Anadolu birçok güzelliğin bir arada görüldüğü nadir coğrafyalardandır. Bu durumun doğa eğitimi yapılması için öğretmenlere ya da uygulayıcılara kolaylık sağlayacağını düşündürmektedir.

Tablo 3: Sosyal Bilgiler dersi kazanımları doğa eğitimi ilişkisi (Meydan, 2015).

Sınıf	Öğrenme alanı	Ünite	Kazanım	Açıklama
4. Sınıf	Kültür ve miras	Geçmişimi öğreniyorum	4.Kültür öğelerinin geçmişten bugüne değişerek taşındığına ilişkin yakın çevresinden kanıtlar gösterir.	Kültürel öğelerin geçmişten bugüne değişerek taşınmasına yakın çevresinden kanıtlar gösterirken, çevresel özelliklerin ve doğanın da kültürü etkilediğini ortaya koymak gerekir. Bu amaçla kültür doğa ilişkisi, kültürün doğaya ve doğanın kültüre etkileri ile ilgili etkinlikler düzenlenebilir.
			5.Yaşanmış olaylardan ve görsel materyallerden yola çıkarak, Millî Mücadele sürecinde yakın çevresini ve Türkiye’yi betimler.	Doğa eğitiminin ortamı doğal çevreler olduğu gibi; tarihi, kültürel çevrelerle doğa etkileşimini de birlikte ele almayı gerektirir. Bu bakımdan geçmişte yaşanmış önemli tarihi olaylarla ilgili de etkinlikler düzenlenebilir. Ayrıca coğrafi özelliklerin tarihte yaşanmış olayları nasıl etkilediği de bu kapsamda değerlendirilmelidir. Mesela Çanakkale savaşlarının kazanılmasında en önemli unsurlardan birisi de doğal özellikleri iyi değerlendirmek olarak söylenebilir.

	İnsanlar, yerler, çevreler	Yaşadığımız Yer	1.Çeşitli yöntemlerle çevresindeki herhangi bir nesnenin kendisine göre bulunduğu yönü bulur.	Doğayı anlamada ve tanımada yön bilgisi son derece önemlidir. Doğal bir ortamda yön tayin etmek için düzenlenebilecek bazı etkinlikler, gece ise kutup yıldızından yararlanmak, gündüz ise, saatin akrebi ve güneş doğrultusu ile, dikilecek bir çubuk vasıtasıyla gölgenin yönüyle vs etkinlikler planlanmalıdır.
			4.Çevresindeki bir yerin krokisini çizer.	Basit krokiler, planlar ve haritalar bulunduğumuz mekanı algılamak açısından önemlidir. Hazır plan ve haritalar kullanılabileceği gibi bir etkinlik çerçevesinde öğrencilere çizdirilecek krokiler de oldukça eğitici olacaktır.
			5.Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek, bulgularını resimli grafiklere aktarır.	Doğayı tanımak, anlamak ve doğanın dilini öğrenmek, doğal olayların olumsuz etkilerine karşı da önlem almayı kolaylaştırır. Özellikle meteorolojik olaylar zaman zaman olumsuz durumlar yaratmaktadır ki, öğrencilerle yapılacak etkinliklerde bu olaylara alınabilecek önlemler ortaya konulabilir. Ayrıca günlük, haftalık ya da aylık gözlemlerin bulgularını grafiklerle göstermek meteorolojik olayları kavramak ve anlamak açısından oldukça etkili olacaktır.
			6.Çevresinde gördüğü doğal ve beşerî unsurları ayırt eder.	Doğa eğitimi çalışmalarında yapılacak belki de ilk etkinlik doğal ve beşerî unsurların ayırt edilmesi olabilir. Çünkü çoğu zaman bu unsurlar karıştırılmaktadır. Mesela doğa turizmi, mağara turizmi gibi alternatif turizm etkinliklerinde, doğanın ya da mağaranın kendisi bir doğal unsurken, o ortamlara turizm özelliği veren insanlardır, bu bakımdan kavramların doğru yerleşebilmesi için de bu tür etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır.
			7.Efsane, destan, öykü, türkü ve şiirlerden yararlanarak yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	Efsaneler, destanlar, öyküler, türkü ve şiirler her zaman doğal unsurlardan etkilendirir ve doğal özelliklerle ilgili ipuçları verirler. Özellikle geçmiş zamanda oluşturulmuş edebi unsurlarda geçen doğal özellikler ile bugünün karşılaştırılabileceği etkinlikler düzenlenebilir.
	Gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler	Hep birlikte	2.Ön bilgi ve yaşantısını kullanarak çevresindeki belli başlı sosyal problemler ya da ihtiyaçlarla grup, kurum ve sosyal örgütleri ilişkilendirir.	Çevrede meydana gelecek her türlü sosyal ya da kültürel olayda doğanın etkisi vardır. Bu bakımdan doğa olayları, sosyal problemler, grup, kurum ve sosyal örgütleri ilişkilendirebilecek etkinlikler düzenlenmelidir.
5. Sınıf	Kültür ve miras	Adım adım Türkiye	1.Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve yapıtları tanıır.	Ülkemizin çeşitli yerlerinde yer alan doğal varlıklar ve tarihi eserler ve nesneleri tanımak için öncelikle yakın çevreden başlanmalı, yaşanılan bölgenin doğal özellikleri ve kültürel özellikleri yakından tanındıktan sonra daha uzaktakilerin tanınmasına önem verilmelidir.
			3.Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır.	Yakın çevre tanındıktan sonra yakın çevre ve ülkenin farklı bölgelerindeki doğal varlıklar ve kültürel eserler arasında benzerlik ve farklılıkların ortaya konması da önemli olacaktır.
	İnsanlar, yerler ve	Bölgemizi tanıyalım	4.Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan	Tarih boyunca insanlar yaşadıkları doğal ortamı değiştirmişler ve maksimum fayda elde etme yoluna gitmişlerdir. Yakın çevreden doğa

	çevreler		yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir.	insan ilişkileri ve insanın doğayı nasıl etkilediği ve ondan nasıl yararlandığıyla ilgili sınırsız örnek bulmak mümkündür.
			6.Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir.	Doğa deyince akla hep güzellikler, yeşillikler, çağlayanlar gelse de, doğayı anlamama ve doğanın dilini bilmeme zaman zaman olumsuzluklara neden olur. Bu olumsuzluklar doğal afet olarak isimlendirilir. Halbuki insanoğlu tarafından afet olarak isimlendirilen durumlar doğanın kendisinde olan durumlardır ve insanoğlu bu durumları bilip ona göre çözümler üretmek durumundadır. Deprem olacağını bile bile fay hatları geçen yerlere denetimsiz binalar yapmak, selin ya da heyelanın olacağını bile bile dere yatağına ya da heyelan bölgesine yerleşim yeri kurmak afetlere davetiye çıkarmak demektir. Ülkemizde ve yakın çevrede bu durumlara örnek olabilecek birçok unsuru bulmak mümkündür ve yapılacak etkinlikler buralardan seçilmelidir.
	Küresel bağlantılar	Hepimizin dünyası	4.Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.	Dünya üzerindeki doğal, tarihi ve kültürel değerler insanlığın ortak mirasladır ve korunması gelecek nesillere aktarılması gerekmektedir. çeşitli ülkelerdeki ortak miras eserleri internet ve çeşitli kaynaklar yardımıyla, ülkemizde ve yakın çevrede bulunanlar da kendi ortamında incelenebilir.
	İnsanlar, yerler ve çevreler	Yeryüzünde yaşam	6.Örnek incelemeler yoluyla tarih öncesindeki ilk yerleşmelerden günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.	Ülkemizde ilk yerleşmelerden günümüze kadar yerleşme örneklerini görmek mümkündür. Her yerleşmeyi etkileyen de doğal özelliklerdir. İlk çağlarda ılıman iklim özelliğine sahip, su kaynaklarına yakın yerler tercih edilirken, bu durum bin yıllar boyu devam etmiştir. Ancak yerleşimleri etkileyen unsurlar iklim ve su kaynaklarıyla sınırlı değildir. Seçilecek yerleşim yerinin kuruluş ve gelişmesini sağlayan doğal unsurlarla ilgili etkinlikler düzenlenebilir.
			7.Anadolu ve Mezopotamya’da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder.	Anadolu ve Mezopotamya ilk yerleşimlerin görüldüğü ve yerleşimlerin süreklilik arzettiği bir bölgedir. İlk yerleşimlerde, yerleşim yerinin seçiminden insanların ekonomik etkinlikleri, giyim kuşamları, ilişkileri vs. hep doğal ortamın ve doğal özelliklerin kontrolü altındadır. Bu bakımdan düzenlenecek etkinliklerde bu durum dikkate alınmalıdır.
6. Sınıf	Üretim, dağıtım ve tüketim	Ülkemizin kaynakları	2.Türkiye’nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak, yatırım ve pazarlama proje önerileri tasarlar.	Ülkemizde gerçekleştirilecek her türlü yatırım, pazarlama gibi ekonomik etkinliklerde coğrafi özellikleri dikkate almak ve göz önünde bulundurmak gerekir. Topografyadaki zenginlik, üzerinde gerçekleştirilecek her türlü ekonomik etkinliği etkileyeği için, düzenlenecek etkinliklerde bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.
			4.Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin insan yaşamına etkilerini tartışır.	Doğal kaynaklar sadece Türkiye’de değil dünyanın birçok bölgesinde bilinçsizce tüketilmekte ve sivil toplum kuruluşları ya da hükümet politikalarıyla bu durumun önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Bir yandan da büyük şirketler pazarlama stratejileriyle tüketimi teşvik etmekte, reklamlar lüks tüketimi özendirilmektedir. Bu duruma uygun sayısız etkinlik düzenlenebilir.

7. Sınıf	İnsanlar, yerler ve çevreler	Ülkemizde nüfus	1.Görsel materyaller ve verilerden yararlanarak Türkiye’de nüfusun dağılışının neden ve sonuçlarını tartışır.	Türkiye’de yerleşme, nüfusun dağılışı ve nüfus artışı ile doğal özellikler arasında sıkı bir ilişki vardır. Nüfusun dağılışı ve artışı ile de doğal ortamın bozulması yakından ilgilidir. Yakın çevreden seçilecek bir yerleşim yerinin nüfus özellikleri, tarih içinde nüfus hareketleri ve doğal ortam üzerindeki etkileri ile ilgili etkinlikler düzenlenebilir.
			4.Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.	Tarihi süreçte ve günümüzde çok karşılaşılan bir olgu olan göç, doğa olaylarından oldukça etkilenen bir durumdur. İklimde yaşanan salınımlar, yaşanan doğa olayları zaman zaman göçlere neden olmuştur. Bu çerçevede düzenlenecek bir etkinlikte göç ile doğa olayları arasındaki ilişki incelenebilir.
	Kültür ve miras	Türk tarihinde yolculuk	5. Şehir incelemesi yoluyla, Türk kültür, sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliğe ilişkin kanıtlar gösterir.	Tarih içinde yapılacak bir yolculuğa ışık tutacak şehir incelemesiyle Türk kültür sanat ve estetik anlayışındaki değişiklik üzerinde doğal özelliklerin ve doğanın izlerini ortaya koymak amacıyla etkinlikler düzenlenebilir.
	Üretim, dağıtım ve tüketim	Ekonomi ve sosyal hayat	1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini tarihten örneklerle açıklar.	Toprak, kültürlerin oluşmasında, toprağın özelliklerin bozulması, erozyon gibi özellikler de kültürlerin bozulmasında önemli rol oynamıştır. Toprakla ilgili şarkılar, şiirler, atasözleri ile ilgili etkinlikler düzenlemek mümkündür.
			2. Kaynakların, ürünlerin ve ticaret yollarının devletlerin gelişmesindeki önemine tarihten ve günümüzden örnekler verir.	Doğal kaynaklar, ürünler ve ticaret yolları devletlerin gelişmesinde oldukça önemlidir. Doğal kaynakları kullanmasını bilen ve doğayı anlayan milletler daha çok gelişmişler ve uzun ömürlü olmuşlardır.
	Küresel bağlantılar	Ülkeler arası köprüler	4.Düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin, doğal varlıkların ve tarihi çevrelerin ortak miras ögesi olarak yaşatılmasında insanlığın sorumluluğunun farkına varır.	İnsanın ilk sorumluluğu doğayı anlamak, tanımak ve sevmektir. Doğayı anlamak ve tanımak, düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin oluşmasındaki etkileri de anlamak anlamına gelir. Tarihi eserlerin ve kültürel mirası da doğa özellikleri çerçevesinde değerlendirmek ve korumak için etkinlikler düzenlenmelidir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi, araştırmanın geçerlik ve güvenirliği hakkında bilgiler verilecektir.

3.1. Araştırma Modeli

Öğretmen adaylarının “doğa eğitime” yönelik metaforik algılarının ne yönde olduğunu ölçmek ve bu algılarını ne tür metaforla açıkladıklarını incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011;39).

Araştırma verilerinin analizinde ise doküman analizi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım&Şimşek, 2011;187)

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma grubunu 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı güz döneminde Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalına kayıtlı 1, 2, 3, ve 4.sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 150 öğrenci katılmıştır. Araştırma katılımcılarına ait demografik bilgiler ve öğretmen adaylarının daha önce herhangi bir doğa eğitime katılıp katılmadıkları (cinsiyet dağılımına göre) Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Sınıflara Göre Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	Toplam
Kız	32	20	30	20	102
Erkek	14	8	13	13	48
Toplam	46	28	43	33	150

Tablo 5: Sınıfların Cinsiyet Dağılımına Göre Doğa Eğitimine Katılım Durumu

Doğa Eğitimine Katılma Durumu	1. Sınıf Kız/Erkek	2. sınıf Kız/Erkek	3. sınıf Kız/Erkek	4. sınıf Kız/Erkek
Evet	3/3	2/1	1/3	15/5
Hayır	29/11	18/7	29/10	5/8
Toplam	46	28	43	33

3.3. Verilerin Toplanması

İlgili alan yazın taranarak veri toplama aracı hazırlandı. Bireylerin herhangi bir konu ya da kavram hakkındaki algılarını ortaya çıkarmak için metaforların kullanıldığı araştırmalar yapılan tezler ve makaleler incelenmiştir. Ayrıca doğa eğitimi ile ilgili tez ve makale çalışmaları, yayınlanan kitaplar da incelenmiştir. Veri toplama aracı geliştirilirken birbirinden bağımsız ortamda bulunan 3 ayrı uzmanın görüşleri alınmış ve tavsiyeleri dikkatle uygulanmıştır. Öğretmen adaylarını tanıyabilmek için “Cinsiyetiniz nedir? Kaçınıcı sınıfta okuyorsunuz? ve Daha önce herhangi bir doğa eğitimine katıldınız mı?” gibi bazı kişisel sorular soruldu. Ardından bu araştırmada, doğa eğitimi kavramına ait algıların metaforlar yoluyla belirlenmesi için öğretmen adaylarına açık uçlu sorular sorulmuştur. Örneğin; “Doğa eğitimi benzer, çünkü.....”. Bunu takiben öğretmen adaylarına ürettikleri metaforların nedenini “çünkü” yazan yere yazmaları istendi. Katılımcının ürettiği metafor aynı olsa bile nedeni farklı olabileceğinden “çünkü” kısımları dikkatle incelendi. Ayrıca öğretmen adaylarına “Doğa eğitimi denilince aklınızda oluşan şeyleri resmedin” sorusu soruldu. Kısaca ilk bölümde; öğretmen adaylarına sınıf düzeyleri, cinsiyetleri, daha önce her hangi bir doğa eğitimine katılıp katılmadıkları ile ilgili sorular; ikinci bölümde ise “ Doğa eğitimi..... benzer, çünkü.....” ifadesini doldurmaları ve üçüncü bölümde “Doğa eğitimi denilince aklınızda oluşan şeyleri resmedin” denilerek verilen formu doldurmaları istendi.

Resimler; hikâye anlatma, metaforlar iletme ve hem betimlemenin kendisinde var olan hem de kendi betimlemelerine verdikleri tepkilerde dünya görüşlerini sunmak için çocuklara bir potansiyel sağlar. Çocuk resimlerinin çocukların psikolojik durumlarını, kişilerarası stilleriyle ilgili bilgilerini ve çeşitli duyguları sergileyerek iç dünyalarını yansıttığı düşünülür (Malchiodi, 2013, s.23).

Çalışma daha önce de belirtildiği gibi Aksaray üniversitesinde eğitim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yapılmıştır ve veri toplama aracı uygulanması için öncelikle dersin hocalarına açıklama yapılmış izin istenmiştir. Uygulama esnasında araştırmacı sınıfta bulunmuş her bölümü tek tek açıklamıştır. Özellikle metafor kavramını bilmeyen öğretmen adayları için başka bir kavram kullanılarak detaylıca anlatılmış, araştırmacı örneğin sınıfta tam olarak anlaşıldığını fark ettikten sonra veri toplama aracındaki soruları yanıtlamaları için öğretmen adaylarına izin vermiştir. Öğretmen adaylarının kendilerini rahat bir şekilde ifade etmeleri için araştırmacı tarafından rahatlatıcı ve onları yargılamayan cümleler kullanılmıştır. Öğretmen adayları o anda ellerinde bulunan kalemle çizim yapmışlar ve çizimi iyi olamayan bu nedenle çizim yapmak istemeyen öğrenciler cesaretlendirilmiştir. Onlara çizimlerinin güzel olup olmayacağı ile ilgilenilmeyeceği, yalnızca çizimlerinin ifade ettiği anlamların önemseneceği açıklanmıştır. Çalışmanın tamamlanması için her sınıfta öğretmen adaylarına bir ders saati süre verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Nitel veri analizi sistematik bir anlamlandırmaya yönelik araştırma sürecidir(Hatch.2002). Yapılan çalışmada araştırma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının “doğa eğitimi” kavramına yönelik ürettikleri metaforların çözümlemesi içerik analizi ile yapılmıştır. Elde edilen bulgular daha sonra tablolara dönüştürülmüştür. İçerik analizi, yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir analizidir. İçerik analizi, insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi (sayısallaştırılması) sürecidir. Bu yaklaşımın özünde yazılan ve söylenenlerin kategorileştirilmesi yatmaktadır (Simon ve Burstein’den aktaran Balcı, 2011, s.229).

Elde edilen verilerin analiz edilmesi ve yorumlama sürecinde 3 temel aşama; isim verme aşaması, düzenleme aşaması, kategori oluşturma aşamaları izlenmiştir.

1) İsim Verme Aşaması: Bu aşamada öğretmen adayları tarafından doldurulan veri toplama aracı numaralandırılmıştır. üretilen metaforlar ile geçici bir liste oluşturulmuştur..

2) Düzenleme Aşaması: Bu aşamada her soru için üretilen her bir metafor ile nedeni ilişki bakımından analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının tümünün geçerli metafor üretmedikleri bazılarının ise bir metafor ürettikleri hâlde mantıklı bir gerekçe sunmadıkları gözlenmiş ve bu cevaplar değerlendirme dışı tutulmuştur.

3) Kategori Oluşturma Aşaması: öğretmen adaylarının üretmiş oldukları metaforlar birbirleriyle ilişkileri doğrultusunda kategorize edilmiştir. Kodların gerekçeleri göz önünde bulundurularak kategorize etme işle yapılmıştır. Ayrıca her bir sınıf kademesi için ayrı ayrı kategorize etme işlemi yapılmıştır. Bunlar 1.sınıflar için;

- Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi
- Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi
- Rehabilite etmesi açısından doğa eğitimi
- İnsana kattığı değer bakımından doğa eğitimi
- Ders araç-gereci olarak doğa eğitimi
- Değerli maden olarak doğa eğitimi
- Yol buldurucu-yönlendirici olarak doğa eğitimi
- Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi
- Mekân olarak doğa eğitimi

Olmak üzere 9 kategori oluşturulmuştur. 2.sınıflar için;

- Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi
- Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi
- Yol buldurucu- yönlendirici olarak doğa eğitimi
- Mekân olarak doğa eğitimi
- Rehabilite etmesi açısından doğa eğitimi
- Üretici olarak doğa eğitimi

Olmak üzere 6 kategori oluşturulmuştur. 3.sınıflar için;

- Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi
- İnsana kattığı değer bakımından doğa eğitimi

- Mekân olarak doğa eğitimi
- Keşfedilecek yer-kavram olarak doğa eğitimi
- Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi
- Rehabilite etme olarak doğa eğitimi
- Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi
- Bir koruyucu olarak doğa eğitimi
- Üretici olarak doğa eğitimi
- Tanıtıcı olarak doğa eğitimi
- İlk akla gelen şey olarak doğa eğitimi

Olmak üzere 11 kategori oluşturulmuştur. 4.sınıflar için;

- Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi
- Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi
- Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi
- Zaman dilimi olarak doğa eğitimi
- Ders araç-gereci olarak doğa eğitimi
- Yol buldurucu- yönlendirici olarak doğa eğitimi
- Farklı branşları barındırıcı olarak doğa eğitimi
- Mekân olarak doğa eğitimi
- Değerli bir maden olarak doğa eğitimi

Olmak üzere 9 kategori oluşturulmuştur.

4.Yapılan çizimlerinin incelenmesi: Bu aşamada öğretmen adaylarının doğa eğitimi ile ilgili düşüncelerini yansıtan çizimleri incelenmiş ve ilgili oldukları düşünülen kategorilerin altında yer verilmiştir. Çizimlerin incelenmesi aşamasında boş bırakılan kağıtlar ve herhangi bir düşünceyi anlatmayan izimler elenmiştir. Kategorilere ait çizimler için yorum yapılırken öğretmen adaylarının çizimlerinden örnekler paylaşılmış ve yaptıkları açıklamalardan da yararlanılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde veri toplama formu aracılığıyla öğretmen adaylarından toplanan veriler analiz edilmiş ve çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, tablolar halinde düzenlenerek yorumlanmıştır. Kısaca bu bölümde araştırmanın problem cümlesi ve alt problemler cümlelerine bulunan cevaplar, tablolar kullanılarak sunulmuş ve analiz edilmiştir.

1. Alt Amaca Ait Bulgular

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa eğitimi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlara Ait Bulgular

Öğretmen adaylarının “Doğa Eğitimi gibidir, çünkü” sorusuna verdikleri cevaplar ve oluşturdukları metaforlar frekans değerleri ve yüzdelere göre Tablo:7’de görülmektedir.

Tablo 7: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforları

Metafor Sırası	Metafor Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1.	Yaparak-Yaşayarak Öğrenme	17	5,03
2.	Keşfetmek	15	4,44
3.	Nefes Almak	12	3,55
4.	Dinlenmek	11	3,25
5.	Kamp Yapılan Yer	11	3,25
6.	Etkili Vatandaş Yetiştirmek	8	2,36
7.	Annenin Çocuğuna Rehberlik Etmesi	8	2,36
8.	Huzur Bulmak	8	2,36

Metafor Sırası	Metafor Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
9.	Hayat	7	2,07
10.	Geliştirmek	7	2,07
11.	Su	6	1,77
12.	Yaşama Sevinci Kazanmak	6	1,77
13.	Farkındalık Yaratmak	6	1,77
14.	Cennette Olma Hissi	5	1,48
15.	Öğretmen	5	1,48
16.	Yaşadığımız Çevre	5	1,48
17.	Planlı Yapılan Eğitim	5	1,48
18.	Doğayı Tanımak Benimsemek	5	1,48
19.	Görerek Öğrenmek	4	1,18
20.	Bebeklik Dönemi	4	1,18
21.	Beslenme	4	1,18
22.	Gereçler	4	1,18
23.	Bilgili Olmak	4	1,18
24.	İlkokula yeni başlamış çocuk	4	1,18
25.	Gülümsemeyi Öğretmek	4	1,18
26.	Ferahlık	4	1,18
27.	Yaşam	3	0,89
28.	Kadın	3	0,89
29.	Mücevher	3	0,89
30.	Tabiat Güzelliklerini Görmek	3	0,89
31.	Hayatı Güzel Görmek	3	0,89
32.	Güzellik	3	0,89
33.	Gürültüden Kurtulmak	3	0,89
34.	Lider	3	0,89
35.	Fikirleri Biçimlendirmek	3	0,89
36.	Doğada Yapılan Eğitim	3	0,89
37.	Gezi Yapmak	3	0,89
38.	Okuma Yazma Öğrenme	2	0,59
39.	Hayatı Öğrenme	2	0,59
40.	Kendini Öğrenme	2	0,59
41.	Mutlu Olmak	2	0,59
42.	Yeşillik	2	0,59
43.	Makine	2	0,59
44.	Aile	2	0,59
45.	Arı	2	0,59
46.	Doğa Kitabı	2	0,59
47.	Çelik zırh	2	0,59
48.	Yemyeşil Bir Orman	2	0,59
49.	Sessizlik	2	0,59
50.	Mevsim	2	0,59

Metafor Sırası	Metafor Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
51.	Görmeyi Öğrenmek	2	0,59
52.	Varoluş Amacını Buldurmak	2	0,59
53.	Bireyi Eğitmeyi Sağlamak	2	0,59
54.	Oksijen	2	0,59
55.	Bir Çocuğa Konuşmayı Öğretmek	2	0,59
56.	İnsan	2	0,59
57.	Pusula	2	0,59
58.	Okul	2	0,59
59.	Sınıf	2	0,59
60.	Doğal Ortam	2	0,59
61.	Amazon Ormanları	2	0,59
62.	Çok Yönlü Öğrenme	2	0,59
63.	Hayata Dair Her Şeyi Öğrenme	2	0,59
64.	Mücadele Edebilme Eğitimi Kazandırma	2	0,59
65.	Doğayı Keşfetmeye Başlamak	2	0,59
66.	Tanıklık Etmek	2	0,59
67.	Özgürlük	2	0,59
68.	Sosyalleşme	2	0,59
69.	Bina İnşa Etmek	1	0,30
70.	Meslek	1	0,30
71.	Halay Çekmek	1	0,30
72.	İnsan Vücudunun Parçaları	1	0,30
73.	Tüm Varlıklar	1	0,30
74.	Ana Rahmi	1	0,30
75.	Meyve Veren Ağaç	1	0,30
76.	Materyal	1	0,30
77.	Kitap	1	0,30
78.	Değerli Maden	1	0,30
79.	Keşfedilmemiş Cevher	1	0,30
80.	Şehrin Pisliğinden Kurtulmak	1	0,30
81.	İlaç	1	0,30
82.	Yaşamak	1	0,30
83.	Babadan Oğula Öğrendiklerini Aktarmak	1	0,30
84.	Okul Dışı Etkinlik	1	0,30
85.	Yemyeşil Alan	1	0,30
86.	Uçsuz Bucaksız Bir Yolculuk	1	0,30
87.	Ev	1	0,30
88.	Kalıp Yargılardan Kurtulmak	1	0,30
89.	Bir işi Severek Yapmak	1	0,30
90.	Doğaya Zarar Vermeden Yaşamak	1	0,30
91.	Dinçleşmek	1	0,30
92.	İnsanı biçimlendirir	1	0,30

Metafor Sırası	Metafor Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
93.	Kendini Sevmek	1	0,30
94.	Araştırarak Öğrenmek	1	0,30
95.	Yeni Bilgiler Öğrenmek	1	0,30
96.	Gözlem Yapmak	1	0,30
97.	Yaşam Şekli	1	0,30
98.	Yaşam Amacını Öğrenmek	1	0,30
99.	Düşüncelerini Şekillendirmek	1	0,30
100	Bir Kuşun Uçmayı Öğrenmesi	1	0,30
101	Hayat Boyu Öğrenme	1	0,30
102	Öğrenme Süreci	1	0,30
103	Yabani Atı Evcilleştirmek	1	0,30
104	Askeri Eğitim	1	0,30
105	Yaşama Adapte Olma Eğitimi	1	0,30
106	İnsanı Eğitmek	1	0,30
107	Doğayı Tanıma Eğitimi	1	0,30
108	Aya Yolculuk	1	0,30
109	Yaşanılan Yer	1	0,30
110	Belgesel Film	1	0,30
111	İlkbahar	1	0,30
112	Sonbahar	1	0,30
113	Ova	1	0,30
114	Bir Kızı Anlamaya Çalışmak	1	0,30
115	Temizlik	1	0,30
116	Zararlı Davranışları Ortadan Kaldırmak	1	0,30
117	Doğaya Yakından Tanıklık Etmek	1	0,30
118	Eski Çağ	1	0,30
119	İnsanların ilkel yaşadığı zaman	1	0,30
120	Canlı Organizma	1	0,30
121	Su Doku Oynamak	1	0,30
122	DNA Sarmalı	1	0,30
TOPLAM	TOPLAM	337	100

Tablo 7 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Doğa Eğitimi kavramına ilişkin toplam 337 metafor ürettikleri, bunların 122 tanesinin farklı metaforlardan oluştuğu görülmektedir. Oluşturulan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık üretilen metaforun “yaparak yaşayarak öğrenme” (f=17) olduğu, ikinci sırada “keşfetmek” (f=15) metaforunun yer aldığı, üçüncü sırada “nefes almak” (f=12) olduğu görülmektedir. Bunu “dinlenmek” (f=11) ve “kamp yapılan yer” (f=11) metaforları izlemektedir. Ardından “etkili vatandaş yetiştirmek” (f=8), “annenin çocuğuna rehberlik etmesi” (f=8) ve “Huzur

bulmak” (f=8) bunu “hayat” (f=7), “geliştirmek” (f=7) metaforları izlemektedir. Ardından “su” (f=6), “yaşama sevinici kazanmak”(f=6) ve “farkındalık yaratmak”(f=6), “cennette olma hissi” (f=5), “öğretmen”(f=5), “yaşadığımız çevre”(f=5), “planlı yapılan eğitim”(f=5) “doğayı tanımak, benimsemek” metaforları gelmektedir. “Görerek Öğrenmek” (f=4), “Bebeklik Dönemi”(f=4) “Beslenme”(f=4) “Gereçler”(f=4) “Bilgili Olmak”(f=4) “İlkokula yeni başlamış çocuk”(f=4) “Gülümsemeyi Öğretmek”(f=4) ve “Ferahlık”(f=4) gelmiş ve “Yaşam”(f=3), “Kadın”(f=3), “Mücevher”(f=3), “Tabiat Güzelliklerini Görmek”(f=3), Hayatı Güzeli Görmek(f=3), “Güzellik”(f=3), Gürültüden Kurtulmak(f=3), Lider(f=3), “Fikirleri Biçimlendirmek”(f=3), “Doğada Yapılan Eğitim”(f=3), “Gezi Yapmak”(f=3) metaforları gelmektedir. 2şer kez söylenmiş metaforlar incelendiğinde 31 ayrı metafor görülmektedir bunlar; “okuma yazma öğrenme” (f=2), “hayatı öğrenme”(f=2), “kendini öğrenme”(f=2), “mutlu olmak”(f=2), “yeşillik”(f=2) “makine”(f=2) “Aile”(f=2) “arı”(f=2) “doğa kitabı”(f=2) “çelik zırh”(f=2) “yemyeşil bir orman”(f=2) “sessizlik”(f=2) “mevsim”(f=2) “görmeyi öğrenmek”(f=2) “varoluş amacını buldurmak”(f=2) “bireyi eğitmeyi sağlamak”(f=2), “oksijen”(f=2), “bir çocuğa konuşmayı öğretmek”(f=2), “insan”(f=2), “pusula”(f=2), “okul”(f=2), “sınıf”(f=2) “doğal ortam”(f=2), “amazon ormanları”(f=2) “çok yönlü öğrenme”(f=2), “hayata dair her şeyi öğrenme”(f=2), “mücadele edebilme eğitimi kazandırma”(f=2), “doğayı keşfetmeye başlamak”(f=2), “tanıklık etmek”(f=2), “özgürlük”(f=2), “sosyalleşme”(f=2) metaforları söylenmiştir. Devam eden sıralarda ise frekans değeri bir olan metaforlar bulunmaktadır. Öğretmen adayları tarafından en sık kullanılan metafor olan yaparak-yaşayarak öğrenme doğa eğitiminin bir süreci kapsadığını ve öğrenmek için olmazsa olmaz eğitim yöntemlerinden biri olan aktif öğrenmeyi işaret etmektedir. Bu anlamda öğretmen adayları doğa eğitimine daha önce katılsın ya da katılmasın içeriği hakkında isabetli tahminlerde bulunabiliyorlar denilebilir.

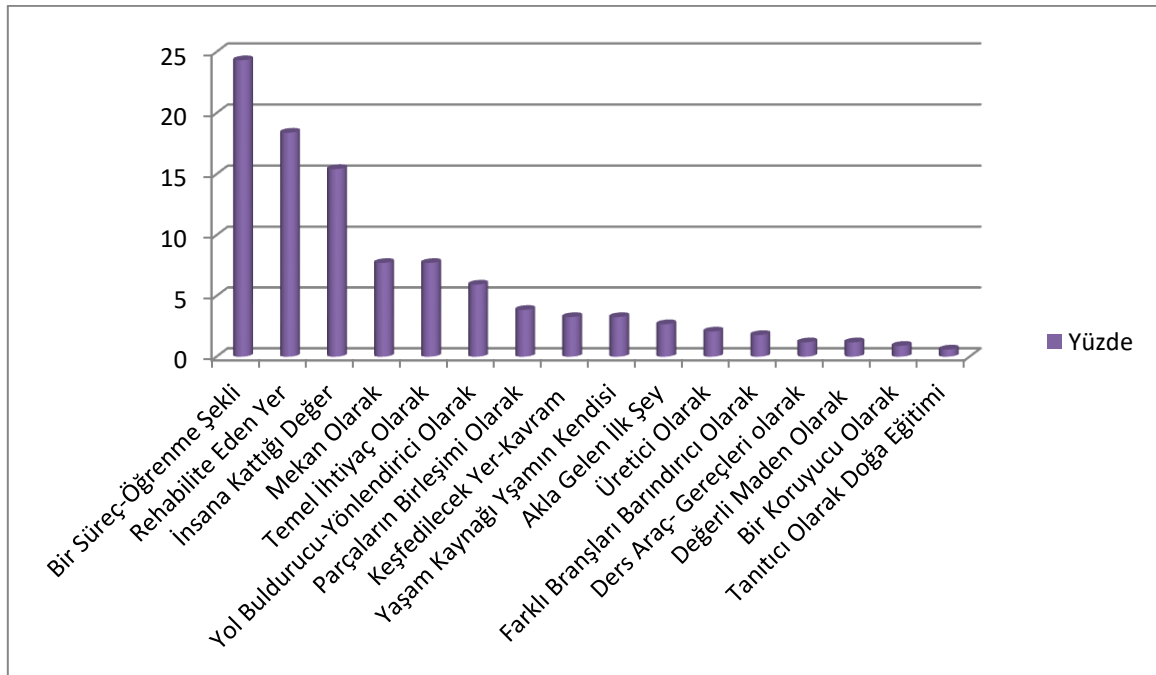
2. Alt Amaca Ait Bulgular

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Tarafından Oluşturulan Metaforların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kavramsal Kategoriler

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramına ilişkin oluşturdukları 337 metafor, 16 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Geliştirilen kategoriler frekans değerlerine, yüzdelere ve metafor sayılarına göre Tablo 8’de toplanmıştır.

Tablo 6: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Tarafından Oluşturulan Metaforların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kavramsal Kategoriler

Sıra No	Kategoriler	Frekans (f)	Yüzde (%)	Metafor Sayısı
1.	Bir Süreç-Öğrenme Şekli Olarak Doğa Eğitimi	82	24,32	41
2.	Rehabilite Eden Yer Olarak Doğa Eğitimi	62	18,39	24
3.	İnsana Kattığı Değer Olarak Doğa Eğitimi	52	15,42	18
4.	Mekân Olarak Doğa Eğitimi	26	7,71	17
5.	Temel İhtiyaç Olarak Doğa Eğitimi	26	7,71	12
6.	Yol Buldurucu-Yönlendirici Olarak Doğa Eğitimi	20	5,93	10
7.	Parçaların Birleşimi Olarak Doğa Eğitimi	13	3,85	11
8.	Keşfedilecek Yer-Kavram Olarak Doğa Eğitimi	11	3,26	3
9.	Yaşam Kaynağı-Yaşamın Kendisi Olarak Doğa Eğitimi	11	3,26	3
10.	Akla Gelen İlk Şey Olarak Doğa Eğitimi	9	2,67	5
11.	Üretici Olarak Doğa Eğitimi	7	2,07	5
12.	Farklı Branşları Barındırıcı Olarak Doğa Eğitimi	6	1,78	5
13.	Ders Araç Gereçleri Olarak Doğa Eğitimi	4	1,18	3
14.	Değerli Maden Olarak Doğa Eğitimi	4	1,18	3
15.	Bir Koruyucu Olarak Doğa Eğitimi	3	0,89	2
16.	Tanıtıcı Olarak Doğa Eğitimi	2	0,59	1
Toplam		337	100	

Şekil 2: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Tarafından Oluşturulan Metaforların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kategorilere Göre Yüzdelik Dağılımları

Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforların ortak özellikleri bakımından toplandığı kategorilerin ele alındığı bu bölümde metaforlar ve frekans değerleri tablolar halinde sunulmuştur. Kategorileri meydana getiren metaforlardan en sık kullanılan metafor belirtilmiş, öğretmen adaylarının her bir kategoriye meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına öğretmen adaylarının kendi cümlelerinden alıntılar yapılarak yer verilmiştir. Bunun nedeni oluşturulan metaforla anlatılmak istenen düşüncenin “çünkü ...” kısmında bulunmasıdır. Aşağıda 1. Sınıftan 4. Sınıfa kadar öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramına yönelik sahip oldukları metaforlar sınıf sınıf kategorize edilmiştir. Bu kategoriler önce bir tabloda bütün olarak gösterilmiş ardından da her bir kategori tek tek ele alınarak incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 7: 1.Sınıfta Okuyan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri.

Kategoriler	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencileri	Toplam Metafor Sayısı	Metafor sayısı
1. Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi	Araştırarak öğrenme(1), renkli canlı ve aktif öğrenme(1), Okuma yazma öğrenme(2), Hayatı öğrenme(2), Kendini öğrenme(2), Keşfetme(5), Planlı yapılan eğitim(5), Doğada yapılan eğitim(3), Yeni bilgiler öğrenme(1), Çok yönlü öğrenme(2), Yaşayarak öğrenme(3), Hayata dair her şeyi öğrenme(2)	29	12
2. Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi	Okuma yazma öğrenme(1), Oksijen(2), Nefes almak(4), Bir çocuğun Konuşmayı öğrenmesi(2), Beslenme(2), Su 2)	13	6
3. Rehabilit etmesi açısından doğa eğitimi	Tabiat güzelliklerini görmek(3), Dinlenmek(5), Yaşama sevinci kazanmak(2), Hayatı güzel görmek(1), Huzur bulmak(4), Gülümsemeyi öğrenmek(2), mutlu olmak(1),	18	7
4. İnsana kattığı değer bakımından doğa eğitimi	Özgürlük(2), Kalıp yargılardan kurtulmak(1), Mecburiyetten kurtulup severek yapmak(1), Sosyalleşmek(2), Doğaya zarar vermeden yaşamak(1), Bilgili olmak(4), Görmeyi öğrenmek(2), insanı dinçleştirmek(1).	14	8
5. Mekan olarak doğa eğitimi	Okul(1), Sınıf(2), Okul dışında yapılan eğitim(1), Yemyeşil orman(1), Kamp yapılan yer(2), Amazon ormanları(1), Yaşadığımız çevre(2), Uçsuz bucaksız bir yolculuk(1)	11	9
6. Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi	Canlı organizma(1), Makine(2), Su doku oynamaya(1)	4	3
7. Ders araç-gereci olarak doğa eğitimi	Doğa kitabı(2)	2	1
8. Değerli maden olarak doğa eğitimi	Mücevher(2), Keşfedilmemiş cevher(1)	3	2
9. Yol buldurucu-yönlendirici olarak doğa eğitimi	Bir annenin çocuğuna rehberlik etmesi(5), Öğretmen(3), İnsan(1), Ataların babadan oğula öğrendiklerini aktarması((1) Göçebe Türk ve Kızılderili örneği)	10	4
TOPLAM		104	52

Kategori 1: Bir Süreç- Öğrenme Şekli Olarak Doğa Eğitimi

1. kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına göre, en sık kullanılan metaforun “keşfetme” (f=5) ve “Planlı Yapılan Eğitim” (f=5) olduğu görülmektedir. Bu kategoride toplam da 29 metafor üretilmiştir. Kategoriler içinde yüzdelikler hesaplandığında toplam 4 sınıfta en büyük kısmı %24,32 ile bu kategori oluşturmaktadır.

Öğretmen adaylarının “Bir Süreç- Öğrenme Şekli” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda yer verilmiştir:

- ❖ “Bir yaşamı **keşfetmeye** benzer, çünkü bildiğimiz ya da bilmediğimiz doğanın saklı yanlarını bize öğretir. Doğayı keşfetmemize ve doğayı öğrenmemizi sağlar.” (10).
- ❖ “**Eğitime** benzer, çünkü mekan olarak sınıf, okul değil de doğada olması belli bir amaç için doğaya çıkılması, belli bir plan dâhilinde olmasını eğitime benzetiyorum.” (K12).
- ❖ “Bir kişinin **okuma yazma öğrenmesine** benzer, çünkü kişi bu eğitimle kendi hayatını yaşamını öğrenir. Aslında okuma yazma kadar olması gereken bir şeydir doğa eğitimi.” (K1)
- ❖ “**İlkokul eğitimine** benzer, çünkü doğa eğitimi bize doğa da nasıl davranmamız gerektiğini veya nasıl davranabileceğimizi anlatır. İlkokul eğitiminde de hayatımızı nasıl şekillendireceğimizi gelecekte ne işle uğraşacağımız öğretilir.” (K36)
- ❖ “**Bir çocuğa düzgün konuşmayı öğretmeye** benzer, çünkü en başından bir şekilde öğretilirse tüm ömrü boyunca o eylem o şekilde devam eder.” (K15)
- ❖ “**Bilgili olmaya** benzer, çünkü doğa hakkında öğrendiğin her bilgi senin yaşadığın yer hakkında bilinçli olmanı sağlar. Yeni yerler görmene doğayı tanımaya yardımcı olur.” (K24)
- ❖ “**Amazon Ormanlarına** benzer, çünkü içeriği çok doludur ve çok yönlü eğitim verilir.” (K17)
- ❖ “**Öğretmene** benzer çünkü küçüklükten beri örnek aldığımız her şeyi ondan öğrendiğimiz yerdir.” (K44)
- ❖ “**Küçük bir dünyaya** benzer dünya içinde dünya gibi, çünkü doğa ile baş başa kalmak bazı şeyleri yaşayarak öğrenmek yeniden dünyayı keşfetmek ve her seferinde farklı bir dünya ile tanışmak.” (K26)

❖ *“Yabani hayata benzer, çünkü orada her türlü doğa içeriklerini öğreniyorsun.”(K3)*

Öğretmen adaylarının “bir süreç-öğrenme şekli” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir süreç içerisinde yapıldığını, eğitimin ancak süreç içerisinde verilebileceğini ifade ettikleri görülmektedir.

Kategori 2: Temel İhtiyaç Olarak Doğa Eğitimi

Metaforlar doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori ise “Temel İhtiyaç” kategorisidir. Bu kategoride en yüksek frekansa sahip metafor “nefes almak” (f=4)’tır. “Bir çocuğun konuşmayı öğrenmesi” (f=2), “oksijen” (f=2), “beslenme” (f=2), “su” (f=2) “okuma yazma öğrenme”(f=1) bu kategoriyi oluşturan diğer metaforlardır. 2.kategoride toplamda 13 metafor üretilmiştir. Tüm kategoriler içinde oluşturduğu yüzdelik %7,71 dir.

Öğretmen adaylarının “Temel İhtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Oksijene benzer, çünkü insan nefes almadan yaşayamaz.”(K6)*

❖ *“Nefes almaya benzer çünkü nefes almadan yaşayamayız.”(K7)*

❖ *“Suya benzer çünkü doğa olmadan insan yaşayamaz. O yüzden doğa eğitimi insan için hayatidir.”(K8)*

Öğretmen adaylarının “temel ihtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitiminin sosyal bilgiler dersleri için hayati bir ihtiyaç olarak düşündükleri, doğa eğitimi olmadan sosyal bilgiler öğretmenliği eğitiminin eksik kalacağını ifade ettikleri görülmektedir.

Kategori 3: Rehabilit Etmesi Açısından Doğa Eğitimi

1.sınıflar için 3.kategori incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 18 metafor ürettikleri görülmektedir. En çok “dinlenmek” (f=5) metaforu söylenmiştir. Ardından sırasıyla; “huzur bulmak” (f=4), “tabiat güzelliklerini görmek” (f=3), “yaşama sevinci kazanmak” (f=2), “gülümsemeyi öğrenmek” (f=2), “hayatı güzel görmek”(f=1), “mutlu olmak” (f=1) metaforları söylenmiştir.

Öğretmen adaylarının “Rehabilit Etme” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Yeşile benzer çünkü huzur doludur.” (K14)*

❖ *“Dinlenmeye benzer, çünkü doğa insanı dinlendirir.” (K135)*

Öğretmen adaylarının “rehabilite etme(dinlenme)” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitiminin insanı dinlendireceğine inandıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının teoride öğrendikleri bilgileri doğada uygularken aynı zamanda da dinlendirmesi öğrenmelerini daha kalıcı hale getirecektir.

Kategori 4: İnsana Kattığı Değer Bakımından Doğa Eğitimi

1. sınıflar için oluşturulan 4.kategori incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 14 metafor üretmişlerdir. Bunlar; “bilgili olmak” (f=4), “özgürlük” (f=2), “sosyalleşmek” (f=2), “görmeyi öğrenmek” (f=2), “kalıp yargılardan kurtulmak” (f=1), “mecburiyetten kurtulup severek yapmak” (f=1), “doğaya zarar vermeden yaşamak (f=1), “insanı dinçleştirmek” (f=1)’dir.

Öğretmen adaylarının “insana kattığı değer” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir.

❖ *“Özgürlüğe benzer, çünkü kesin kalıpları, yargıları yoktur bu eğitimin. Zaten biz insanlar bir şeye mecbur kılınmayı sevmediğimiz için doğa eğitimi özgürlüktür.” (K45)*

❖ *“Sosyalleşen bireye benzer, çünkü bireyler doğa eğitimine katılarak kendilerini sosyalleştirir.” (K2)*

Öğretmen adaylarının “insana kattığı değer” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimin aldıklarında daha özgür olacaklarını, daha sosyal olacaklarını, kalıp yargılardan kurtulacaklarını vesaire düşündükleri görülmüştür. Böylelikle ürettikleri metaforlarla daha üretken olacaklarını ima etmişlerdir.

Kategori 5: Mekân Olarak Doğa Eğitimi

1.sınıflar için “mekan olarak doğa eğitimi” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 11 metafor ürettikleri görülmektedir. Tüm sınıflarda toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %7,71 olduğu görülmektedir. Ürettikleri metaforlar frekans değerleri en yüksekten aşağıya sırasıyla; “sınıf” (f=2), “kamp yapılan yer” (f=2), “yaşadığımız çevre”

(f=2), “okul dışında yapılan eğitim” (f=1), “yemyeşil orman”(f=1), “amazon ormanları” (f=1), “uçsuz bucaksız bir yolculuk” (f=1), “okul” (f=1) olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “mekan olarak” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ “**Okula** benzer, çünkü doğa ile ilgili eğitimde doğa ile ilgili bir şeyler öğretilmek amaçlanır.” (K5)

❖ “**Uçsuz bucaksız bir yolculuğa** benzer, Çünkü doğada gördüğümüz ve görebileceğimiz milyonlarca bitki, hayvan, dağ, taş, vb şeyler var. Yani bunları görmeye ya da araştırmaya çalışsak bitmeyecek bir serüvene atlamış oluruz.” (K31)

❖ “Uzun uzun dalları ağaçlara ve **yemyeşil ormana** benzer, çünkü doğa eğitimini bilen, doğayı seven insan bu orman gibi canlı renkli bir kişiliğe sahiptir. Bu yüzden de çevresinde hep yemyeşil ormanlar görmek ister.” (K43)

❖ “**Kampa** benzer, çünkü eğlenceli ve bilgi dolu geçer.” (K18)

❖ “Bir **sınıfa** benzer, çünkü sınıftaki öğrenciler nasıl normal eğitime muhtaç ise doğa eğitimine de öyle muhtaçtır.” (K11)

❖ “**Kamp** yapmaya benzer, çünkü kampta doğayı tanıma, ona zarar vermeden kullanma uygulamaları öğretilir.” (K16)

Öğretmen adaylarının “mekân olarak” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir mekânla bağdaştırdığı görülmektedir. Bu mekânlar genelde açık havada, doğa ile iç içe, insana huzur veren, dinlendiren yerler olduğu vurgulanmıştır. Öğretmen adaylarının zihinlerinde doğa eğitimi en çok kamp yapmakla ve yaşanan çevre metaforu ile açıklanmıştır.

Kategori 6: Parçaların Birleşimi Olarak Doğa Eğitimi

1.sınıflar için “parçaların birleşimi” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 4 metafor kullandıkları görülmektedir. Tüm sınıflarda bu kategori için toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %3,85 olduğu görülmektedir. Ürettikleri metaforlar frekans değerleri en yüksekten aşağıya sırasıyla; “makine”(f=2), “canlı organizma”(f=1), “su doku oynamaya”(f=1) şeklindedir.

Öğretmen adaylarının “parçaların birleşimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *Tüm canlı organizmaların birlikte çalışmasına benzer, çünkü bir canlı organizma çalışmadığında tüm organizmalara zarar verir.* (K32)

❖ *“Makinaya benzer, çünkü bir parçası bozulduğunda makinanın da çalışması aksar ya da durur. İşte doğa eğitimi almak öğretmenlere daha iyi eğitim verebilmeyi sağlar.”* (K41)

Öğretmen adaylarının “parçaların birleşimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir bütünün parçalarına benzettiği ve her birinin birbiriyle ilişkili olarak gördükleri belirlenmiştir. Bu durumda doğa eğitiminin öğretmen eğitiminde eğitimin bir parçası olduğu ve genel olarak 4 yıllık eğitimin bir parçası olarak gördükleri tespit edilmiştir.

Kategori 7: Ders Araç-Gereci Olarak Doğa Eğitimi

1.sınıflar için “ders araç-gereci” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 2 metafor ürettikleri görülmüştür. Tüm sınıflarda bu kategori için toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %1,18 olduğu görülmektedir. Ürettikleri metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının “doğa kitabı” (f=2) metaforunu ürettikleri görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “ders araç-gereci” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Çevreyi anlatan bir doğa kitabına benzer, çünkü doğa eğitimi çevre ile ilgili bilgiler verir.”* (K19)

❖ *“Bir doğa kitabına benzer, çünkü bize bilinmesi gerekenleri öğretir. İçinde kimi zaman yalnızlık kimi zaman aşk vardır.”* (K37)

Öğretmen adaylarının “ders araç – gereç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir kitaptan bilgi edinmeye benzettikleri görülmüştür. Bilinmeyenlerin, bilinmesi gerekenlerin öğrenildiği bir kitaba benzetilmiştir. Dolayısıyla yazılan cümlelerden öğretmen adaylarının doğa eğitimi için okunması gereken zorunlu bir kitapmış gibi bahsettikleri görülmektedir.

Kategori 8: Değerli Maden Olarak Doğa Eğitimi

1.sınıflar için “değerli maden” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 3 metafor ürettikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının ürettikleri metafor; “mücevher” (f=2), “keşfedilmemiş cevher” (f=1) şeklindedir. . Tüm sınıflarda bu kategorinin toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %1,18 olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “değerli maden” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Bulunmamış mücevhere benzer, çünkü dağa bize eşsiz güzellikler sunar ve biz onları bin bir türde kullanırız.”* (K25)

Öğretmen adaylarının “değerli maden” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğanın eşsiz bir güzelliğe sahip olduğunu- tıpkı doğada az bulunana kıymetli maden gibi- ve bu eşsiz güzelliği ancak doğa eğitimi ile fark edebileceklerini kastetmişlerdir. Bir çeşit maden arama bulma çalışmasına benzetilmiştir.

Kategori 9: Yol Buldurucu-Yönlendirici Olarak Doğa Eğitimi

“Yol buldurucu- yönlendirici” kategorisinde; “Bir annenin çocuğuna rehberlik etmesi” (f=5), “Öğretmen” (f=3), “İnsan” (f=1), “Ataların babadan oğula öğrendiklerini aktarması” (f=1) (Göçebe Türk ve Kızılderili örneği) olmak üzere toplam 10 metafor üretmişlerdir. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %5,93 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “yol buldurucu-yönlendirici” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Bir annenin çocuğuna rehberlik etmesine benzer, çünkü doğa için endişelenip yaşanılabilir şekilde tutarsak gelecek nesillerin daha iyi yaşamasını sağlarız.”* (K20).

❖ *“Bir insana benzer, çünkü onu tanımak keşfedilmemiş yerlerini keşfetmek, onla arkadaşlık kurmak, dertlerini paylaşmak ve onunla mutlu olmak.”* (K9)

❖ *“Öğretmene benzer, çünkü nasıl öğretmenler geleceğe sahip çıkan, vatanını milletini koruyan bir nesil yetiştiriyorsa doğa eğitimi sayesinde doğanın dengesini bozmayacak bilinçte insanlar yetiştirilir.”* (K42)

❖ *“Bir annenin çocuğuna etrafını tanıtmaya benzer, çünkü doğa eğitimi her gün yanından geçtiğimiz ve ya bastığımız bir yeri fark etmemizi sağlar veya her gün*

gördüğümüz yerdir ama hiç ilgimizi çekmemiştir ya da merak etmemişizdir. İşte doğa eğitimi bunları fark etmemizi sağlar. Ama maalesef biz gençlerde böyle şeyler çok var. Başımızı telefondan kaldırıp da etrafa bakmıyoruz bile. O yüzden hiçbir şeyden haberimiz yok.” (K29)

❖ *“Göçebe Türklerin ve Kızılderililerin çocuklarına verdikleri eğitime benzer, çünkü amaç tıpkı onlardaki gibi hem doğadan faydalanmak hem de doğanın üstesinden gelmeyi öğrenmektir.” (K40)*

❖ *“Anneye benzer, çünkü dinlendirir, özünü hatırlatır, huzura kavuşturur, ona ait hissettirir, mutlu eder.” (K46)*

Öğretmen adaylarının “yol buldurucu- yönlendirici” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğa eğitimine anne, insan, öğretmen gibi evladını öğrencisini ya da gelecek nesilleri yetiştiren öncülere benzettikleri görülmüştür. Ayrıca doğa eğitiminin insanın gelişimi için bir başlangıç olduğu, temel adım olduğu anlatılmaya çalışılmıştır.

Tablo 8: 2. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Kategoriler	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2. Sınıf Öğrencileri	Toplam Metafor Sayısı	Metafor Sayısı
1. Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi	İlkokula yeni başlamış bir çocuğa(2), Keşfetmek(2), Yaparak yaşayarak öğrenmek(3),	7	3
2. Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi	Nefes almak(2), Yaşamak(1), Su (2),	5	3
3. Yol buldurucu- yönlendirici olarak doğa eğitimi	Anne(3), öğretmen(2), Lider(1),	6	3
4. Mekân olarak doğa eğitimi	Yaşadığımız çevre(1), Kamp yapılan yer(2), Amazon ormanları(1),	4	3
5. Rehabilitasyon açısından doğa eğitimi	Dinlenmek(6), Yaşama sevinci kazanmak(4), Hayatı güzel görmek(1), Huzur bulmak(4), Gülümsemeyi öğrenmek(2), mutlu olmak(1),	18	6
6. Üretici olarak doğa eğitimi	Kadın(2), Ana rahmi(1), Arı(2)	5	3
TOPLAM		45	21

Kategori 1: Bir Süreç- Öğrenme Şekli Olarak Doğa Eğitimi

2.sınıflar için 1.kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına göre, en sık kullanılan metaforun “yaparak-yaşayarak öğrenmek”(f=3) olduğu görülmektedir. Ardından “ilkokula yeni başlamış bir çocuğa”(f=2) ve “keşfetmek”(f=2) metaforları gelmektedir. Bu kategoride öğretmen adayları toplamda 7 metafor üretmişlerdir. Toplam 4 sınıfta “bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi” kategorisi %24,32’lik bir alan kaplamaktadır.

Öğretmen adaylarının “Bir Süreç- Öğrenme Şekli” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda yer verilmiştir:

❖ *“İlkokula yeni başlamış bir çocuğa benzer, çünkü ilkokuldaki çocuk sıfırdan başlar ve eğitim sonucunda her şey kalıcı olur. Doğa eğitimi de böyledir. Küçük yaşta öğrenilirse kalıcı olur.”* (75)

❖ *“Bebeğe benzer, çünkü insanlara yaşama sebebini öğretip onu yeniden biçimlendirip, büyütür. İnsanı hayata bağlar.”*(K54)

❖ *“Geziye benzer, çünkü gezerek doğa hakkında detaylı bilgi ediniriz ve bilgilerimiz kalıcı olur.”*(K87)

❖ *“Okunmamış yeni bir kitaba başlamaya benzer, çünkü keşfedersin etrafındaki doğayı, orada neler olup bittiğini anlamaya çalışıyor, farklı bakış açıları kazanıyorsun.”* (K84)

Öğretmen adaylarının “bir süreç-öğrenme şekli” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir süreç içerisinde yapıldığını, eğitimin ancak süreç içerisinde verilebileceğini ifade ettikleri görülmektedir. O nedenle ilkokula yeni başlamak, bir geziye gitmek gibi süreç içerisinde yapılan eğitimden metafor ürettikleri görülmektedir.

Kategori 2: Temel İhtiyaç Olarak Doğa Eğitimi

Metaforlar doğrultusunda geliştirilen diğer bir diğer kategori ise “Temel İhtiyaç” kategorisidir. Bu kategoriyi oluşturan metaforlar “nefes almak”(f=2), “su” (=2), ve “yaşamak”(f=1)’tır. Görüldüğü üzere 2. sınıflar için 2. kategoride toplam 5 metafor kullanılmıştır. Toplam 4 sınıfta tüm kategoriler içinde 2. kategori %7,71’lik bir yere sahiptir.

Öğretmen adaylarının “Temel İhtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Nefes almaya benzer, çünkü tüm doğa güzellikleriyle bir arada olmak şehrin pisliğinden kurtulmak nefes almak gibidir.”* (K52)

Öğretmen adaylarının “temel ihtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitiminin sosyal bilgiler dersleri için hayati bir ihtiyaç olarak düşündükleri, doğa eğitimi olmadan sosyal bilgiler öğretmenliği eğitiminin eksik kalacağını ifade ettikleri görülmektedir.

Kategori 3: Yol Buldurucu- Yönlendirici Olarak Doğa Eğitimi

“Yol buldurucu- yönlendirici” kategorisinde; 2. sınıf öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar incelendiğinde frekansı en çok olan metafordan en az olan metafora doğru sıralama; “anne” (f=3), “öğretmen” (f=2), “lider” (f=1) oldukları görülmektedir. Üretilen metafor sayısı 3, toplamda 6’dır. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %5,93 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “yol buldurucu-yönlendirici” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda örnek verilmiştir:

❖ *“Bir öğretmene benzer, çünkü öğretmen sürekli öğrenmeyi isteyen merak duygusu fazla olan kişidir.”* (K89)

Anne bir çocuğun hayatındaki en önemli rolü oynar; onu büyütür, besler yönlendirir. Öğretmen; bir öğrencinin hayatında ebeveynlerinden sonra en önemli rolü üstlenen kişidir. Üretilen metaforlardan da anlaşılacağı üzere doğa eğitimi sosyal bilgiler dersi için en önemli yönlendirici, eğitici, lider konumunda olduğunu düşünülmüştür.

Kategori 4: Mekân Olarak Doğa Eğitimi

Metaforlar doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “mekan olarak doğa eğitimi” kategorisidir. Bu kategoride; “kamp yapılan yer”(f=2), “yaşadığımız çevre”(f=1), “amazon ormanları”(f=1) metaforları söylenmiştir. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %7,71 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “yol buldurucu-yönlendirici” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda örnek verilmiştir:

❖ *“Okula benzer, çünkü bize bir şeyler öğretir.”* (K69)

❖ *“Yaşadığımız çevreye benzer, çünkü doğa eğitimi yaşadığımız yerde de yapılabilir.”* (K28)

Öğretmen adaylarının “mekan olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının hem sürekli gördükleri yaşadıkları çevre ile yani aşına oldukları mekan ile hem de eğitim aldıkları mekanı doğa eğitimi ile bağdaştırdıkları söylenebilir.

Kategori 5: Rehabilite Etmesi Açısından Doğa Eğitimi

2. sınıflar için 5.kategori incelendiğinde öğretmen toplamda 18 metafor ürettikleri görülmektedir. Bunlar frekans değeri en yüksek olandan başlayarak; “dinlenmek”(f=6), “yaşama sevinci kazanmak”(f=4), “hayatı güzel görmek”(f=1), “huzur bulmak”(f=4), “gülümsemeyi öğrenmek”(f=2), “mutlu olmak”(f=1) şeklinde üretilen metaforlardır.

Öğretmen adaylarının “Rehabilite Etme” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir.

❖ *“Güzellik ve özgürlüğe benzer, çünkü kafesteki kuşu dışarı çıkardığımızda uçmayı hastalık zannedermiş işte doğa eğitimi de ilk başlarda bize zor gelir ama sonradan hayattır.”* (K79)

❖ *“Hayatı güzel görmeye benzer, çünkü doğa insanlara iyi hissettirir ve doğa güzelliklerinin hepsi doğa eğitiminde toplanır. Biz doğa eğitimine çıktığımızda kendimizi daha iyi ve verimli hissederiz”* (K34)

Öğretmen adaylarının “rehabilite etme” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini dinlenmeyle, ruhsal olarak kendilerini tedavi etmeleriyle birlikte aynı zamanda öğretici bir ortam olarak gördükleri, hem dinlenip iyi hissedebilecekleri hem de yeni bilgiler öğrenebilecekleri bir ortam olarak ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının ifadelerinden doğa eğitimi esnasında kendilerini çok mutlu hissettikleri düşünülebilir.

Kategori 6: Üretici Olarak Doğa Eğitimi

2.sınıflar için metaforlar doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisidir. Bu kategoride; “arı” (f=2), “kadın” (f=2), “ana rahmi” (f=1) olmak üzere toplamda 5 metafor üretilmiştir. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %2,07 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Ana rahmine benzer, çünkü doğa gibi üretken bir şeyi ancak doğa eğitimi ile öğrenebiliriz.” (K127)*

❖ *“Arıya benzer, çünkü arı hiç durmadan doğa ile uyumlu bir şekilde üretir. İnsan da doğa ile etkileşime girdiğinde pek bir şey bilmez ancak doğa eğitimi ile doğanın kurallarını öğrenir. Boşlukları eğitim alarak doldurur.”(K33)*

Öğretmen adaylarının “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğayı tıpkı bir kadının rahmi ya da bir arı vesaire olarak düşünüp doğanın içinde üretim yapılan bir ortam olarak düşündükleri ve bu süreçte de doğayla uyumlu bir şekilde hareket edileceğini söyledikleri görülmektedir. Öğretmen adayları doğa eğitimi alırken çeşitli ürünler ortaya çıkardıklarını ve yeni bir şeyler ürettiklerini ifade ederek olumlu görüşlerini bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının ifadelerine göre, doğa eğitimi alırken kendilerini doğa ile uyumlu, zararsız ve üretken hissettikleri düşünülebilir.

Tablo 9: 3. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Kategoriler	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 3. Sınıf Öğrencileri	Toplam Metafor Sayısı	Metafor Sayısı
1. Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi	İlkokula yeni başlamış bir çocuğa(2), Görerek öğrenmeye(2), Gözlem yapmaya(1), Yaşam şekline(1), Gezi yapmaya(1), Bebeklik dönemine(4), İnsana yaşama sebebini öğretmeye(1), Düşünceleri şekillendirmeye(1), Tanıklık etmeye(2), Keşfetmeye(3), Bir kuşun uçmayı öğrenmesine(1), Yaparak yaşayarak öğrenmeye(4), Doğayı keşfetmenin başlangıcına(2), Hayat boyu öğrenmeye(1), Başlı başına bir öğrenme sürecine(1)	27	15
2. İnsana kattığı değer bakımından doğa eğitimi	İnsanı geliştirir(7), Varoluş amacını buldurur(2), Fikirleri biçimlendirir(3), Doğayı tanıtır ve benimsetir(5), Etkili vatandaş yetiştirilir(8), İnsanı bilinçlendirir(1), Farkındalık yaratır(2), Kendini benimsetir(1), Farklı bakış açısı ile olaylara bakmayı kazandırır(4), Bireyi eğitmeyi sağlar(2)	35	10
3. Mekân olarak doğa eğitimi	Kamp yapılan yer(5), Doğal ortam(2), Yaşanılan yer(2), Ev(1)	10	4
4. Keşfedilecek yer-kavram olarak doğa eğitimi	Hayat(7), Yaşam(3), Yaşanılan yer(1)	11	3
5. Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi	Nefes almak(4), Beslenme(5), Giyinme(1), Barınma(2)	12	4
6. Rehabilite etme olarak doğa eğitimi	Güzellik(3), Yeşillik(2), Cennette olma hissi(4), Şehrin pisliğinden kurtulma(1), Gürültüden kurtulmak(3), Cennetten bir parçada yaşamak(1), Özgürlük(5), Doğal güzellik(2)Huzurlu olmak(3), Hayatla barışık olmak(1), İlaç(1)	26	11
7. Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi	Makine(1)	1	1
8. Bir koruyucu olarak doğa eğitimi	Çelik zırh(2), Zararlı davranışları ortadan kaldıran(1)	3	2
9. Üretici olarak doğa eğitimi	Meyve veren ağaç(1), kadın(1)	2	2
10. Tanıtıcı olarak doğa eğitimi	Belgesel film(2)	2	1
11. İlk akla gelen şey olarak doğa eğitimi	Yeşil bir orman(2), Temizlik(1), Ferahlık(3), Sessizlik(2)Doğaya yakından tanıklık etmek(1)	9	5
TOPLAM		138	58

Kategori 1: Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi

3.sınıflar için oluşturulan 1.kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına göre, en sık kullanılan metafordan başlayarak; “bebeklik dönemine” (f=4), “yaparak yaşayarak öğrenmeye” (f=4), keşfetmeye” (f=3), “doğayı keşfetmenin başlangıcına” (f=2), “ilkokula yeni başlamış bir çocuğa”(f=2), “görerek öğrenmeye” (f=2), “tanıklık etmeye” (f=2), “gözlem yapmaya” (f=1), “yaşam şekline” (f=1), “gezi yapmaya” (f=1), “insana yaşama sebebini öğretmeye” (f=1), “düşünceleri şekillendirmeye” (f=1), “bir kuşun uçmayı öğrenmesine” (f=1), “hayat boyu öğrenmeye” (f=1), “başlı başına bir öğrenme sürecine” (f=1)

3.sınıflar için oluşturulan bu kategoride toplamda 27 metafor üretilmiştir. Kategoriler içinde toplam 4 sınıfın ürettiği metaforlar hesaplanarak elde edilen yüzdelik kısmının en büyük kısmını %24,32 ile bu kategori oluşturmaktadır.

Öğretmen adaylarının “Bir Süreç- Öğrenme Şekli” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda yer verilmiştir:

❖ *“Birebir gözlem eğitimine benzer, çünkü bireyler alacağı eğitimi görerek öğrenirler.”* (K64)

❖ *“Yeni doğmuş bir bebeğin eğitilmesine benzer, çünkü her şeyi yeni öğrenir ona göre uygular.”* (K85)

❖ *“Sunum hazırlamaya benzer, çünkü bu eğitimi alırken doğanın her özelliğini neredeyse her duyu organımıza hitap edecek şekilde inceleriz.”* (K71)

❖ *“Bir kuşun kanat çırpmayı öğrenmesine benzer, çünkü uçmayı bilmeyen kuş çevresini keşfedemez. İşte insan da doğa eğitimine bu denli ihtiyaç duyar. Çevresini görmek, fikir sahibi olmak için doğa eğitimine ihtiyacı vardır.”* (K62)

❖ *“Kurslara benzer, çünkü öğretmek için bir amacı vardır.”* (K67)

❖ *“Görerek öğrenmeye benzer, çünkü doğa eğitimine gittiğimiz zaman doğa için eğitime gideriz.”* (K59)

❖ *“Bebeklik dönemine benzer, çünkü insanoğlu doğada nasıl yaşayacağını, neler yiyebileceğini yaşayarak öğrenir. Tıpkı yeni doğmuş bir bebeğin hayata zamanla alışması gibi.”* (K57)

Öğretmen adaylarının “bir süreç-öğrenme şekli olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini tıpkı bir çocuğun dünyaya gelmesi ve oraya adapte olmasına, bir kuşun kanat çırpmayı öğrenmesine vesaire benzetilmesi doğa eğitiminin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitimlerinde bir başlangıç olduğunu, bu eğitimin temel bir eğitim olduğunu ve yalnızca kişinin doğa ile ilişkisine bir temel attığını göstermektedir. Dikkat çeken diğer bir unsur ise bu eğitim verilirken öğretmen adayları süreci ifade eden metaforlar üretilmiştir. Dolayısı ile öğretmen adayları doğa eğitimi için hem temel ve hayati bir eğitim olarak gördüklerini ifade etmişler hem de bu eğitimin bir süreci kapsadığını vurgulamışlardır.

Kategori 2: İnsana kattığı değer bakımından doğa eğitimi

3.sınıflar için oluşturulan 2.kategori incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 35 metafor ürettikleri görülmüştür. En çok söylenen metafor “etkili vatandaş yetiştirmek”(f=8)’tir. Ardından; “insanı geliştirmek”(f=7), “doğayı tanıtmak ve benimsetmek”(5), “farklı bakış açısı ile olaylara bakmayı kazanmak”(f=4), “fikirleri biçimlendirmek”(f=3), “varoluş amacını buldurmak”(f=2), “bireyi eğitmeyi sağlamak”(f=2) “insanı bilinçlendirmek”(f=1), “farkındalık yaratmak”(f=2), “kendini benimsetmek”(f=1),

Öğretmen adaylarının “insana kattığı değer” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Etkili bir vatandaş olmaya benzer, çünkü öğrenciye ya da bireye doğa eğitimi vermezsek hiçbir şey anlatamazsak gereken bilgiyi vermezsek kötü bir birey olur. Eğer onu eğitirsek etkili vatandaş olur.”* (K65)

❖ *“Bir insanı geliştirmeye benzer, çünkü insan doğanın bir parçasıdır ve eğitim aldıkça gelişir.”* (K27)

❖ *“Bir insanın hayatını kurtarmaya benzer, çünkü doğa olmadan insanlar da var olamaz. Örneğin oksijeni üretir, bize meyve verir ve ya bir tarla düşünün yine insanların yaşamı için gerekli olan besinler yetişir. İşte doğa eğitimi de bize bunlarla ilgili çok önemli bilgiler verir. Doğaya daha bilinçli ve daha koruyucu yaklaşmamızı sağlar.”* (K28)

❖ *“Fikirleri geliştirmeye benzer, çünkü doğa eğitimi insanın özünde olan doğaya bağlılığını hatırlatır.”* (K27)

❖ *“Farkındalık yaratmaya benzer, çünkü doğa eğitimi insanı farklılaştırır, geliştirir.”*(K112)

Öğretmen adaylarının “insana kattığı değer bakımından doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimi aldıklarında fikirlerinin gelişeceğine, etkili bir vatandaş olacaklarına kısacası daha donanımlı bir birey olacaklarına inandıkları söylenebilir.

Kategori 3: Mekân olarak doğa eğitimi

3.sınıflar için “mekan olarak doğa eğitimi” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 10 metafor ürettikleri görülmektedir. Tüm sınıflarda bu kategorinin toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %7,71 olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar frekans değerleri en yüksekten aşağıya sırasıyla; “kamp yapılan yer”(f=5), “doğal ortam”(f=2), “yaşanılan yer”(f=2), “ev”(f=1) olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “mekân olarak doğa eğitimi ” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Evde yaşamaya benzer, çünkü içinde yaşadığımız dünyayı bir ev olarak kabul edersek her bir odasında keşfedilecek çok şey vardır. İnsan adapte olduğu evin aslında tüm farklı yönlerini yeniden keşfeder.”* (K82)

❖ *“Cennete benzer, çünkü doğa bu dünyadaki cennetimizdir. Ağaçlar, kuşlar, hayvanlar, yeşillikler, şelaleler bütün doğal güzellikler bize cennetten bir parçayı anımsatır.”*(K86)

❖ *“Kampa benzer, çünkü kamp doğal ortamda yapıldığı için kampta kaldığımız süre içerisinde doğa hakkında bilgi ediniriz ve doğaya yakından tanıklık ederiz.”* (K60)

Öğretmen adaylarının “mekân olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının en çok doğa eğitiminin doğa ortamda çadırlarla kamp yapılarak verildiğini düşündükleri görülmektedir ya da insanoğlunun ulaştığında kendini mutlu ve kurtulmuş hissedeceği cennete benzetmişlerdir. Dolayısıyla 3.sınıf öğretmen adayları doğa

eğitimi kamp ile bütünleştirip gerçekçi bir metafor üretmişler aynı zamanda da cennete ulaşmak, orada yaşamak gibi zorlu ve kutsal bir yolculuğa benzettikleri görülmektedir.

Kategori 4: Keşfedilecek yer-kavram olarak doğa eğitimi

“Keşfedilecek yer- kavram” kategorisinde; “hayat”(f=7), “yaşam”(f=3) ve “yaşanılan yer”(f=1) olmak üzere toplamda 11 metafor üretilmiştir. . Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %3,26 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “keşfedilecek yer-kavram olarak doğa eğitimi ” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Hayata benzer, çünkü hayat keşfedilmesi gereken bir yerdir, doğada keşfedilmesi gereken bir yerdir.” (K47)*

❖ *“Yaşama benzer, çünkü ne kadar planlı yaşarsak yaşayalım yaşamda karşımıza ne çıkacağını bilemeyiz, doğa eğitimine de ne kadar planlı çıkarsak çıkalım nelerle karşılaşacağımızı bilemeyiz.” (K63)*

❖ *“Yaşadığımız yere benzer, çünkü bizde farkındalık oluşturur. Her gün gördüğümüz yerleri bile doğa eğitiminden sonra daha farklı görmeye başlarız.” (K21)*

Öğretmen adaylarının “keşfedilecek yer- kavram” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar, hayat, yaşam gibi bir süreç ifade eden metaforlardır. Aslında bu süreç içerisinde insan hem öğrenir hem hayatta kalmayı başarır hem karşısına çıkabilecek her zorlu durumun üstesinden gelmeyi başarır ve aynı zamanda keşfeder. Yani doğa eğitimi keşfedilecek bir süreç kendilerini ise birer kâşif olarak gördükleri de ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının doğa eğitimi ile ilgili ifadelerinin hep olumlu yönde olduğu görülmektedir.

Kategori 5: Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi

“Temel ihtiyaç ” kategorisinde; “beslenme” (f=5), “nefes almak” (f=4), “barınma” (f=2) “giyinme” (f=1), olmak üzere toplamda 13 metafor bulunmaktadır. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %7,71 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “temel ihtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

- ❖ *“Giyinmeye ve beslenmeye benzer, çünkü bu kadar hayatidir.”*(K66)
- ❖ *“Nefes almaya benzer, çünkü insan yaşamının devamını sağlaması için doğayı tanıması şarttır.”* (K48)
- ❖ *“Barınmaya benzer, çünkü barınma insanı doğaya karşı her türlü şeyden korur, işte doğa eğitimi de insanın doğada daha korunaklı olmasını sağlar.”* (K20)
- ❖ *“Giyinmeye benzer, çünkü giyinmek bir insan için ne kadar gerekli ise sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin doğa eğitimi alması o kadar önemli, hayatidir.”* (K72)

Öğretmen adaylarının “temel ihtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimi sosyal bilgiler dersi için temel bir ihtiyaç olarak gördükleri, doğa eğitimi olmadan sosyal bilgiler derslerinin eksik kalacağını ifade ettikleri görülmektedir.

Kategori 6: Rehabilit etme olarak doğa eğitimi

3.sınıflar için 6. kategori incelendiğinde öğretmen adaylarının toplamda 26 metafor söyledikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforlar incelendiğinde en çok “özgürlük”(f=5)metaforu söylendiği görülmektedir. Ardından sırasıyla “cennette olma hissi”(f=4), “güzellik”(f=3), “gürültüden kurtulmak”(f=3), “huzurlu olmak”(f=3) “doğal güzellik”(f=2) “yeşillik”(f=2), “şehrin pisliğinden kurtulma”(f=1), “cennetten bir parçada yaşamak”(f=1), “hayatla barışık olmak”(f=1), “ilaç”(f=1) metaforları üretilmiştir.

Öğretmen adaylarının “Rehabilit Etme” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

- ❖ *“İlaça benzer, çünkü eğitim yaşantılara bağlı olarak verildiğinde faydalı olur. İlaçta insana hastalandığında nasıl fayda varsa bu doğa eğitimi de insana öyle faydalıdır.”* (K83)
- ❖ *“Cennete gitmek gibidir, çünkü yeşil beni dinlendirir. Kendimi cennette hissedirim.”* (K50)
- ❖ *“Özgürlüğe benzer, çünkü doğa demek özgürlük demektir. Doğa eğitimi aldığımız yer de doğa olduğuna göre, özgürüz demektir.”* (K131)
- ❖ *“Huzurlu olamaya benzer, çünkü doğada olmak insanı dinlendirir.”* (K132)

❖ *“Hayatla barışık olmaya benzer, çünkü doğada insan ne denli aciz olduğunu fark eder, doğada yalnız kaldığında kendinin potansiyelini görür. Dolayısı ile kişi kendini tanır. Kendini tanıyan insan da hayatla barışır, kendiyle barışır.”* (K136)

Bu kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini insanı iyi hissettiren duygularla birlikte öğretici bir ortam olarak gördüklerini, hem ruhsal olarak daha iyi hissettiklerini hem de sürekli yeni bilgiler öğrendiklerini ifade ettikleri görülmektedir.

Kategori 7: Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi

3.sınıflar için 7.kategori incelendiğinde “parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi” kategorisinde öğretmen adaylarının “makine”(f=1) metaforu ürettiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının “parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

❖ *“Makinaya benzer, çünkü sürekli ve aksamadan doğada işleri halletmek gerekir.”* (K55)

Öğretmen adaylarının “rehabilite etme” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; doğa eğitiminin sosyal bilgiler eğitimini tamamlayan bir parça olduğunu gördükleri söylenebilir. Öğretmen adayları tarafından sosyal bilgiler eğitimi bir makina olarak düşünüldüğü, doğa eğitiminin de bu makinanın düzgün çalışmasını sağlayan bir parçası olarak düşünüldüğü söylenebilir.

Kategori 8: Bir koruyucu olarak doğa eğitimi

3.sınıf öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlardan oluşturulan “bir koruyucu olarak doğa eğitimi” kategorisi “çelik zırh”(f=2), “zararlı davranışları ortadan kaldıran”(f=1) metaforlarından oluşmaktadır.

Öğretmen adaylarının “bir koruyucu olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlara aşağıda yer verilmiştir.

❖ *“Çelik bir zırha benzer, çünkü doğadan gelebilecek zararı korur ve bizin doğaya verebileceğimiz zararları azaltır.”* (K70)

❖ *“Zararlı davranışları ortadan kaldırmaya benzer, çünkü doğa eğitimi bize doğanın dilini öğretir ve doğayı hayratça kullanmamızı engeller.”* (K72)

Öğretmen adaylarının “bir koruyucu olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitiminde yapılan her çalışmada insan ve doğa arasındaki dengeyi kurduğu, doğa ve insan arasındaki bağı hatırlattığı ve böylece hem doğanın insana verebileceği zararlardan kendilerini koruyabileceklerini hem de kendilerinin doğaya bilinçsizce zarar vermelerinin önüne geçileceğini söyledikleri düşünülebilir.

Kategori 9: Üretici olarak doğa eğitimi

3.sınıf öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisidir. Bu kategoride; “Meyve veren ağaç”(f=1), “kadın”(f=1) metaforları üretilmiş ve her bir metaforun yalnızca bir kez söylendiği görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %2,07 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Meyve vermiş bir ağaca benzer, çünkü doğa eğitimi bilinçlenerek, adım adım yapılır. Adımlar küçükten büyüğe doğrudur.”* (K77)

❖ *“Bir kadına benzer, çünkü kadın üretkendir, doğa eğitimi de eğitim sırasında bize doğanın üretken olduğunu gösterir.”* (K137)

Öğretmen adaylarının “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğanın kendi içinde belli bir sisteminin olduğunu, doğa eğitiminde yapılan çalışmaların üretken doğayı öğrenmeye yardımcı olacağını ifade ettikleri görülmektedir.

Kategori 10: Tanıtıcı olarak doğa eğitimi

“Tanıtıcı olarak doğa eğitimi” kategorisinde 3.sınıf öğretmen adayları yalnızca “belgesel film” metaforunu ürettikleri ve 2 kez aynı metaforu söyledikleri görülmektedir. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %0,59 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “tanıtıcı olarak doğa eğitimi ” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda örnek verilmiştir:

❖ “**Belgesel filme** benzer, çünkü yaparak yaşayarak yapılır.” (K80).

Öğretmen adaylarının “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; doğa eğitiminin aslında öğrenciler için doğayı tanıtan bir eğitim olduğunu düşündükleri söylenebilir. Doğa eğitimine katılanlar için bu eğitim, doğayı tanıtır nitelikte ve doğayı anlatır nitelikte bir eğitim olarak düşündükleri söylenebilir.

Kategori 11: Akla gelen ilk şey olarak doğa eğitimi

“Akla gelen ilk şey ” kategorisinde 3.sınıf öğretmen adayları “ferahlık”(f=3), “yeşil bir orman”(f=2), “sessizlik”(f=2)” “temizlik”(f=1), doğaya yakından tanıklık etmek”(f=1) metaforlarını ürettikleri görülmektedir. Üretilen toplam metafor sayısı ise 9’dur. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %2,67 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “tanıtıcı olarak doğa eğitimi ” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ “**Yeşil bir ormana** benzer, çünkü doğa denilince aklıma ilk olarak yeşillik ve orman geliyor.” (K5)

❖ “**Sessizliğe** benzer, çünkü doğa eğitimi doğada yapılır ve doğa kafa dinlenilecek en sessiz, en güzel yerdir.” (K72)

❖ “**Temizliğe** benzer, çünkü doğada kendi halinde kalan hiçbir şey pis değildir. Biz de doğa eğitimi ile bu temizliğe şahit oluruz.” (K20)

❖ “**Doğaya yakından tanıklık etmeye** benzer, çünkü gerçekten de doğa eğitimi bize doğayı yakından tanıtır, doğa ile iç içe olmayı öğretir.” (K13)

Öğretmen adaylarının “akla gelen ilk şey” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adayları için doğa eğitimi denilince akla ilk gelen metaforları ürettikleri ve bu metaforların insanı sakinleştiren ya da insana olumlu anlamda katkı sağladığı düşünülen olumlu kelimeler kullandıkları görülmektedir.

Tablo 10: 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Doğa Eğitimi” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Kategoriler	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencileri	Toplam Metafor Sayısı	Metafor sayısı
1. Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi	Yaparak yaşayarak öğrenme(5), Keşfetmek(2), Yabani atı evcilleştirmek(1), Askeri eğitim(1), Görerek öğrenmek(2), Gezerek öğrenme(2), Yaşama adapte olma eğitimi(1) Mücadele yeteneği kazanma(1), İnsanı eğitme(1), Doğayı tanıma eğitim(1), Ay üzerinde yürüyen astronota (1)	18	11
2.Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi	Su(2), Nefes almak(4), Beslenmek(2)	8	3
3.Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi	DNA sarmalı(1), Aile(2), Bina inşa etmek(1), Meslek(1), Halay çekmek(1), İnsan vücudunun parçaları(1), Doğayı oluşturan tüm varlıklar(1)	8	7
4.Zaman dilimi olarak doğa eğitimi	Eskiçağ(1), İnsanların ilkel yaşadığı zaman(1)	2	2
5. Ders araç-gereci olarak doğa eğitimi	Materyal(1), Kitap(1)	2	2
6.Yol buldurucu-yönlendirici olarak doğa eğitimi	İnsan(1), Pusula(1), Gerçekler(2)	4	3
7.Farklı branşları barındırıcı olarak doğa eğitimi	İlkbahar(1), Mevsim(2), Sonbahar(1), Ova(1), Bir kızı anlamaya çalışmak(1)	6	5
8.Mekân olarak doğa eğitimi	Okul(1),	1	1
9.Değerli bir maden olarak doğa eğitimi	Mücevher(1)	1	1
TOPLAM		50	35

Kategori 1: Bir süreç- öğrenme şekli olarak doğa eğitimi

4.sınıflar için 1.kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına göre, en sık kullanılan metaforun “yaparak yaşayarak öğrenme” (f=5) olduğu ardından sırasıyla; “keşfetmek” (f=2), “görerek öğrenmek” (f=2), “gezerek öğrenme” (f=2), “yabani atı evcilleştirmek”(f=1), “askeri eğitim” (f=1), “yaşama adapte olma eğitimi”(f=1) “mücadele

yeteneği kazanma” (f=1), “insanı eğitme” (g=1), “doğayı tanıma eğitimi” (f=1), “ay üzerinde yürüyen astronota” (f=1) metaforları gelmektedir. Bu kategoride 11 metafor üretilmiştir. Kategoriler içinde yüzdelikler hesaplandığında toplam 4 sınıfta en büyük kısmı %24,32 ile bu kategori oluşturmaktadır.

Öğretmen adaylarının “Bir Süreç- Öğrenme Şekli” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturdıklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda yer verilmiştir:

- ❖ *“Gezerek, görerek öğrenmeye benzer çünkü araştırma ortamı içerisinde doğallık temel alınarak gözlem dâhilinde yapılır.”* (K114)
- ❖ *“Yabani bir atı eğitmeye benzer, çünkü onun hırçın davranışlarını dizginlemek için kendi çapımızda eğitici oluruz. İşte doğa eğitime de buna benzer.”* (K118)
- ❖ *“Yaşayarak öğrenmeye benzer, çünkü doğa eğitiminde öğrendiğin şeyleri birebir yaşayarak öğreniyorsun.”* (K122)
- ❖ *“Askeri eğitime benzer, çünkü kuralları vardır. Doğa eğitimi ciddi, sert bir eğitimidir.”* (K100)
- ❖ *“Bildiğimiz bir şeyi yeniden keşfetmeye benzer, çünkü doğa hakkında çok şey bildiğimizi sanıyoruz fakat her seferinde yeniden keşfediyoruz.”* (K95)
- ❖ *“Yaşayarak öğrenmeye benzer, çünkü doğanın gizemini büyümlü dünyasını ancak içinde yaşayarak öğrenebiliriz.”* (K90)
- ❖ *“Gerçek yaşama adapte olmaya benzer, çünkü doğa eğitimi içinde gezerek dolaşarak yaşayarak eğitim alırız.”* (K105)
- ❖ *“İssız adaya düşmüş bir adama benzer, çünkü keşifler yaparak yolunu bulur. Yeni yiyecekler bularak hayatta kalmayı sağlar, güzel barınaklar bulup yaşamayı etrafındaki canlıları eğiterek onlardan faydalanmayı sağlar.”* (K119)
- ❖ *“Ay üzerinde yürüyen astronota benzer, çünkü astronot orada keşifler yapar, bilinmeyi bilmeye öğrenmeye çalışır.”* (K98)
- ❖ *“Hayata adapte olamaya benzer, çünkü doğa eğitimi insana yaşamda da kolaylıklar sağlar. Aslında doğa eğitimini gerçek yaşamın bir portatifi olarak da düşünebiliriz.”* (K104)

❖ *“İnsanı eğitmeye benzer, çünkü insan nasıl eğitimle değişir ve tanınırsa doğa da eğitimle daha çok bilinir ve tanınır.”* (K116)

Öğretmen adaylarının “bir süreç-öğrenme şekli olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir süreç içerisinde yapıldığını, eğitimin ancak süreç içerisinde verilebileceğini ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca üretilen metaforlarda yaşamın getirdiklerine, o andaki şartlara uyum sağlamak da öğretmen adayları tarafından vurgulanmıştır.

Kategori 2: Temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi

Öğretmen adaylarının ürettiği metaforlar doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori ise “Temel İhtiyaç” kategorisidir. Bu kategoride en yüksek frekansa sahip metafor “nefes almak”(f=4)’tır. Ardından “su”(f=2) ve “beslenmek”(f=2) metaforları gelmektedir. Tüm kategoriler içinde oluşturduğu yüzdelik %7,71’dir.

Öğretmen adaylarının “Temel İhtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Suya benzer, çünkü su insan vücudu için ne kadar önemliyse doğa eğitimi de o kadar önemlidir. İnsanlar doğayla barışık yaşamak zorundadır dolayısı ile doğayı korumayı öğrenmelidir.”* (K92)

❖ *“Nefes almaya benzer, nasıl ki nefes almak hayati bir ihtiyaçtır doğa eğitimi de öyledir.”* (K135)

Öğretmen adaylarının “temel ihtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitiminin sosyal bilgiler dersleri için hayati bir ihtiyaç olarak düşündükleri, doğa eğitimi olmadan sosyal bilgiler öğretmenliği eğitiminin eksik kalacağını ifade ettikleri görülmektedir.

Kategori 3: Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi

4.sınıflar için “parçaların birleşimi” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının 7 metafor ürettikleri görülmektedir. Üretilen metaforlar; “aile”(f=2), “DNA sarmalı”(1), “bina inşa etmek”(f=1), “meslek”(f=1), “halay çekmek”(f=1), “insan vücudunun

parçaları”(f=1), “doğayı oluşturan tüm varlıklar”(f=1) şeklindedir. Tüm sınıflarda bu kategori için toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %3,85 olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “parçaların birleşimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ “**Halay çekmeye** benzer, çünkü her doğal olay birbirini tamamlar niteliktedir. Her doğal olay bir döngü içerisinde.” (K93)

❖ “**Aileye** benzer, çünkü doğanın da aile gibi üyeleri vardır. Burada ağaçları çocuklara benzetebiliriz. Dağları anne ve babaya benzetebiliriz. Aile eğitimi gibi doğada da belli bir eğitim verilmelidir.” (K99)

❖ “**DNA sarmalına** benzer çünkü doğa eğitimi bir bütündür. Bir yerde olan sıkıntı her yeri etkiler.” (K96)

❖ “Bir **mesleğe** benzer, çünkü aşamalı olarak sırayla öğreniriz.” (K102)

❖ “**Doğada bulunan varlıkların tamamına** benzer, çünkü bir bütünü keşfetme yolculuğudur.” (K91)

❖ “**Bir vücudun parçaları** gibidir, çünkü kendi vücudumuzu tanıyıp bilmezsek nasıl yaşamamız gerektiğini nelere dikkat etmemiz gerektiğini bilemeyiz ya da dikkat etmeyiz. Aynı şey doğa eğitimi içinde geçerlidir, yaşadığımız doğayı bilmezsek ona yabancı kalırız ve bir bakıma ona yabancı kalırız.” (K106)

❖ “Güzel bir **binaya** benzer, çünkü doğa eğitiminde de yapılan her şeyin bir nedeni vardır ve düzenlidir.” (K 10)

Öğretmen adaylarının “parçaların birleşimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir bütünün parçalarına benzettiği ve her birinin birbiriyle ilişkili olarak gördükleri belirlenmiştir. Bu durumda doğa eğitiminin öğretmen eğitiminde eğitimin bir parçası olduğu ve genel olarak 4 yıllık eğitimin bir parçası olarak gördükleri tespit edilmiştir.

Kategori 4: Zaman dilimi olarak doğa eğitimi

4.sınıflar için “zaman dilimi” kategorisinde bulunan metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının ürettiği metaforlar; “eskiçağ” (f=1), “insanların ilkel yaşadığı zaman” (f=1) şeklinde olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “kapsamlı olan” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda yer verilmiştir.

❖ *“Eskiçağa benzer, çünkü eskiçağlarda insanlar bir yörünge olamadan hareket ediyorlardı. Her şeyi keşfederek, deneme yanılma yöntemiyle ve birbirine aktararak öğreniyorlardı. Doğa eğitimi de bu şekilde keşfederek, deneme yanılma yöntemiyle bir şeyler öğrenmektir.”* K103)

❖ *“İlkel yaşamaya benzer, çünkü ilkel yaşamda da insanlar doğa ile mücadele içindedir.”* (K109)

Öğretmen adaylarının “zaman dilimi olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının anlatımından insanların ilk çağlardan beri doğa ile iç içe olduğunu ve o zamandan beri doğa ile mücadele içinde olduklarını vurguladıkları görülmektedir. Nitekim şimdi doğa ile bağları kopmak üzere olan insanların ilişkilerini yeniden yapılandırmak için doğa eğitimine ihtiyaç duyulduğunu, bu sebepten dolayı doğa eğitiminin kesinlikle alınması gerektiğini söyledikleri düşünülebilir.

Kategori 5: Ders araç-gereci olarak doğa eğitimi

4.sınıflar için “ders araç-gereci” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının 2 metafor ürettikleri görülmektedir. Tüm sınıflarda bu kategori için toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %1,18 olduğu görülmektedir. Ürettikleri metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının “materyal” (f=1), “kitap” (f=1) metaforlarını söyledikleri görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “ders araç-gereci” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ *“Materyale benzer, çünkü görerek, yaparak, yaşayarak öğrenirsin.”* (K107)

❖ *“Kitap okumaya benzer, çünkü kitap okumadan insanlar nasıl ki kendilerini geliştiremezse doğa eğitimi almadan da doğamızı tanıyamayız ve ona dikkatli davranamayız.”* (K61)

Öğretmen adaylarının “ders araç – gereç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir kitaptan bilgi edinmeye benzettikleri görülmüştür. Ayrıca tıpkı bir ders için materyal hazırlarken yaparak yaşayarak öğrenme şekline de benzetilmiştir. Dolayısıyla yazılan cümlelerden öğretmen adaylarının doğa eğitimi için okunması gereken zorunlu bir kitapmış gibi bahsettikleri söylenebilir.

Kategori 6: Yol buldurucu- yönlendirici olarak doğa eğitimi

“Yol buldurucu- yönlendirici” kategorisinde; “Bir annenin çocuğuna rehberlik etmesi”(f=5), “Öğretmen”(f=3), “İnsan”(f=1), “Ataların babadan oğula öğrendiklerini aktarması”(f=1) (Göçebe Türk ve Kızılderili örneği) olmak üzere toplam 10 metafor üretilmiştir. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik dilimi %5,93 olarak belirlenmiştir.

❖ *“İnsana benzer, çünkü insan gibi doğa eğitimi de hassastır.”* (K108)

❖ *“Pusulaya benzer çünkü onunla yönümüzü buluruz.”* (K115)

❖ *“Gerçeklere benzer, çünkü doğa olayları da doğada oluşan maddeler de doğa kanunlarıyla oluşur yani gerçeklerden oluşur. Dolayısıyla doğa eğitiminde hep bu gerçeklere şahit oluruz.”* (K121)

❖ *“Gerçeklere benzer, çünkü doğayla iç içe yaşamak hayatın ir gerçeğidir.”* (K94)

Öğretmen adaylarının “yol buldurucu- yönlendirici” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğa eğitimine anne, insan, öğretmen gibi evladını öğrencisini ya da gelecek nesilleri yetiştiren öncülere benzettikleri görülmüştür. Ayrıca doğa eğitiminin insanın gelişimi için bir başlangıç olduğu, temel adım olduğu anlatılmaya çalışılmıştır.

Kategori 7: Farklı branşları barındırıcı olarak doğa eğitimi

4.sınıf öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlardan oluşturulan “Farklı branşları barındırıcı olarak doğa eğitimi” kategorisinde; “mevsim”(2), “İlkbahar”(1), “sonbahar”(1), “ova”(1), “bir kızı anlamaya çalışmak”(1) metaforları bulunmaktadır. 6 metafor üretilmiş bu metaforlardan 5’i ayrı metafordur.

Öğretmen adaylarının “farklı branşları barındırıcı olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

❖ “**İlkbahara** benzer, çünkü içinde bin bir türlü renklerin olduğu çiçeklerin ağaçların otların yetiştiği ortamları tanımamızı sağlar.” (K97)

❖ “**Bir kıza** benzer, çünkü bir kızın keşfedilmemiş yanlarını keşfetmeye çalışmak doğanın keşfedilmeyen yerlerini keşfetmeye çalışmak gibidir. Doğa eğitiminde de yeni bilgilere ulaşırız ve doğayı keşfederiz.” (117)

❖ “**Ovaya** benzer, çünkü doğa eğitiminde öğrencilerin zihinlerinde ovaya biriken kum taneleri gibi izler kalır. Bu izler birike birike verimli bir verimli bir ovayı nasıl oluşturuyorsa doğa eğitimi de öğrencilerin zihinlerini daha verimli kılar ve doğa eğitimine katılan insanlar etrafındaki insanlar için verimli olur.”(K110)

❖ “**Yaşama** benzer, çünkü doğaya iyi bakarsak ilgi gösterirsek onu seversek bir dönüşüm yaşanır ve doğa daha üretken olur. Tıpkı yaşam gibi o da gelişir büyür ve **sonbaharda** yapraklarını döker.”(K111)

Öğretmen adaylarının “farklı branşları barındırıcı olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitiminin çok geniş kapsamlı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Örneğin, oluşturulan metaforlardan biri olan ova, içinde sonsuz sayıda kum tanesi tarafından oluşturulmuş bir alandır. Öğretmen adaylarının bu metaforu oluşturmuş olmalarından doğa eğitiminde böylesine bir bilginin barındığını düşündükleri ifade edilebilir. Öğretmen adaylarının ifadelerinden doğa eğitiminin birçok branştan oluştuğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

Kategori 8: Mekân olarak doğa eğitimi

Metaforlar doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “mekan olarak doğa eğitimi” kategorisidir. Bu kategoride “Okul”(f=1), metaforu söylenmiştir. Bu kategoride bulunan metaforların toplam metaforlar içerisindeki yüzdelik değeri %7,71 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının “yol buldurucu-yönlendirici” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda örnek verilmiştir:

❖ *“Okula benzer, çünkü birçok şeyi gezerek, dokunarak ve canlı olarak öğreniriz.”*
(K113)

Öğretmen adaylarının “mekan olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini sürekli eğitim gördükleri bir eğitim binası ile birleştirdikleri görülmektedir.

Kategori 9: Değerli bir maden olarak doğa eğitimi

4.sınıflar için “değerli bir maden” kategorisi incelendiğinde öğretmen adaylarının yalnızca 1 metafor ürettikleri görülmektedir. Tüm sınıflarda bu kategorinin toplam oluşturduğu yüzdelik hesaplandığında %1,18 olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının “değerli maden” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına aşağıda birkaç örnek verilmiştir:

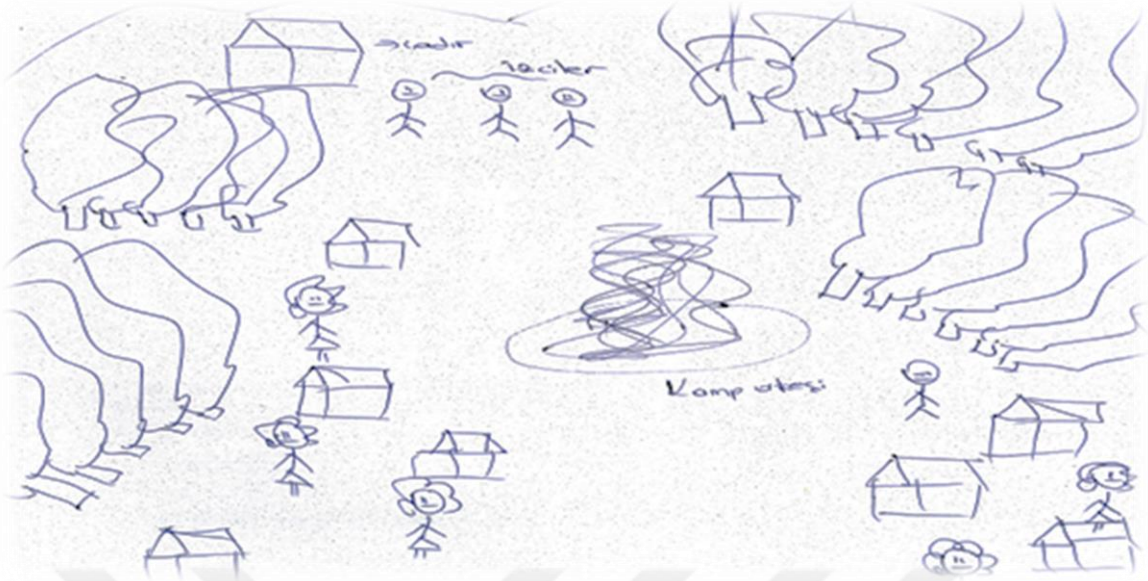
❖ *“Mücevhere benzer, çünkü mücevher çok değerlidir ve doğa eğitimi de değerlidir.”*
(K134)

Öğretmen adaylarının “değerli maden” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğanın eşsiz bir güzelliğe sahip olduğunu- tıpkı doğada az bulunana kıymetli maden gibi- ve bu eşsiz güzelliği ancak doğa eğitimi ile fark edebileceklerini kastettikleri söylenebilir. Bir çeşit maden arama bulma çalışmasına benzetilmiştir.

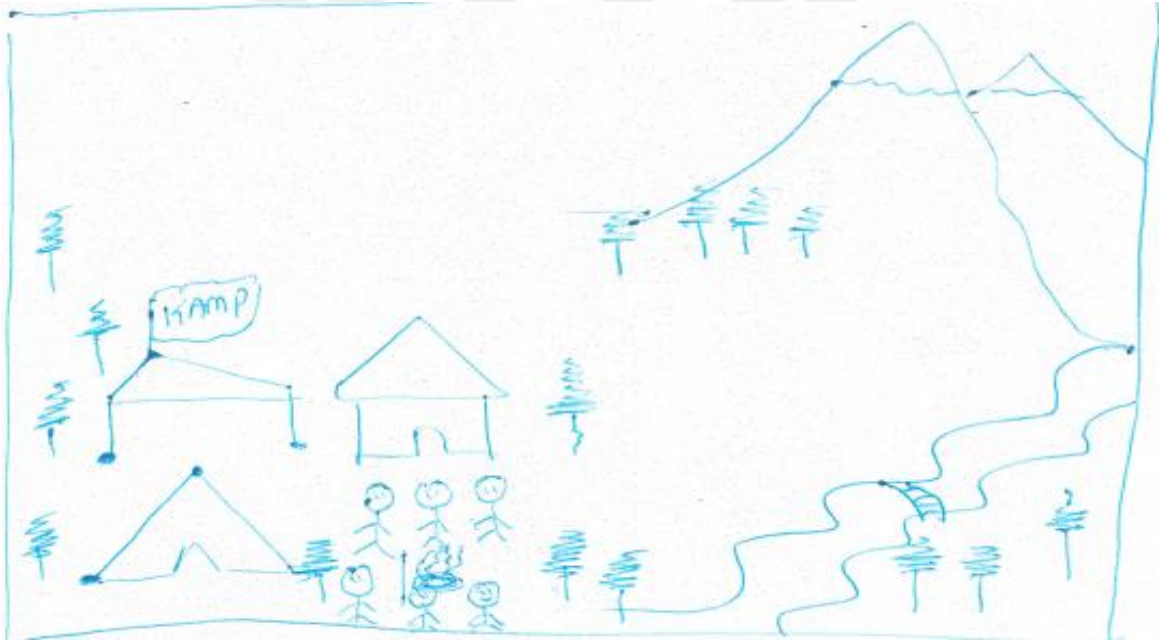
3. Alt Amaca Ait Bulgular

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa Eğitimi Kavramına İlişkin Görsel İmajlarına Ait Bulgular

Öğretmen adaylarının “doğa eğitimini resim çizerek anlatınız.” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve çizimlerin bir kısmı geçerli sayılmıştır. Öğretmen adaylarının çizimleri incelendiğinde, ağırlıklı olarak doğa eğitimi ile kamp çadırı, kamp ateşi, doğa da yapılan eğitimi, dinlenmek için vakit geçirilen yer ve kalabalık öğrenci gruplarını bağdaştırdıkları görülmüştür.

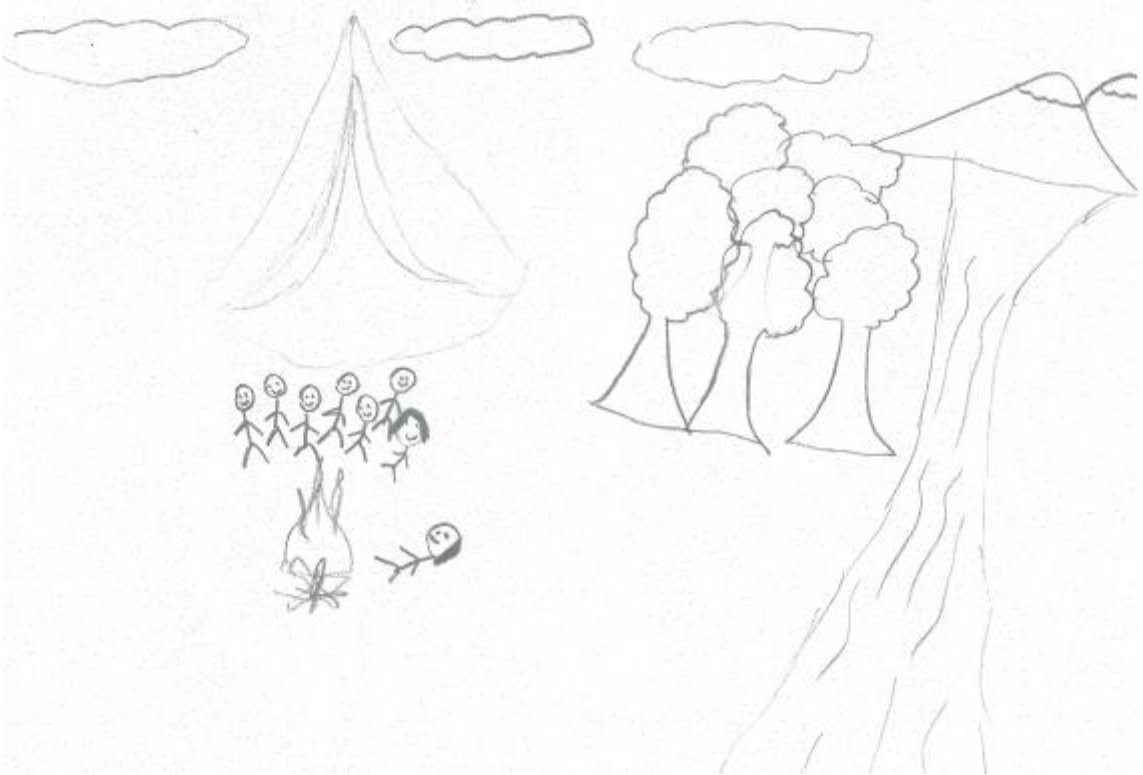
Şekil 3: K2'ye Ait Çizim Örneği

Şekil 4: K108'e Ait Çizim Örneği

Şekil 5: K110'a Ait Çizim Örneği

Şekil 6: K16'ya Ait Çizim Örneği

4. Alt Amaca Ait Bulgular

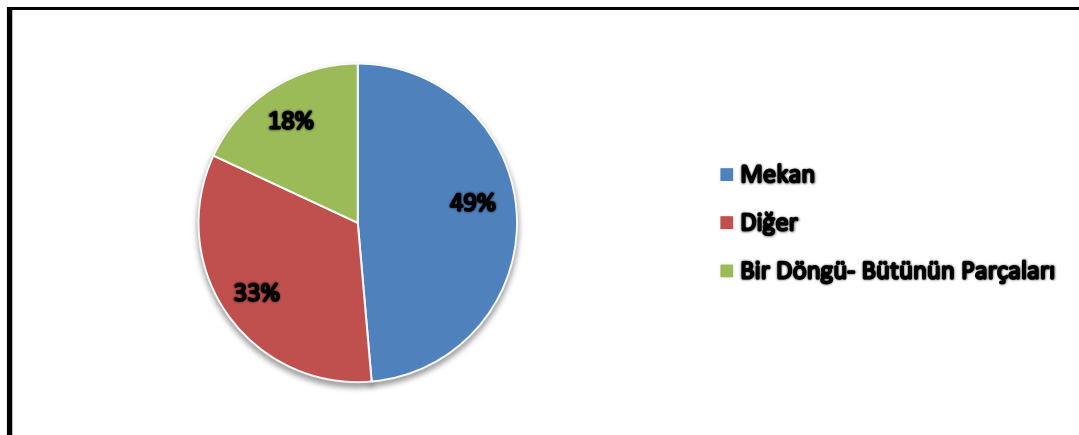
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Tarafından Çizilen Görsel İmajların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kavramsal Kategoriler

Öğretmen adaylarının “doğa eğitimi kavramının size hatırlattıklarını çizerek anlatınız.” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş, çizimlerindeki benzer öğeler dikkate alınarak kavramsal kategoriler belirlenmiştir.

Tablo 11: Çizilen Görsel İmajların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kategoriler

Sıra No	Kategori	(f)	(%)
1.	Mekân	35	48,58
2.	Diğer	24	33,31
3.	Döngü-Bütünün Parçaları	13	18,05
Toplam		72	100

Tablo incelendiğinde, öğretmen adayları tarafından çizilen 72 çizimin ortak özellikleri bakımından 3 kavramsal kategori altında toplandığı görülmektedir. Kategoriler geliştirilirken öğretmen adaylarının çizimleri tek tek incelenmiş, çizimlerdeki benzer öğeler dikkate alınmıştır. Öğretmen adaylarının çizimlerinden yola çıkarak oluşturulan kategorilerden en yüksek yüzdeliğe sahip olan “mekân” kategorisi %48,58’dir. Ardından sırayla %33,31 ile “diğer” kategorisi ve ardından da “döngü- bütünün parçaları” kategorisi %18,05 ile gelmektedir. Öğretmen adaylarının çizdikleri görsellerden kategorize edilemeyenler diğer kategorisinde toplanmıştır.

Şekil 7: Çizilen Görsel İmajların Ortak Özellikleri Bakımından Toplandığı Kategorilerin Yüzdelik Dağılımı

Kategori 1: Mekân

Öğretmen adaylarının çizdiği resimlerden oluşturulan “Mekan” kategorisi 3 kategori arasında en yüksek yüzdelerle dilimine sahip kategoridir. Bu kategoride doğa eğitiminde kullanılan mekânlar resmedilmiştir. Mekân kategorisinde 35 öğretmen adayının çizimi bulunmaktadır. Kategoride bulunan çizimlerin toplam çizimler içerisindeki yüzdelerle dilimi %48,58 olarak belirlenmiştir.

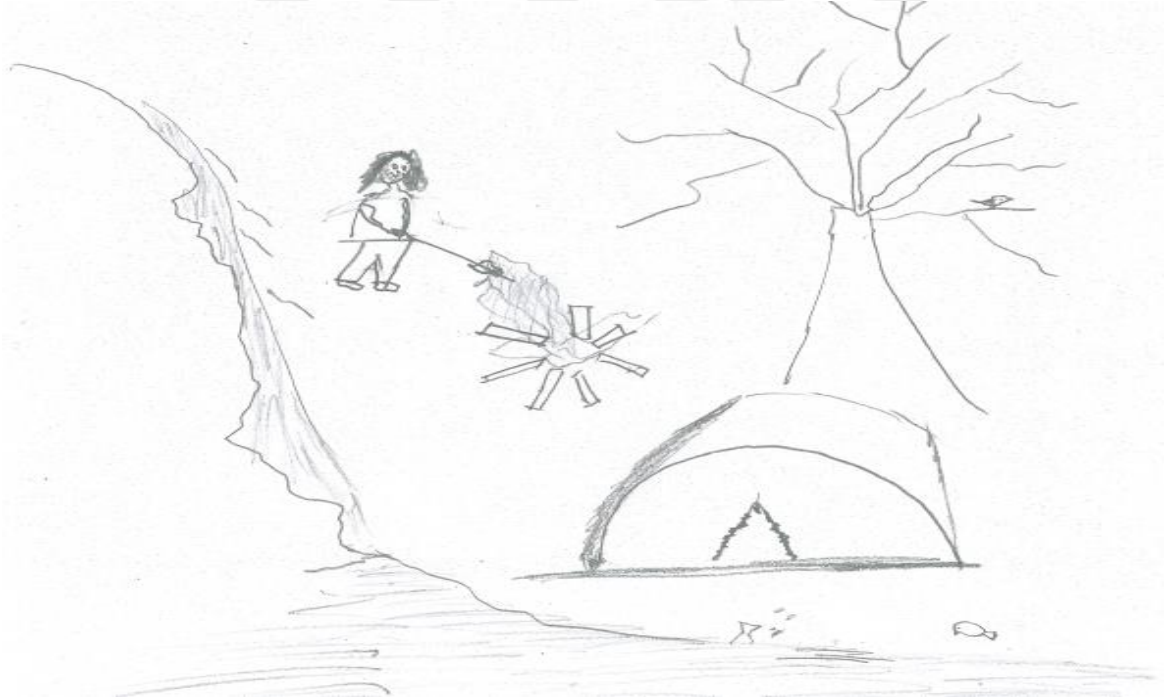
Mekân kategorisinde yer alan çizimlerde; kamp çadırı, kamp ateşi, dağlık alan, ormanlık alan, peri bacaları, ağaçlık alanlar, öğrenciler, sıralar, sınıf tahtası, doğa eğitimcisi, izciler, ay ya da güneş şekillerinin resmedildiği görülmüştür. Öğretmen adaylarına ait çizimlerin örnekleri;

Şekil 8: K 9'a Ait Çizim Örneği

Şekil 9: K33'e Ait Çizim Örneği

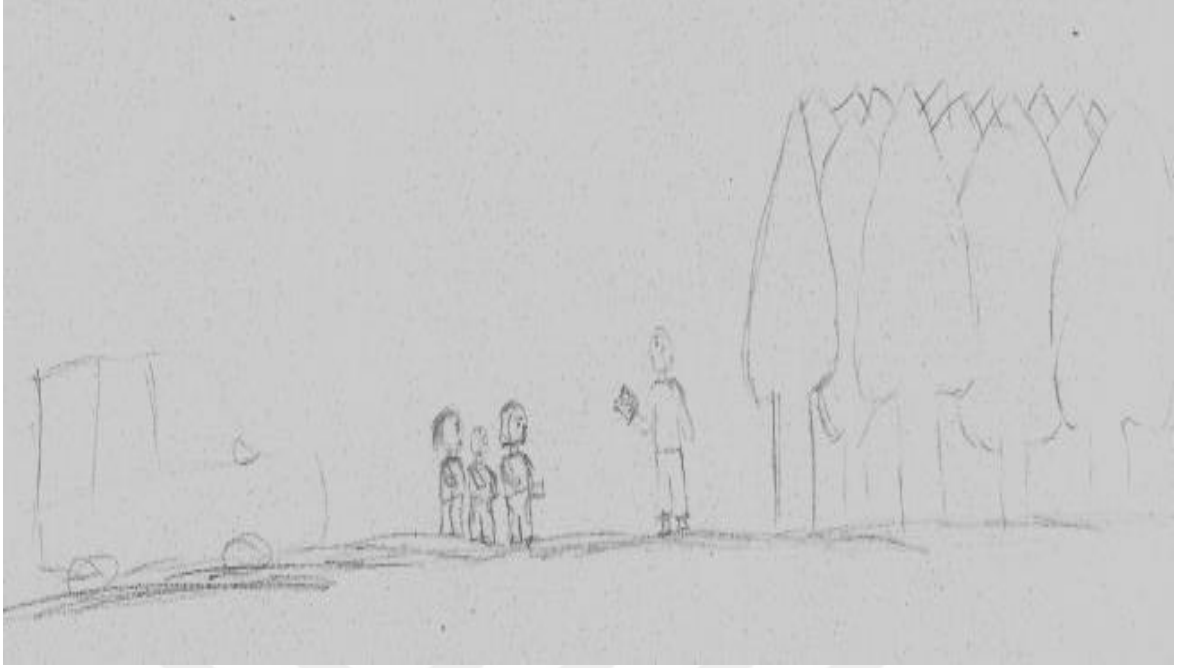
Şekil 10: K 38'e Ait Çizim Örneği

Şekil 11: K23'e Ait Çizimler

Şekil 12: K80'e Ait Çizim Örneği

Şekil 13: K39'a Ait Çizim

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %48,58'i doğa eğitimini çizerek anlatınizi” sorusuna, doğa eğitiminin yapıldığı mekânları çizmişler; dağ, tepe, kır, orman çizmişler, doğa eğitiminde kullanılan malzemeler olan kamp çadırı, sırt çantası, kamp ateşi vs. çizerek cevap vermişlerdir. Çizimlerin ağırlıklı olarak bu kategoride toplanmış olmasından, öğretmen adaylarının doğa eğitimine çıktıklarında (özellikle bu eğitim konaklamalı ise) gördükleri ortamı tasvir etmeye çalıştıkları belirtilebilir. Çizim örneklerine bire bir bakıldığında birçok çizimde mutlaka doğa eğitimi veren bir eğitici çizilmiş olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitimi alan öğrenciler de eğitimcide hep gülerek ya da mutlu bir yüz ifadesi ile çizilmiş. Yani öğretmen adaylarının doğa eğitimini severek aldıklarını, doğada mutlu oldukları söylenebilir.

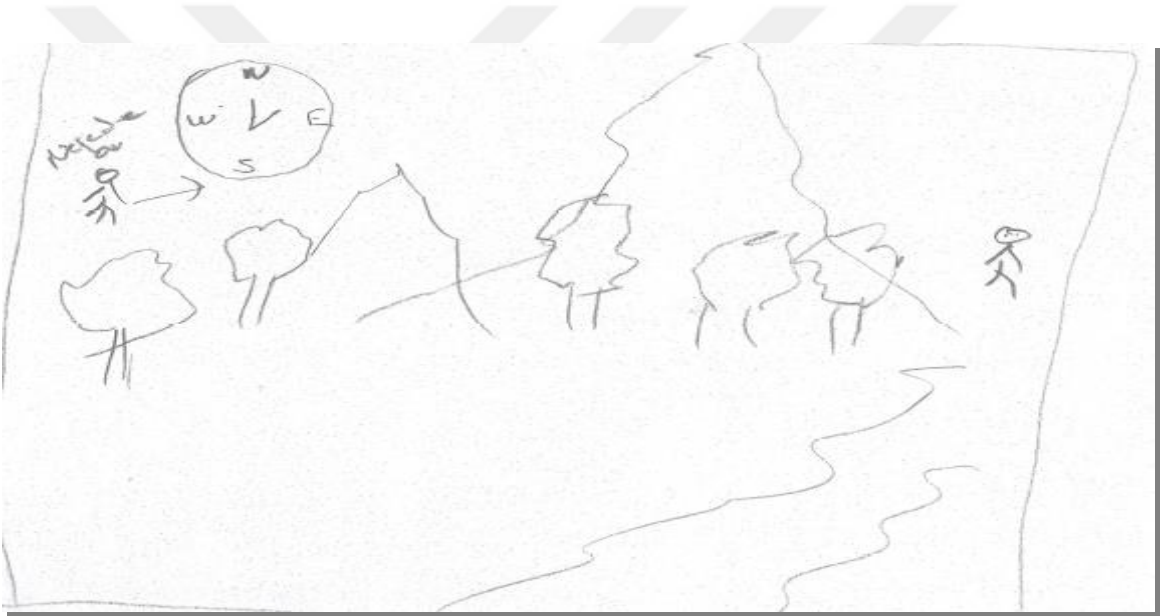
K80'e ait çizim örneğinde dikkat çeken nokta ise öğrencilerin doğa eğitimini bir eğitmen ile peri bacalarında aldıkları görülmesidir. Bu çizim açıklanırken öğretmen adayı mekânsal olarak yakın çevreden uzak çevreye doğru giden bir yol izlemiştir. Bu da öğretim ilkelerinden “*Yakından Uzağa İlkesi*” ile bağdaşmaktadır.

K39'a ait çizim incelendiğinde öğrencilerin araçla gidebilecekleri uzaklıkta, ormanın olduğu bir alana gittikleri ve eğitimcinin de çocuklara kitaptan da destek alarak bir şeyler anlattığı resmedilmiştir. Buradan öğretmen adaylarını doğa eğitimi alırken bir eğitimciye ihtiyaç duydukları, eğitimcinin yalnızca kendi anlattıkları değil aynı zamanda konu ile ilgili yazılmış kitaplardan da bahsetmesi gerektiğini vurguladığı çıkarımı yapılabilir.

Kategori 2: Diğer

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çizdiği resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori ise “Diğer” kategorisidir. Bu kategori doğa eğitiminde yapılan çeşitli aktivitelerin resmedildiği 24 resimden oluşmaktadır. 2.kategorinin yüzdelik dilimi %33,31 olarak belirlenmiştir.

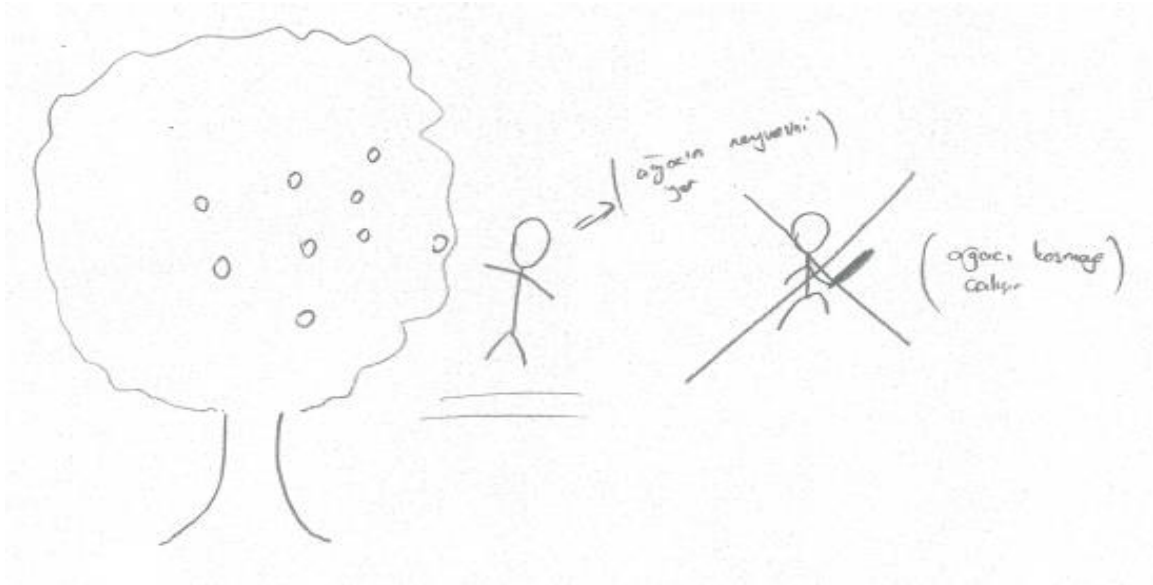
“Diğer” kategorisinde yer alan çizimlerde pusula, yıldızlar, ay, dinlenen insan, doğayı tüm güzellikleriyle kucaklayan insanlar, doğaya karşı iyi ve kötü davranışlar, eğitim sırasında eğlenceli vakit geçiren öğrenciler tasvir edildiği görülmektedir. Öğretmen adaylarına ait çizimlerin örnekleri;

Şekil 14: K115’e Ait Çizim Örneği

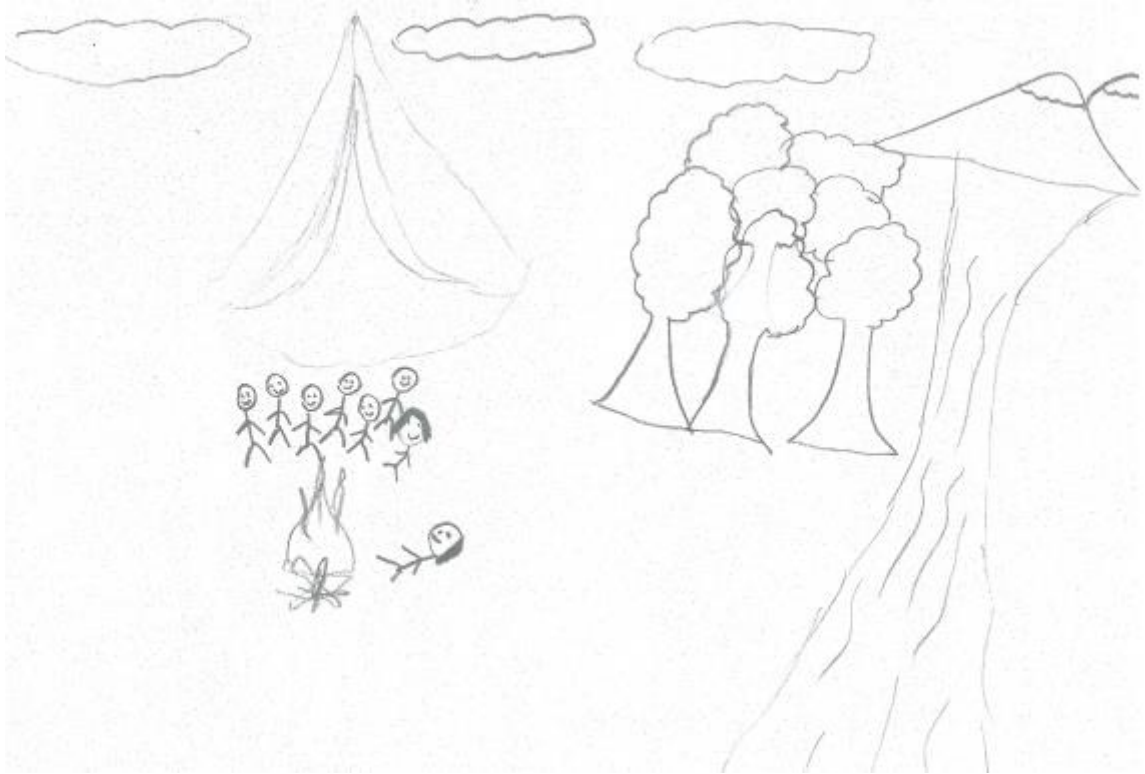
Şekil 15: K46'ya Ait Çizim Örneği

Şekil 16: K70'e Ait Çizim Örneği

Şekil 17: K102'ye Ait Çizim Örneği

Şekil 18: K16'ya Ait Çizim Örneği

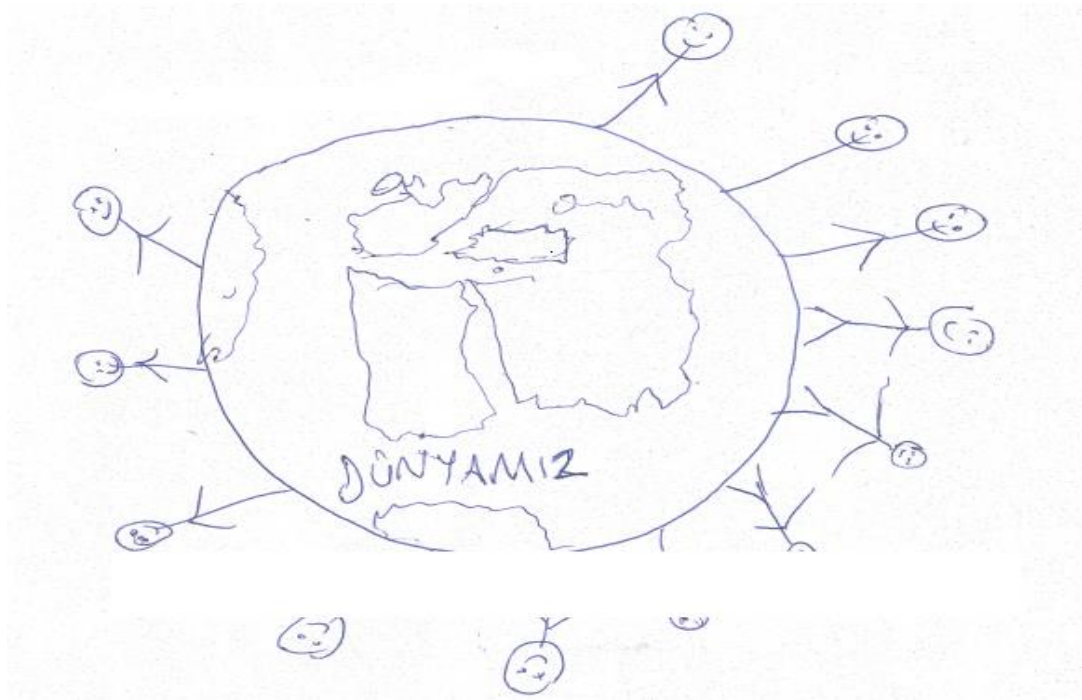
Öğretmen adaylarının %33,31'i “doğa eğitimini çizerek anlatınız.” sorusuna, doğa eğitimi alırken kamp yapılan yerde eğlendiklerini anlatan bir resim çizdikleri, doğadaki tüm canlıları ve varlıkları kucaklayarak benimsediklerini, arkadaşını doğada kaybetmiş birini

pusula yardımıyla “Nerde bu?” diyerek yön tayin etmeye çalışmasını, birinin ağacı kesmeye çalışmasını ve bir diğerinin de ağaca zarar vermeden meyvelerini toplayıp yemesini, bir şezlongda uzanıp ayı ve yıldızları izleyerek dinlenen bir kişiyi resmettikleri görülmektedir.

Bu çizim örneklerinden doğa eğitiminin insana neler kazandırdığının çıkarımı yapılabilir. Öğretmen adaylarının çizimlerinden; doğa eğitimi alan bir kişi doğada tek başına kaldığında yön tayin edebilir, doğada uzanarak vakit geçirerek dinlenebilir, doğadaki canlılara karşı zararlı davranışları ve doğru davranışlardan ayırt edebilir düzeye gelebilir, doğadaki tüm varlıklar ancak severek ve kucak açarak doğayla uyumlu yaşanabileceğini, doğa eğitimi alırken aynı zamanda katılımcıların bir arada mutlu bir şekilde vakit geçirebilecekleri, sosyalleşebilecekleri ve eğlenebileceklerini söyledikleri düşünülebilir.

Kategori 3: Döngü-Bütünün Parçaları

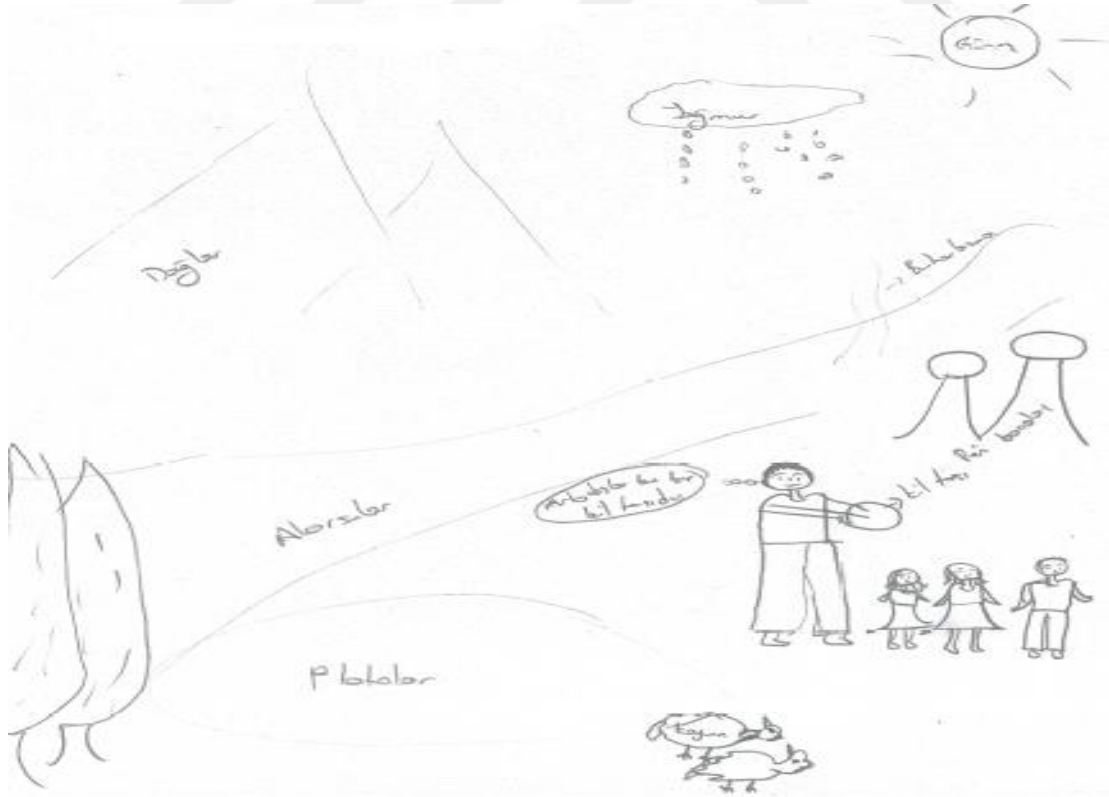
Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından resmedilen çizimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “Döngü-Bütünün parçaları” kategorisidir. Bu kategoride doğada bir döngünün olduğu, dünyanın bir bütün olduğu ve doğa eğitiminin hem kitapla hem de doğada yapıldığı resmedildiği çizimler 13 öğretmen adayı tarafından oluşturulmuştur. Bu kategorinin toplam çizimler içerisindeki yüzdelik dilimi % 18,05 olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarına ait çizimlerin örnekleri sunulmuştur.

Şekil 19: K98’e Ait Çizim Örneği

Şekil 20: K40'a Ait Çizim Örneği

Şekil 21: K81'e Ait Çizim Örneği

Şekil 22: K64'e Ait Çizim Örneği

Şekil 23: K119'a Ait Çizim Örneği

Öğretmen adaylarının %18,05'i "doğa eğitimini çizerek anlatınız" sorusuna, doğada gördüklerini çizerek cevap vermişlerdir. Doğanın bir döngü içinde olduğunu, parçaların bütününden oluştuğunu vurgulayan resimler çizdikleri görülmektedir. Ayrıca çizimlerdeki

detaylardan yola çıkılarak öğretmen adaylarının doğa eğitimine çıktıklarında aldıkları eğitimin daha kalıcı olduğu belirtilebilir. K81'e ait çizim örneği dikkatle incelendiğinde coğrafyaya ait birçok kavramın (plato, kil taşı vb.) çizilerek anlatıldığı görülmektedir. Buradan yola çıkarak kavramlar yerinde gösterildiğinde öğrencilerin ezberlemesine gerek kalmadan kalıcı öğrenmenin gerçekleşebileceği söylenebilir. Ayrıca K119'a ait çizim örneği incelendiğinde çizime ek olarak yazılan yazı da doğa eğitimi alan öğrencilerde doğayı korumak ve güzelleştirmek adına bir bilincinde oluştuğunu göstermektedir.

5.BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlara yer verilmektedir.

5.1 Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa Eğitimi Kavramı Hakkında Metaforik Algıları ile İlgili Sonuçlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramına yönelik algılarının metaforlar aracılığıyla belirlendiği bu çalışmada 1, 2, 3 ve 4.sınıflarda öğrenim görmekte olan 150 öğretmen adayı tarafından 337 farklı ve geçerli metafor üretilmiştir.

Öğretmen adaylarının % 5.03'ü doğa eğitimini yaparak yaşayarak öğrenmeye benzettiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramını “yaparak-yaşayarak öğrenmek metaforu ile açıklamaları, aslında doğa eğitiminin uygulamalı bir eğitim olduğunu ve öğrenme sürecinde mutlaka aktif olduklarını ve sürece dahil olarak öğrenmenin gerçekleştiğini söyledikleri çıkarılabilir.

Üretilen 337 metaforun ortak özelliklerinden yola çıkılarak 16 ayrı kavramsal kategori (bir süreç-öğrenme şekli olarak doğa eğitimi, rehabilite eden yer olarak doğa eğitimi, insana kattığı değer olarak doğa eğitimi, mekân olarak doğa eğitimi, temel ihtiyaç olarak doğa eğitimi, yol buldurucu-yönlendirici olarak doğa eğitimi, parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi, keşfedilecek yer-kavram olarak doğa eğitimi, yaşam kaynağı-yaşamın kendisi olarak doğa eğitimi, akla gelen ilk şey olarak doğa eğitimi, üretici olarak doğa eğitimi, farklı branşları barındırıcı olarak doğa eğitimi, ders araç gereçleri olarak doğa eğitimi, değerli maden olarak doğa eğitimi, bir koruyucu olarak doğa eğitimi, tanıtıcı olarak doğa eğitimi) oluşturulmuştur. Kategoriler öğretmen adaylarının metaforu ürettikten sonra, onu açıklayan “çünkü” kısmında yaptıkları açıklamalar ışığında oluşturulmuştur.

Oluşturulan 16 ayrı kategori incelendiğinde “Bir süreç-öğrenme şekli olarak doğa eğitimi” kategorisi en yüksek frekans değerine($f=82$) sahip kategoridir. Bu frekans değeri toplam metaforlar içerisinde %24,32’lik bir yüzdelik değere sahiptir.

“Bir süreç-öğrenme şekli olarak doğa eğitimi” kategorisinde 1.sınıftan 4.sınıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 1.sınıflar için toplamda 29 metafor ürettikleri, 2.sınıflar için toplamda 7 metafor ürettikleri, 3.sınıflar için toplamda 27 metafor, 4. sınıflar için toplamda 18 metafor ürettikleri şeklinde bulunmuştur. Doğa eğitiminin bir süreç ve öğrenme şekli olduğuna dair vurgu yapan ve en fazla metafor üreten sınıfın 1.sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından oluşturdukları görülmektedir. Öğretmen adaylarının daha yeni eğitime başladıkları düşünülürse bu sonucun sosyal medyadan ve kitle iletişim araçlarından etkilenecek doğa eğitimi hakkında çıkarımlarda bulundukları düşünülebilir. Ardından 3. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının geldikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir süreç içerisinde yaptığını, sabır istediğini ve eğitimin ancak süreç içerisinde verilebileceğini ifade ettikleri görülmektedir. Bu durum Meydan (2015)’in doğa eğitimini en genel şekilde sevgiyle yapılacağı ve ilk sevgi adımı atıldıktan sonra sabırla bıkıp usanmadan doğa ile etkileşime geçilmesi gerektiği tanımı ile örtüşmektedir.

“Rehabilitasyon Eden Yer Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi en yüksek frekansa sahip 2.kategoridir. Diğer kategoriler arasındaki yüzdelik dilimi ise %18,39dur. 1.sınıftan 4.sınıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 1.sınıflar için toplamda 18 metafor, 2.sınıflar için toplamda 18 metafor ürettikleri, 3.sınıflar için toplamda 26 metafor ürettikleri şeklinde bulunmuştur. 3. Sınıfta okuyan öğretmen adaylarının ürettikleri metafor sayısında anlamlı bir artış görülmektedir. Bunun ilk iki yılda verilen eğitimlerin katılımcıların zihinlerinde anlamlı birer parçaya dönüştüğü varsayılabilir. 4. Sınıfta okuyan öğretmen adayları için böyle bir kategori oluşturacak metafor üretilmemiştir. Bunun sebebinin okul bitirme telaşı, sınav kazanma ve atanma kaygısından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Her ne kadar eğitim verilse de ekonomik kaygıların her şeyin önüne geçtiği söylenebilir.

“İnsana Kattığı Değer Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi diğer kavramsal kategoriler arasında 3 sırada yer almaktadır. Frekans değeri 52, diğer kategoriler arasındaki yüzdelik dilimi ise %15,42’dir.

Öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 1.sınıflar için toplamda 14 metafor ürettikleri, 3.sınıflar için toplamda 35 metafor şeklinde bulunmuştur. 2. ve 4.sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları bu kategoriyi oluşturacak herhangi bir geçerli metafor üretmedikleri görülmektedir. 2 ve 4. Sınıfların niçin bu kategoriyi oluşturacak metafor üretmediklerine dair anlamlı bir sonuca ulaşılammıştır. Öğretmen adaylarının “insana kattığı değer” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimin aldıklarında daha özgür olacaklarını, daha sosyal olacaklarını, kalıp yargılardan kurtulacaklarını ve buna benzer şeyleri düşündükleri görülmüştür. Böylelikle ürettikleri metaforlarla daha üretken olacaklarını ima etmişlerdir.

“Mekân olarak doğa eğitimi” kategorisi diğer kategoriler arasında 4.sırada yer almaktadır ve frekans değeri 26, diğer kategoriler arasındaki yüzdeler ise %7,71 olarak hesaplanmıştır. 1.sınıftan 4.sınıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 1.sınıflar için toplamda 11 metafor ürettikleri, 2.sınıflar için toplamda 4 metafor, 3.sınıflar için toplamda 10 metafor, 4. sınıflar için toplamda 1 metafor ürettikleri şeklinde bulunmuştur. Öğretmen adaylarının “mekan olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının hem sürekli gördükleri yaşadıkları çevre ile yani aşına oldukları mekan ile hem de eğitim aldıkları mekânı doğa eğitimi ile bağdaştırdıkları söylenebilir.

“Temel İhtiyaç olarak doğa eğitimi” kategorisi diğer kategoriler içinde 5.sırada yer almaktadır ve frekans değeri 26, diğer kategoriler arasında yüzdeler ise %7,71’dir. 1.sınıftan 4.sınıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 1.sınıflar için toplamda 13 metafor, 2.sınıflar için toplamda 5 metafor ürettikleri, 3.sınıflar için toplamda 12 metafor, 4. sınıflar için toplamda 8 metafor ürettikleri görülmektedir. Bu kategori de sınıf düzeylerine bağlı olarak üretilen metafor sayıları incelendiğinde anlamlı bir artış ya da bir düşüş görülmemektedir. Öğretmen adaylarının “temel ihtiyaç” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitiminin sosyal bilgiler dersleri için hayati bir ihtiyaç olarak düşündükleri, doğa eğitimi olmadan sosyal bilgiler öğretmenliği eğitiminin eksik kalacağını ifade ettikleri görülmektedir.

“Yol buldurucu-yönlendirici olarak doğa eğitimi” kategorisi 6.sırada yer almaktadır ve frekans değeri 20, diğer kategoriler arasında yüzdelik değeri %5,93 olarak hesaplanmıştır. 1.sınıftan 4.snıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 1.sınıflar için toplamda 10 metafor ürettikleri, 2.sınıflar için toplamda 6 metafor ürettikleri, 4. sınıflar için toplamda 4 metafor ürettikleri görülmektedir. 3. sınıflar için bu kategoriye oluşturacak geçerli bir metafor üretmedikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının “yol buldurucu- yönlendirici” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğa eğitimine anne, insan, öğretmen gibi evladını öğrencisini ya da gelecek nesilleri yetiştiren öncülere benzettikleri görülmüştür. Ayrıca doğa eğitiminin insanın gelişimi için bir başlangıç olduğu, temel adım olduğu anlatılmaya çalışılmıştır.

“Parçaların birleşimi olarak doğa eğitimi” kategorisi 7.sırada yer almaktadır ve frekans değeri 13’tür. Diğer kategoriler arasındaki yüzdelik değeri 3,85’tir. 1.sınıftan 4.snıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 1.sınıflar için toplamda 4 metafor ürettikleri, 3.sınıflar için toplamda 1 metafor, 4. sınıflar için toplamda 8 metafor ürettikleri görülmektedir. 2.sınıflar için bu kategoriye oluşturacak herhangi bir geçerli metafor üretmedikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının “parçaların birleşimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adaylarının doğa eğitimi bir bütünün parçalarına benzettiği ve her birinin birbiriyle ilişkili olarak gördükleri belirlenmiştir. Bu durumda doğa eğitiminin öğretmen eğitiminde eğitimin bir parçası olduğu ve genel olarak 4 yıllık eğitimin bir parçası olarak gördükleri tespit edilmiştir.

“Keşfedilecek Yer-Kavram Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 8. sırada yer almaktadır. Frekans değeri 11, diğer kategoriler arasındaki yüzdelik değeri ise %3,26 olarak hesaplanmıştır. Bu kategori için 1.sınıftan 4.snıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar incelendiğinde yalnızca 3.sınıflar için toplamda 11 metafor ve 3 metafor ürettikleri görülmektedir. Yalnızca 3. Sınıfların bu kategori ile ilgili metafor üretmeleri çalışmanın hemen öncesinde bir arazi gezisine katılmış olmaları ile ilgili olduğu düşünülmektedir. 1, 2, ve 4.sınıfta öğrenim görmekte olan öğreten adayları tarafından bu kategoriye oluşturacak her hangi bir geçerli metafor üretilmediği görülmektedir. Öğretmen adaylarının “keşfedilecek yer- kavram” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına

bakıldığında; öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar, hayat, yaşam gibi bir süreç ifade eden metaforlardır. Aslında bu süreç içerisinde insan hem öğrenir hem hayatta kalmayı başarır hem karşısına çıkabilecek her zorlu durumun üstesinden gelmeyi başarır ve bu süreçte de aynı zamanda keşfeder. Yani doğa eğitimi keşfedilecek bir süreç kendilerini ise birer kaşif olarak gördükleri de ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının doğa eğitimi ile ilgili ifadelerinin hep olumlu yönde olduğu görülmektedir.

“Yaşam Kaynağı-Yaşamın Kendisi Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 9. Sırada yer almaktadır. Frekans değeri 11, diğer kategoriler arasında yüzdelik dilimi ise %3,26’dır. Bu kategoride 1.sınıflar için toplamda 11 metafor ürettikleri görülmektedir. Diğer sınıflarda öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından bu kategoride olacak geçerli bir metafor üretilmediği görülmektedir.

“Akla Gelen İlk Şey Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 10.sırada yer almaktadır. Frekans değeri 9, diğer kategoriler arasında yüzdelik dilimi ise %2,67’dir. Bu kategoride 3.sınıflar tarafından toplamda 11 metafor ürettikleri görülmektedir. Diğer sınıflarda öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından bu kategoride olacak geçerli bir metafor üretilmemiştir. Öğretmen adaylarının “akla gelen ilk şey” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında; öğretmen adayları için doğa eğitimi denilince akla ilk gelen metaforları ürettikleri ve bu metaforların insanı sakinleştiren ya da insana olumlu anlamda katkı sağladığı düşünülen olumlu kelimeler kullandıkları görülmektedir.

“Üretici Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 11.sırada yer almaktadır. Frekans değeri 7, diğer kategoriler arasındaki yüzdelik dilimi ise %2,07’dir. 1.sınıftan 4.sınıfa kadar öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından üretilen metafor sayıları; 2.sınıflar için toplamda 5 metafor ürettikleri, 3.sınıflar için toplamda 2 metafor ürettikleri görülmektedir. 1 ve 4.sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından bu kategoriye girecek herhangi bir geçerli metafor üretilmemiştir. 1 ve 4. Sınıflarda okuyan öğretmen adaylarının bu kategori ile ilgili metafor üretmemeleri aldıkları eğitimin öğretmen adayları üzerinde herhangi bir etki yapmadığı düşünülebilir. Çünkü 1. Sınıfta okuyan bir katılımcının eğitimi daha yeni başlamış ve bu konu ile ilgili herhangi bir bilgisi olmamış olabilir. Fakat 4. Sınıftaki bir aday için sonuç yine değişmiyorsa bu eğitimler teorik olarak verilse bile öğrencide kalıcı bir etki bırakmamıştır denilebilir. 2 ve 3. Sınıfta okuyan öğretmen adaylarının “üretici olarak doğa eğitimi” kategorisini meydana getiren metaforları neden

oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında, öğretmen adaylarının doğayı tıpkı bir kadının rahmi ya da bir arı vesaire olarak düşünüp doğanın içinde üretim yapılan bir ortam olarak düşündükleri ve bu süreçte de doğayla uyumlu bir şekilde hareket edileceğini söyledikleri görülmektedir. Öğretmen adayları doğa eğitimi alırken çeşitli ürünler ortaya çıkardıklarını ve yeni bir şeyler ürettiklerini ifade ederek olumlu görüşlerini bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının ifadelerine göre, doğa eğitimi alırken kendilerini doğa ile uyumlu, zararsız ve üretken hissettikleri düşünülebilir.

“Farklı Branşları Barındırıcı Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 12.sırada yer almaktadır. Frekans değeri 6, diğer kategoriler arasında ki yüzdelik değeri %1,78’dir. Bu kategoride 5 ayrı metafor üretilmiştir. Bu kategori yalnızca 4.sınıf öğretmen adayları tarafından üretilen geçerli metaforlar ile oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarının doğa eğitiminin çok geniş kapsamlı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Örneğin, oluşturulan metaforlardan biri olan ova, içinde sonsuz sayıda kum tanesi tarafından oluşturulmuş bir alandır. Öğretmen adaylarının bu metaforu oluşturmuş olmalarından doğa eğitiminde böylesine bir bilginin barındığını düşündükleri ifade edilebilir. Öğretmen adaylarının ifadelerinden doğa eğitiminin birçok branştan oluştuğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

“Ders Araç Gereçleri Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 13. Sırada yer almaktadır. Frekans değeri 4, diğer kategoriler arasındaki yüzdelik değeri ise %18’dir. Bu kategoride 3 adet geçerli metafor üretilmiştir. 1.sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından toplamda 2 metafor üretilmiş ve 4.sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından toplamda 2 ürettikleri görülmektedir. 2 ve 3.sınıf öğretmen adayları tarafında bu kategoride yer alacak herhangi bir geçerli metafor üretilmemiştir. Öğretmen adaylarının doğa eğitimini bir kitaptan bilgi edinmeye benzettikleri görülmüştür. Bilinmeyenlerin, bilinmesi gerekenlerin öğrenildiği bir kitaba benzetilmiştir. Dolayısıyla yazılan cümlelerden öğretmen adaylarının doğa eğitimi için okunması gereken zorunlu bir kitapmış gibi bahsettikleri görülmektedir. Ayrıca tıpkı bir ders için materyal hazırlarken yaparak yaşayarak öğrenme şekline de benzetilmiştir. Dolayısı ile onlar için doğa eğitimi zorunlu bir eğitim olarak görülmektedir.

“Değerli Maden Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 14.sırada yer almaktadır. Frekans değeri 4, diğer kategoriler arasındaki yüzdelik değeri ise %1,18’dir. Bu kategoride 3 metafor üretilmiştir. 1.sınıflar tarafından toplamda 3 metafor üretilmiş, 4. Sınıflar tarafından 1 metafor üretilmiştir. Öğretmen adaylarının “değerli maden” kategorisini meydana getiren metaforları neden oluşturduklarına yönelik gerekçelerine ve metaforlarına bakıldığında,

öğretmen adaylarının doğanın eşsiz bir güzelliğe sahip olduğunu- tıpkı doğada az bulunana kıymetli maden gibi- ve bu eşsiz güzelliği ancak doğa eğitimi ile fark edebileceklerini kastettikleri söylenebilir. Bir çeşit maden arama bulma çalışmasına benzetilmiştir.

“Bir Koruyucu Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi 15.sırada yer almaktadır. Frekans değeri 3, diğer kategoriler arasındaki frekans değeri %0,89’dur. Bu kategoride yer alan geçerli metaforları yalnızca 3.sınıf öğrencilerinin ürettikleri görülmektedir. Bu kategoriyi 2 ayrı metafor oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının doğa eğitiminde yapılan her çalışmada insan ve doğa arasındaki dengeyi kurduğu, doğa ve insan arasındaki bağı hatırlattığı ve böylece hem doğanın insana verebileceği zararlardan kendilerini koruyabileceklerini hem de kendilerinin doğaya bilinçsizce zarar vermelerinin önüne geçileceğini söyledikleri düşünülebilir.

“Tanıtıcı Olarak Doğa Eğitimi” kategorisi en son sırada yer alan kategoridir. Frekans değeri 2, diğer kategoriler arasındaki yüzdelik değeri ise % 0,59’dır. Bu kategoriyi oluşturan geçerli metaforlar yalnızca 3.sınıflar tarafından üretilmiştir. Doğa eğitiminin aslında öğrenciler için doğayı tanıtan bir eğitim olduğunu düşündükleri söylenebilir. Doğa eğitimine katılanlar için bu eğitim, doğayı tanıtır nitelikte ve doğayı anlatır nitelikte bir eğitim olarak düşündükleri söylenebilir.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa Eğitimi Kavramına İlişkin Görsel İmajları ile İlgili Sonuç ve Öneriler

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ve görsel imajlarının belirlenmesinin amaçlandığı araştırmada öğretmen adaylarının “Doğa eğitiminin size hatırlattıklarını çizerek anlatınız.” kısmında verdikleri cevaplar incelenmiş ve 72 öğretmen adayının çizimi geçerli olarak kabul edilmiştir. Öğretmen adaylarının çizimleri ve ağırlıklı olarak doğa eğitiminde kullanılan mekânların ve doğa eğitimi esnasında kullanılan malzemelerin(kamp çadırı, kamp ateşi, dağlık alan, ormanlık alan, peri bacaları, ağaçlık alanlar, öğrenciler, sıralar, sınıf tahtası, doğa eğitimcisi, izciler, ay ya da güneş şekilleri) resmedildiği görülmüştür.

Öğretmen adayları tarafından çizilen geçerli kabul edilen 72 ayrı çizim ortak özellikleri dikkate alınarak 3 kavramsal kategori altında toplanmıştır (Mekân, Bir Döngü-Bütünün Parçaları, Diğer).

“Mekân” kategorisi, öğretmen adaylarının çizdiği resimlerden oluşturulan ve en yüksek frekansın ($f=35$) toplandığı, bu frekans değerinin toplam çizimler içerisindeki yüzdelik değeri %48,58 olarak belirlenmiştir. Bu durum öğretmen adaylarının doğa eğitimi kavramının en çok doğa eğitiminin yapıldığı mekânlarla bağdaştırıldığını göstermektedir. Bu kategoride yer alan çizimlerde doğa eğitimine çıktıklarında (özellikle bu eğitim konaklamalı ise) gördükleri ortamı tasvir etmeye çalıştıkları belirtilebilir. Çizim örneklerine bakıldığında birçok çizimde mutlaka doğa eğitimi veren bir eğitici çizilmiş olduğu görülmektedir. Ayrıca eğitimi alan öğrenciler de eğitimcide hep gülerek ya da mutlu bir yüz ifadesi ile çizilmiş. Yani öğretmen adaylarının doğa eğitimini severek aldıklarını, doğada mutlu oldukları söylenebilir.

“Bir Döngü-Bütünün Parçaları” kategorisi öğretmen adayları tarafından resmedilen çizimler tarafından oluşturulan bir diğer kategoridir. Bu kategoride doğada bir döngünün olduğu, dünyanın bir bütün olduğu ve doğa eğitiminin hem kitapla hem de doğada yapıldığı resmedildiği çizimler 13 öğretmen adayı tarafından oluşturulmuştur. Bu kategorinin toplam çizimler içerisindeki yüzdelik dilimi % 18,05 olarak belirlenmiştir. Çizimlerinde dünyanın tamamı, kayaç türleri ve bir döngü içinde olduğu, bir ağacın doğanın döngüsüne katkıları ve benzerleri resmettikleri görülmüştür.

Öğretmen adayları tarafından çizilen ve tek bir kategori altında toplanamayan çizimlerin oluşturduğu kategori “Diğer” başlığı altında toplanmıştır. Bu kategori doğa eğitiminde yapılan çeşitli aktivitelerin resmedildiği 24 resimden oluşmaktadır. 2.kategorinin yüzdelik dilimi %33,31 olarak belirlenmiştir. “Diğer” kategorisinde yer alan çizimlerde pusula, yıldızlar, ay, dinlenen insan, doğayı tüm güzellikleriyle kucaklayan insanlar, doğaya karşı iyi ve kötü davranışlar, eğitim sırasında eğlenceli vakit geçiren öğrenciler tasvir edildiği görülmektedir.

Öğretmen adaylarına daha önceden herhangi bir doğa eğitimine katılıp katılmadıkları sorulmuş 150 öğretmen adayından 33’ünün katıldıklarını söylemiş, geriye kalan 115 kişi ise daha önce herhangi bir doğa eğitimine (kamp eğitimi, doğa gezisi vb.) katılmadıklarını söylemiştir. Fakat bulgulara bakıldığında öğretmen adayları doğa eğitimi hakkında metafor üretirken doğa eğitiminin ne kadar önemsediklerini göstermektedir.

5.2 Öneriler

Doğa eğitimine katılan öğretmen adayları doğa ile ilgili olumlu algılar ve farkındalık geliştirecektir. Öğretmen adayları öğretmen olduklarında eğitim ortamlarına bu olumlu algıyla geldikleri için öğrencilere yapacakları aktarımlarda bu olumlu algı etkili olacaktır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının lisans eğitimi süresince doğa eğitimlerine katılmaları üniversiteler tarafından desteklenmelidir.

Üniversite yaşamında üniversite bünyesinde kurulan topluluklar üniversite öğrencilerin gelişiminde etkili olabilir. Bu açıdan üniversite bünyesinde doğa ve çevre kirliliğine dikkat çekecek topluluklar oluşturularak öğrencilerin doğa ile ilgili farkındalıklarına ve algılarına olumlu yönde etki edilebilir.

Doğa eğitimi konusunda en fazla görev Sosyal Bilgiler öğretmenlerine düşmektedir. Her ne kadar Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programında doğa eğitimi ile ilgili kazanımlar yer alsa da doğrudan bir ders bulunmamaktadır. Doğa eğitimi ile ilgili bir ders lisans programlarına yerleştirilir ve yaparak-yaşayarak öğrenme yöntemiyle dersler işlenirse öğretmen adaylarının olumlu algılar oluşturmada ve doğa eğitimi konusunda yetkinliklerinin arttırılmasında etkili olabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, Y. & Gençtürk, E. (2013). Coğrafi Bilgi Sistemleri Kavramına Metaforik Bakış. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21. 179-196
- Akengin, H. & Kafadar, T. (2016). 6 Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Kavramına İlişkin Metaforları. *International Journal of Field Education*, 2(1), 33-50.
- Akkuş, H. Tüzün, Ü. N. & Eyceyurt, G. (2013). Kovalent bağlar konusunda öğrenci imaj ve yanlış kavramalarının belirlenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 14(1), 287-303. http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt14Sayi1/JKEF_14_1_2013_287-303.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Arslan, M M. & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, sayı:171, 100-108.
- Arslan, M. M. & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretim açısından incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 171, 100-108. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/171/171/8.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Atasoy, E. (2009). Çevre İçin Eğitim: Çocuk – Doğa Etkileşimi, Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Aydın, F. (2011). “Üniversite Öğrencilerinin “Çevre” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları”. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(26), 25-44.
- Aydın, İ. H. (2006). Bir Felsefi Metafor “Yolda Olmak”. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6(1), 9-22.
- Aymelek, Y. (2015). *Ekolojik Tasarımda “Form Akışı İzler” Metaforu Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Balcı, A. (2011). Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler. Ankara: Pegem.

- Baykal, H., & Baykal, T. (2008). Küreselleşen Dünya'da Çevre Sorunları/Environmental Problems in A Globalized World. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9).
- Birinci, O. (2013). *İlkokul 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Geliştirilen Doğa Eğitimi Etkinliklerinin Öğrencilerin Doğa Algılarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.4
- Boyacı, A. "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Eğitim Planlaması Süreçlerine Yönelik Kullandıkları Metaforlar." *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21 (2009): 111-124.
- Creswell, J. W. (2013). Nitel araştırma yöntemleri. (M. Bütün, S. B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal.
- Çulha, Özbaş, B. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak, Ben Kimim?" Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Kimliklerine Yönelik Görüşlerinin Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7(2), 822-838.
- Durmuş, S.H.(2007). Oyunlarla Doğa Eğitimi. *Ekoloji Magazin Dergisi* sayı:15 Temmuz-Eylül
- Er Tuna, Y. & Mazman Budak, F. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının "Tarih" Kavramına İlişkin Algılarının Mecazlar/ Metaforlar Yardımıyla Analizi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14, 610-642.
- Erten, S.(2005). Okul öncesi öğretmen adaylarında çevre dostu davranışların araştırılması. *Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*. Sayı:280
- Girmen P. (2007). İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumu. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güler, T. (2009). Ekoloji Temelli Bir Çevre Eğitiminin Öğretmenlerin Çevre Eğitimine Karşı Görüşlerine Etkileri. *Eğitim ve Bilim Dergisi* 34(151), 31-43
- Gültekin, M. (2013) İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükladıkları Metaforlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169).

- Güven, B. & Güven, S. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Metafor Oluşturma Becerilerine İlişkin Nicel Bir İnceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 503-512.
- Harper, D. (2012). Nature, Online Etymology Dictionary http://www.etymonline.com/index.php?allowed_in_frame=0&search=nature&searchmode=none, [27.04.2012].
- Hatch A. (2002). Doing qualitative research in educational settings. (pp.147-210) Albany, State University of New York Press.
- http://www.milliparklar.gov.tr/korunan_alanlar/korunanalan1.html (Erişim Tarihi: 28.04.2017)
- <http://www.milliparklar.gov.tr/mp/mp.pdf> (Erişim Tarihi: 28.04.2017)
- Jensen, D. F. N. (2006). Metaphors as a bridge to understanding educational and social contexts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(1), 1-17.
- Karapınar, M. (2016). *İlköğretim Son Sınıf Öğrencilerinin Ana Dili Kavramına ve Dört Temel Dil Becerilerine Yönelik Metaforik Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Karavaşinoğlu, T. (2015). *Ortaokullarda Beden Eğitimi Öğretmenine İlişkin Metaforik Algılar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, H. & Şahin, M.H. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bazı Coğrafya Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. Haziran 2016 Cilt:5 Özel Sayı Makale No: 14
- Kaya, M F. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Küresel Isınma” Kavramına Yönelik Metafor Algıları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 18(29), 117-134.
- Kayhan, M. (2014). *Öğretmen ve Öğrencilerin Taşınabilir Eğitim Uygulamasına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Keçe, M. (2014). Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bazı Tarih Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 29(4), 143-156

- Kelleci, D. (2014). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının iklim Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Yoluyla İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Giresun Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Giresun.
- Koçak, O. (2011). Okul Müdürlerinin; Öğrencilik, Öğretmenlik ve Müdürlük Dönemlerindeki Okul Yöneticiliğine İlişkin Metaforik Algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Koçbeker, B. N., Saban A., Saban A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 461-522.
- Koçoğlu, E. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Kavramına İlişkin İmgesel Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD 15(3)*, 107-126
- Köksal, Ç. (2010). İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin, Ebeveynlerinin ve Öğretmenlerinin “Okuma-Yazma” Kavramına Yükladıkları Anlamlar: Metaforik Bir Analiz. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Lakoff G., & Johnson M. (2005). Metaforlar: Hayat, anlam ve dil (G. Y. Demir, Çev.). İstanbul: Paradigma
- Louv, R. (2010). Doğadaki Son Çocuk. Ankara: Tübitak Yayınları
- Malchiodi, C. A. (2013). Çocukların resimlerini anlamak. (T. Yurtbay, Çev.). İstanbul: Nobel Tıp
- Meral, E. & Küçük, B. & Gedik, F. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:24 No:1* 65-78.
- Metin, D. (2009). *Yaz Bilim Kampında Uygulanan Yönlendirilmiş Araştırma Ve Bilimin Doğası Etkinliklerinin İlköğretim 6. ve 7. Sınıftaki Çocukların Bilimin Doğası Hakkındaki Düşüncelerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Meydan, A. (2014) Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi-Gözlem ve Doğa Eğitimi. R. Turan, A. M. Sünbül, H. Akdağ (Ed.) Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar1, Pegem Akademi, Ankara.

- Meydan, A. (2015). Okul Dışı Sosyal Bilgiler Eğitiminde Doğa Eğitimi. Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi. A. Şimşek & S. Kaymakçı (Ed.), *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (ss.259-282). Ankara: Pegem A.
- Mutluer, C. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Hoşgörü” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 8(22), 575-595.
- Ozner F. S. ve Yalçın, G. 2000). Milli Parklarda Bilimsel Çevre Eğitimi, V. Uluslararası Ekoloji ve Çevre Sorunları Sempozyumu. Ankara Alman Kültür Merkezi
- Ozner, F. S. (2004). Türkiye’de Okul Dışı Çevre Eğitimi Ne Durumda? Neler Yapılmalı?, V. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi, Bildiri Kitabı, ss. 67-98
- Özgel, Z.T. (2015). *Doğa Kampı Destekli Eğitimin Öğrencilerin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutum, Farkındalık ve Davranışlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özmen, D., Çetinkaya, A. Ç., Nehir, S., (2005). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 2005:4 (6).
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf Ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının ‘Coğrafya’ Kavramına Yönelik Metafor Durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 8, Sayı 2*, (55-69)
- Pratte, R. (1981). Metaphorical Models and Curriculum Theory. *Curriculum Inquiry*. 11 (4), 307-320.
- Salman, Y. (2003). Dilin Düşvreni: Eğretilme. Kitap-lık. YKY.65(Ekim). 53 -54. İstanbul.
- Sayan, H. (2015). Eğitim ve Öğretmen, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 585-596
- Semerci, Ç. ""Program Geliştirme” Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış." *Sosyal Bilimler Dergisi/Journal Of Social Sciences* 31.2 (2007).
- Senemoğlu, N. (2012). Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem
- Sözlük, T. (2005). Ankara: TDK Yayınları.

- Şimşekli, Y. "Bursa'da "uygulamalı çevre eğitimi" projesine seçilen okullarda yapılan etkinliklerin okul yöneticisi ve görevli öğretmenlerin katkısı yönünden değerlendirilmesi." *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 14.1 (2001): 73-84.
- Tay, B. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü Bugünü ve Yarını, Refik TURAN, Kadir ULUSOY (Ed.) Sosyal Bilgilerin Temelleri, Pegem Akademi, Ankara, 2015 (s.2-18)
- Toplu, H. (2015). *8. Sınıf Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersine Yönelik Metaforik Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen Adaylarının Üniversite Hocası Hakkındaki Metaforları ve Bir Değerlendirme Aracı Olarak Metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 153-160
- Töremen, F, ve İ. Döş. "İlköğretim Öğretmenlerinin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları." *International Journal Of Educational Reform* 13.3 (2009):295-306.
- Tuncel, H. (2012). *Bir Yaz Bilim Kampının Çocukların Bilimsel Araştırma Hakkındaki Görüşlerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Turan Tanesen, Ö. (2008). *Rekreasyon Yönetimi: Doğa Eğitimi Uygulamasında Program Ve Liderlik Özelliklerinin Değerlendirilmesi (Bolu Gençlik Doğa Kampı Örneği)* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Ustaoglu, F.G. (2015). *Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarında Metafor*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Uyanık, B. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Metaforları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Woon, J. & Ho, Y. (2005). Metaphorical Construction of Self in teacher Narratives. *Language and Education*, 19 (5), 359-379.
- Yardımcı, E. (2009). *Yaz Bilim Kampında Yapılan Etkinlik Temelli Doğa Eğitiminin İlköğretim 4 ve 5. Sınıftaki Çocukların Doğa Algılarına Etkisi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin

Yücel Cengiz, İ. (2016). *Biyoloji Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Kavramına İlişkin Metaforları ve Görsel İmajları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yücel, M., & Babuş, D. (2005). Doğa Korumanın Tarihçesi ve Türkiye'deki Gelişmeler. *Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi*, 11, 151-175.

EKLER

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Büşra ÇAĞLAR KARAPINAR

Doğum Tarihi ve Yeri:24/05/1991 Yenimahalle

Medeni Durumu: Evli

Telefon: 0554 963 72 19

Yaşadığı Yer: Yozgat

Mail: bckarapinar@gmail.com

Eğitim Bilgileri

Lise Eğitimi: Ankara Anadolu İletişim Meslek Lisesi (2005-2009)

Lisans Eğitimi: Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
(2010-2014)

İş Deneyimleri, Katıldığı Kurslar, Kongreler ve Yayınlanan Çalışmaları

1. 3.Ulusal İlköğretim Bölümleri Öğrenci Kongresi'ne(22-23 Kasım 2012 Kırşehir)
İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Sosyal Bilgiler Eğitiminde, Gezi Gözlem Yöntemini Uygulamaya Yönelik Bir Köy Etüdü Kargın Yenice Kasabası isimli çalışma
2. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu II (26-28 Nisan 2013 Aksaray)'na '*Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çocuk Hakları Sözleşmesi Hakkındaki Farkındalık Düzeyleri*' isimli çalışma

3. IV. Ulusal İlköğretim Bölümleri Öğrenci Kongresi (08-09Kasım2013 Nevşehir)’ne ‘*Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Ders Müfredatındaki Kazanımları Kazandırma Etkinliklerini Öğrenmeye Yönelik Bir Çalışma*’
4. Alakır Çayı Vadisi ve Çevresi Doğa- Bilim Kampı-2 (01/10 Haziran 2014)’ na katılıp doğa eğitimi aldı.
5. 5. Ulusal İlköğretim Bölümleri Öğrenci Kongresi (21-22 Kasım Bartın)’ne *Ortaöğretime Geçişte Uygulanan Yeni Sınav Sistemi (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi) Hakkında Öğrenci Görüşleri* isimli çalışmalarla katılmıştır.
6. TÜCAUM 2016 Uluslararası Coğrafya Sempoyumu’na Prof. Dr. İhsan BULUT ile birlikte “*Karakuyu Gölü (Afyonkarahisar-Dinar) ve Yüzen Adaları*” isimli çalışma ile katıldı(13-14 Ekim 2016 Ankara Üniversitesi)
7. Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ ve Prof. Dr. İhsan BULUT ile birlikte “*Faklı Köylerinde Kırsal Turizm ve Bilim Kampları*” adlı bir çalışma yapılmış fakat yayınlanmamıştır.
8. Prof. Dr. Kenan ARIBAŞ ile birlikte International Congress of Eurasian Social Sciences (icoess) 6-8 Nisan 2017 tarihinde ‘*Bir Çevre Felaketi Olarak Eski İlçesinde Tarım*’ isimli makale ile katıldı.